

INNLEDNING

Etter etablering av Avdeling for telemedisin i 2005 består Instituttet i dag av 21 avdelinger.

Avdelingsstrukturen reflekterer i stor grad avdelingsstrukturen ved Universitetssykehuset Nord-Norge. Ved utgangen av året var knapt 200 personer (ulike stillingsandeler, internt og eksternt finansiert) tilknyttet instituttet.

Tildeling av midler gjennom universitetssystemet dekker kun lønn til de stillingene som i sin tid ble opprettet av Universitetsstyret. Ved å holde stillinger ledige, har en kunnet tildele midler til drift ved avdelingene. Avdelingene er således i stor grad avhengige av eksterne midler for å kunne drive forskning.

Sum tildelinger i 2005 var ca. 46.7 mill. inkludert en overføring fra 2004.

Den eksternt finansierte virksomheten holdt seg på omtrent samme nivå som før og utgjør 46,0 % av instituttets totale ressurser, mot 46,1 % året før. Inkludert lønn og drift som ikke regnskapsføres hos oss, beløp dette seg til vel 39,8 mill kr.

Fem doktorgrader utgikk fra instituttet.

Professor Trond Flægstad var instituttleder frem til 15.8. Etter dette tiltrådte professor Roy M. Bremnes som fast ansatt instituttleder i hht ny struktur som ble vedtatt ved fakultetet på vårparten. Synnøve Johnsen har vært konstituert som administrativ leder ved IKM (Eilif Nilssen konstituert fakultetsdirektør). Etter innføring av ny stillingsstruktur ved instituttene er ny tittel konstituert kontorsjef.

Årsrapportens innledende del er utarbeidet av instituttadministrasjonen. Avdelingslederne har ansvaret for innholdet i de ulike avdelingsrapportene.

I denne årsmeldingen er det ikke laget noe oppsett over forskningsaktiviteten. Fra og med i år vil dette være lagt inn i FRIDA som er universitetenes system for forskningsdokumentasjon.

ORGANISERING AV VIRKSOMHETEN

Følgende avdelinger utgjør ved tilknytning av vitenskapelige stillinger Institutt for klinisk medisin.

Anestesiavdelingen
Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering
Avdeling for klinisk psykiatri
Avdeling for sykepleie og helsefag
Avdeling for telemedisin og e-helse
Barneavdelingen
Hudavdelingen
Kirurgisk avdeling
Kreftavdelingen
Kvinneklivnikken
Medisinsk avdeling
Medisinsk genetisk avdeling
Nevrologisk avdeling
Nevrokirurgisk avdeling
Ortopedisk kirurgisk avdeling
Plastikkirurgisk avdeling
Radiologisk avdeling
Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP)
Revmatologisk avdeling
Øre-nese-halsavdelingen
Øyeavdelingen

Styringsorganer

Etter gammel modell inntil sommeren 2005:

Instituttstyret var Instituttets øverste organ. Instituttstyret har hatt 1 møte og behandlet 4 saker. Instituttstyret var administrativt drevet av et arbeidsutvalg. Dette arbeidsutvalget har hatt 6 møter og behandlet 74 saker.

Etter ny modell fra 1. august 2005 ble Arbeidsutvalget nedlagt. Det ble fast ansatt Instituttleder på åremål (4 år), og det ble valgt nytt Styre med funksjonstid frem til sommeren 2009. Arbeidsutvalget ble nedlagt. Det nye styret har hatt 4 møter og behandlet 67 saker.

Innstillingsrådet for teknisk administrative stillinger:

Medlemmer: Kst.kontorsjef Synnøve Johnsen, Instituttleder (Trond Flægstad til 14.08.05, Roy M. Bremnes fra 15.08.05), Konsulent Walborg Samuelsen.
Innstillingsrådet ved IKM har behandlet 18 saker.

Administrasjonen

IKMs administrasjon består av instituttleder, kontorsjef, en førstekonsulent og en konsulent.

Etter den nye ordningen er Instituttleder instituttstyrets leder og har den daglige ledelse av den samlede faglige og administrative virksomheten ved instituttet. Instituttleder har ansvar for at de administrative og forvaltningsmessige oppgavene utføres effektivt og i overensstemmelse med gjeldende lover, forskrifter og regler, samt innenfor økonomiske rammer fastsatt av instituttstyret.

STYRINGSORGANER VED IKM

Instituttstyret til 31.07. 2005

	Representant	Vararepresentant
Instituttleder:	Trond Flægstad	

Fast vitenskapelig ansatte:

Medisinsk avdeling	Rolf Jorde	Ulf Aasebø
Kirurgisk/Plastikkirurgisk		
/Ortopedisk kirurgi	Truls Myrmel	Jørn Kjæve
Sykepleie og helsefag	Nils Henriksen	Kenneth Asplund
Barneavdelingen/Revmatologisk		
avdeling	Hans Nossent	Lauritz B. Dahl
Nevrologisk/Radiologisk/Nevrokirurgisk/		
Fys.med/rehabilitering	Svein Ivar Mellgren	Rune Hennig
KK/Med.genetiskavd./Anestesiavd.	Torkjel Tveita	Jan Martin Maltau
Kreft/ØNH/Hud/Øyeavdelingen	Roy Bremnes	Ole Vik
Regionsenter for barn og unges		
psykiske helse (RBUP)	Willy-Tore Mørch	Vidje Hansen

Midlertidige vitenskapelig ansatte:

Niels Christian Stenklev	Anne Beate Vereide
--------------------------	--------------------

Teknisk/adm. ansatte:

Åse Vårtun	Helga Marie Bye
------------	-----------------

Studenter Medisin

Lillan Haugen Magna Hansen	Marius Roaldsen
-------------------------------	-----------------

Student ASH

Arbeidsutvalget til 31.07.2005

	Representant	Vararepresentant
Instituttleder:	Trond Flægstad	
Nestleder:	Willy-Tore Mørch	
Midlertidig vitenskapelig ansatte:	Niels Christian Stenklev	Anne Beate Vereide
Teknisk/administrative ansatte:	Åse Vårtun	Helga Marie Bye.
Medisinerstudenter:	Lillan Haugen	Magna Hansen

Instituttstyret – IKM 01.08 2005 – 31.07. 2009

Det nye styre består av 5 representanter med vara.

	Representant	Vararepresentant
Instituttleder	Trond Flægstad (til 14.08.05) Roy Bremnes (fra 15.08.05)	
Fast vitenskapelig ansatte:	Tore Sørli nestleder	1. Svein Ivar Mellgren 2. Truls Myrmel
Midlertidig vitenskapelig ansatte:	Niels Christian Stenklev	1. Anne Beate Vereide 2. Kim Mortensen 3. Ole Vik
Teknisk/administrativt ansatte:	Åse Vårtun	1. Birgit Svensson 2. Harry Jensen
Studenter – medisin	Lillian Haugen	1. Robin Olsen

Personaloversikt (5)

FORSKNING

Forskningsaktivitet

Forskningsaktiviteten dokumenteres gjennom publisering, først og fremst internasjonalt. De enkelte avdelingers forskningsaktivitet er beskrevet på ulike måter under hver avdeling. Flere avdelinger ved Instituttet mangler egne forskningsarealer, og Instituttet har en generell mangel på teknisk personell.

Fra og med 2004 er publikasjonene registrert i FRIDA (Forskningsresultater, informasjon og dokumentasjon av vitenskapelige aktiviteter) som er universitetenes system for forskningsdokumentasjon. I 2005 var det ved IKM 162 FRIDA validerte publikasjoner. Både i antall og publiseringspoeng lå IKM høyere enn IMB og ISM.

DOKTORGRADER VED IKM - 200

År	1974/96	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Antall	69	6	7,5	6	6	6	5	5	8	5

Avlagte doktorgrader – IKM – 2005

Bo Dreyer disputerte for dr.scient.graden 20. januar med avhandlingen:

Molecular Genetic Aspects of Usher Syndrome Type II

Utgår fra IKM

Kulbir Singh disputerte for den medisinske doktorgrad 7. juni med avhandlingen:

Abdominal aorticaneurysms. Diagnosis and epidemiolog

Utgår fra IKM/ISM

Ganesh Acharya disputerte for den medisinske doktorgrad 14. juni med avhandlingen:

The umbilical circulation: A doppler ultrasonographic study.

Utgår fra IKM.

Ebrahim Aghajani disputerte for den medisinske doktorgrad 23. september med avhandlingen:

Septic cardiomyopathy. Mechanoenergetic studies in pigs

Utgår fra IKM.

Vladimir N. Kuklin disputerte for den medisinske doktorgrad 25. oktober med avhandlingen:

Endothelin-1 in endotoxin – and sepsis-induced lung injury. An experimental and clinical study.

Utgår fra IKM

ØKONOMI

REGNSKAP 2005 - TILDELING 2006

REGNSKAP 2005			TILDELING 2 006		
INNTEKTER					
Ordinær tildeling	kr	42 930 000	Undervisningsbevilgning		
støtte utenlandsopphold	kr	240 000	Vekttall	kr	17 697 000
Refordelte rekrutteringsstipendiater 2005	kr	466 000	Utteksling	kr	27 000
Symposium Acute Lung injury	kr	75 000	Forskningsbevilgning		
Publisering FRIDA	kr	314 000	Dr. gradskandidater	kr	3 740 000
Strategiske forskningsmidler	kr	206 000	HF/Master/Prof. Kandidater	kr	1 003 000
Overgangsstipend	kr	98 767	EU-tildeling	kr	56 000
Frikjøp 2004	kr	50 000	NFR-tildeling	kr	1 017 000
			Rekrutteringsstillinger	kr	4 438 000
			Basisbevilgning		
			Generell basis for 2006	kr	14 586 000
Sum tildelinger 2005	kr	44 379 767	Tildeling	kr	42 564 000
			Odontologi	kr	428 341
			Refordelte rekrutteringsstipendiater 2005	kr	524 800
			Telemedisin	kr	2 278 000
			Symposium Cartilage v/O. Johansen	kr	117 000
			Publisering FRIDA	kr	244 000
			Refordelte rekrutteringsstipendiater 2006	kr	219 772
			Overgangsstipend AMK	kr	100 000
			Miljøstøtte Monocyter/Makrofager	kr	600 000
			Utstyrsmidler	kr	270 000
			Tilskudd koordinatorstillinger	kr	264 000
			Internt tilskudd RBUP	kr	510 000
			Dokotrgradsmidler fra annet institutt	kr	51 700
Overført fra 2004 (egenkapital)	kr	2 303 848	Overført fra 2005	kr	4 223 151
Inntekter	kr	46 683 615	Inntekter	kr	52 394 764
UTGIFTER					
	Justert budsjett	Forbruk	BUDSJETTFORSLAG		
Lønn ordinære stillinger	kr 35 971 901	kr 37 350 375	Lønn ordinære stillinger	kr	40 910 000
Drift IKM og felles	kr 280 000	kr 210 617	Dekningsbidrag IKM	kr	-900 000
Instituttlederannuum	kr 200 055	kr 137 280	Kurs/reiser T/A	kr	60 000
Gjesteforskere	kr 50 000	kr 29 108	Gjesteforskere	kr	50 000
Inntekter - dekningsbidrag	kr -300 000	kr -1 175 551	Strategimidler v/Roy Bremnes	kr	202 747
Kurs T/A	kr 60 000	kr 14 293	Strategimidler v/Hans Nossent	kr	71 000
Kvalitetsreformmidler-øremerket	kr 566 244	kr 528 789	S. Bergvik, utenlandsstipend	kr	191 093
Bedømmelseskomite	kr 200 000	kr 265 858	R. Nymo ASH(strategimidler) -disponert pr. 1.3.06	kr	6 934
Time- og hjelpelærerbudsjett	kr 1 800 000	kr 1 773 214	FUGE-midler Paulssen R	kr	70 883
Annuum - avdelingene	kr 5 084 685	kr 3 543 117	Publisering av forskning ASH	kr	260 807
FUGE-midler-øremerket	kr 39 730	kr 39 730	Acute Lung Injury L Bjertnæs	kr	6 329
Strategiske forskningsmidler-øremerket	kr 750 000	kr 476 253	Miljøstøtte Monocyter/Makrofager	kr	1 200 000
Støtte utenlandsopphold- øremerket	kr 240 000	kr 48 907	Drift IKM felles	kr	300 000
Symposium Acute lung injury	kr 75 000	kr 68 671	Ekstra drift - stipendiater	kr	125 300
Ekstra driftsmidler stipendiater	kr 100 000	kr 61 214	Utenlandsstipend forskere	kr	172 788
Støtte til publisering ASH	kr -	kr -260 807	Reise/honorar ved bedømmelse av vit.sk. stillinger	kr	200 000
R. Nymo(strategimidler)	kr -	kr -6 934	Trond Flægstad instituttlederannuum 2005	kr	39 660
FUGE-midler-øremerket	kr -	kr -70 883	Time- og hjelpelærere	kr	1 700 000
Miljøstøtte Monocyter/Makrofager	kr -	kr -600 000	Roy Bremnes - instituttlederannuum	kr	103 115
Utenlandsstipend til forskere høsten 2006	kr 400 000	kr 27 213	Symposium Cartilage v/O Johansen	kr	117 000
			Forskningsmidler ASH	kr	180 250
			Forskningsmidler Øyeavdelingen	kr	25 750
			Utstyrsmidler	kr	270 000
			Strategimidler IKM - 2 gr å 250.000 kr	kr	500 000
rekrutteringsstipendiat avsatte midler	kr 1 166 000	kr -	Annuum m.m.	kr	5 043 239
Sum	kr 46 683 615	kr 42 460 464	Sum drift	kr	50 906 895
Overskudd til 2006	kr	4 223 151	+overskudd/-underskudd	kr	1 487 869
			settes av til rekrutteringsstipendiater		

Ekstern finansiering IKM 2005

RAPPORTERING FRA AVDELINGENE – UNDERVISNING OG FORSKNING

ANESTESIAVDELINGEN

0. INNLEDNING

Rapporten omfatter forskergrupper tilknyttet de anesthesiologiske - og akuttmedisinske miljøer i Tromsø og Bodø. Det har vært et fremgangsrikt år for klinisk – og klinisk relatert basalforskning. Som tidligere, har avdelingene oppfylt undervisningsforpliktelsene. Det er stor søkning både til kurset i akuttmedisin kurset i førstehjelp fra norske og utenlandske studenter. Dessverre, er kurset lagt til april/mai, en tid av året med spesielt mange fridager og begrenset aktivitet på operasjonsavdelingen. Dette har sammen med stort deltagerantall, ført til økende problemer med å avvikle uketjenesten. Riktignok er Ferdighetssenteret til stor hjelp, men kan ikke erstatte trening av livreddende prosedyrer på pasienter.

Tre doktorgradsstipendiater og to professorer, deltok med inviterte - eller frie foredrag under Den skandinaviske anestesilegekongress i Reykjavik, Island primo juli. Fra 1. august ble avdelingsingeniørstillingen besatt av cand. scient. Mehrdad Sobhkeh, som har hovedfagseksamen i organisk kjemi fra Universitetet i Oslo.

I tidsrommet 25-28. oktober stod anesthesiavdelingen og akuttmedisinsk avdeling for arrangementet av Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte. Universitetet arrangerte i den anledning et internasjonalt symposium, "Acute Lung injury", som ble meget godt mottatt og bidrog til at et flertall av høstmøtedeltagerne ble til siste slutt.

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekt

1.2.1. Studier av hypotermi/gjenoppvarming

Torkjel Tveita

Torkjel Tveita har i tidsrommet januar- desember 2005 avviklet sabbatsår ved Department of Physiology and Biomedical Engineering, Mayo Clinic, Rochester, Minnesota. Tveita's gruppe studerer hypotermi/gjenoppvarming med hovedvekt på sirkulatoriske virkninger. Tveita veileder doktorgradsstipendiatene Ole Magnus Filseth, Timofey Kondratiev og Torben Wisborg. I tillegg veiledes stud. med./forskerlinjestudent Ragnhild M. Wold. Sistnevnte ble invitert til for å tilbringe 12 mndr. ved Mayo Clinic og kontinuerte hypotermistudier initert av Tveita.

Timofey Kondratiev

Kondratiev har studert myokardfunksjonen under aksidentell hypotermi og gjenoppvarming i en intakt dyremodell med sympatikusstimulering under kjøling og gjenoppvarming. Han er ved årsskiftet godt i gang med publiseringen av delarbeidene og forventes å levere inn sin avhandling til bedømmelse våren 2006.

Ole Magnus Filseth

Filseth har sammen med Tveita, Kondratiev og andre, etablert en eksperimentell modell på gris for studier av aksidentell hypotermi ved immersjonskjøling og revarming ved hjelp av hjerte-lungemaskin. De første artikler er under skrivning.

Torben Wisborg

Foreløpig tittelen for Wisborgs phd. avhandling er "Training of multiprofessional medical teams". Publikasjonene vil analysere effekten av opplæring/utdanning av spesialistutdannede leger (BEST-prosjektet) i Norge samt opplæring av lokale førstehjelpere i et mineinfisert område i Nord-Irak. Dette siste prosjektet bygger på Trauma Care Foundation /Tromsø Mineskadesenters prosjekt i Nord-Irak. Arbeidene er publisert eller in manus og avhandlingen er planlagt innlevert til bedømmelse vinteren 2006.

Kristina Flemming

Forsvarte sin avhandling til dr. med. graden ved University of Friburg, Germany

1.2.2 Studier av sepsis og akutt lungeskade**Lars J. Bjertnæs**

Bjertnæs og medarbeidere har fortsatt studiene av sepsis og akutt lungeskade på sau kombinert med kliniske studier ved samarbeidssykehuset, City Hospital No #1 i Arkhangelsk, Russland. Gruppen hadde en doktordisputas i 2005 (Vladimir Kuklin) og planlegger den neste i 2006.

Mikhail Y. Kirov

Kirov har, i likhet med foregående år, vært tilknyttet gruppen som forsker II lønnet på midler fra industrielle sponsorer. Kirov ble utnevnt til professor og viserektor for forskning ved Northern State Medical University med virkning fra årsskiftet. Kirov betraktes i dag som en av Europas ledende forskere på sitt område. Han har også bidratt betydelig i utprøvingen av ny teknologi for bestemmelse av ekstravaskulært lungevann (lungeødem). Han er en hyppig benyttet foredragsholder både i sitt hjemland og ellers i Europa. Kirov leder et Helse Nord-støttet klinisk samarbeidsprosjekt om virkningen av kombinasjonen av metylenblått og inhalert NO gass på pasienter med akutt lungeskade og septisk sjokk. Prosjektet antas å være klart for bearbeiding av data innen utgangen av 2007.

Vladimir Kuklin

Kuklin disputerte for Den medisinske doktorgrad 25/10-2005. Avhandlingen handlet om det vasokonstriktoriske peptid endotelins betydning for patogenese og behandling av sepsis-indusert lungeskade. Kuklin takket nei til postdoktorstipend fra Helse Nord og ble fra mai 2005 engasjert i vikariat som underordnet lege ved Anestesiavdelingen, UNN. .

Kristine Wærhaug

Wærhaug har sammen med Kuklin og Kirov studert virkningen av aktivert protein C (APC) på endotoksin-indusert lungeskade på sau. Hun har også studert virkningen av APC under oljesyre-indusert lungeskade, en eksperimentell modell, som brukes for å simulere det såkalte fettembolisyndromet etter bruddskader på mennesker. Wærhaug har siste året gjennomført supplerende eksperimenter, og ellers brukt tiden til undervisning og skrivearbeid. Hun regner med å levere inn sin avhandling i 2007.

Vsevolod Kuzkov

Kuzkov og medarbeidere har fått antatt en artikkel til publisering i Critical Care Medicine av pasienter med alvorlig sepsis, hvor de bl.a. korrelerer "vann i lungene", til diverse sepsismarkører. Forskerne har også gjort en eksperimentell studie på sau hvor ekstravaskulært lungevann, bestemt med den samme nye metode, sammenlignes med det vanninnhold vi finner med post mortem gravimetri. Kuzkov og medarbeidere har i 2005 fullført en serie eksperimenter hvor de har studert virkningene på lungevannsmålingene av å fjerne en lunge. I en fjerde studie har de indusert lungeskade med oljesyre for å sammenligne forandringer i ekstravaskulært lungevann med to terrmodilusjonsmetoder, og dessuten med post mortem gravimetri og kvantitativ computer-tomografi av lungene. Kuzkov planlegger å avslutte doktorgradsstudiet i 2006. Kuzkov er i likhet med Kirov, ansatt ved Det medisinske universitetet i Arkhangelsk, og pendler til Tromsø for dyreeksperimentelle studier og obligatoriske kurser i doktorgradsprogrammet.

Evgeny Suborov

Suborov ble tatt opp som doktorgradsstudent i oktober. Han har arbeidet med turistvisum sammen med Kuzkov i tre perioder, hver av ca 1.5 måneders varighet. Suborov studerer virkningen av farmakologiske intervensjoner på ventilatorindusert skade av restlungen etter pneumonectomy, som er en fortsettelse av Kuzkov's studier. Han vil i første omgang studere virkningen av den kombinerte hemmer av induserbar nitrogen monoksid syntase og guanylat sykklase, metyltionin (metylenblått), som også er en hemmer av cyclooksygenase. Deretter vil han studere virkningene av henholdsvis intravenøst administrert og inhalert aktivert protein C på samme type lungeskade.

1.2.3 Studier av prehospital medisin

Mads Gilbert

Gilberts gruppe studerer prehospital medisin nasjonalt og internasjonalt. En mangeårig satsning, som startet med "Jungeluniversitetet", resulterte i doktograd for Hans Husum høsten 2003.

Medisinerstudenter har vært aktive i prosjektene og gjennomført valgfrie oppgaver og 5. årsoppgaver under feltmessige forhold, spesielt med fokus på prehospital hjertestans, akutt myokardinfarkt og traumatologi. Dessuten oppstart av nye kvalitative studier av interaktiv bruk av telemedisin i akuttmedisinske situasjoner (samarbeid med Longyearbyen og Hammerfest sykehus) med fokus på optimalisering av teamfunksjon og beslutningskvalitet (VAKE-prosjektet i samarbeid med Nasjonalt senter for telemedisin v/ Bolle SR og Hagen O.)

Birgitte Sterud

Sterud arbeider med et prosjekt innenfor akuttmedisin med tittelen "Prehospital traumebehandling i Nord-Norge" veiledet av Tor Ingebrigtsen. Databasen inneholder 287 pasienter.

Knut Fredriksen

Fredriksen har fortsatt studiene av den medisinske betydning ved luftambulansetjeneste i Troms. Han har veiledet flere medisinstudenter i valgfrie oppgaver på delprosjekter innen prehospital akuttmedisin. Databearbeidingen av tre delprosjekter er avsluttet, og skal publiseres. Nye prosjekter innen kvalitetsarbeid, klinisk epidemiologi og luftambulansetjenester er på begynt.

1.2.4 Studier ved Anestesiavdelingen, Nordlandssykehuset, Bodø

Erik Waage Nielsen

Waage Nielsen og medarbeidere ved Nordlandssykehuset har spilt en viktig rolle i en intervensjonsstudie med fokus på forebyggelse og behandling av arvet angionøtose. Gruppen har dessuten gjort en innsats for å belyse resultatene av hjerte-lungeredning utenfor sykehus.

1.2.5 Demografi og diagnose for pasienter som utredes for koronarsykdom med koronar angiografi

Geir Bjørsvik

Målsetningen er å kartlegge demografi og diagnose for pasienter som utredes med koronar angiografi, hvilken behandling som velges, samt oppfølgingsdata i form av in-hospital og 1 og 3 og 5-års mortalitet. Undersøkelsen videreføres med datainnsamling for årene 2001, 2002, 2003 og 2004. Arbeidet utføres i samarbeid med Hjertemedisinsk avdeling og ISM.

1.2.6 Studier av akutt leversvikt

Lars Marius Ytrebø

Ytrebø har etablert en egen gruppe under anestesiavdelingen, men har fortsatt den hovedsakelige del av sin forskning knyttet til Gastrokirurgisk avdeling. Ytrebø har i løpet av året publisert en artikkel som utgår fra anestesiavdelingen.

1.5 Ekstern finansiering

Anestesiavdelingens forskning knyttet til Stordyrslaboratoriet, IKM, har fått del i en satsning på i alt kr 4 mill fra Helse Nord sammen med Gastrokirurgisk – og Thorakskirurgisk avdeling. Gruppene har blitt enige om å fordele kr 1 million av midlene til forbedring av felles infrastruktur. Finansieringen regnskapsføres av Senter for økonomi og analyse, UNN. Dertil har Lungesirkulasjonsgruppen mottatt prosjektstøtte fra Pulsion Medical Systems, München, som regnskapsføres av Det medisinske fakultet.

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Bjertnæs L.J.

Invitert foredrag, 28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Deltagelse som arrangør, møteleder og foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forening

høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Filseth OM

Deltagelse som arrangør, møteleder og foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Gilbert M.

28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Deltagelse som arrangør, møteleder og foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Innleder og deltaker, 'Out of hospital Emergency Medical Services - Move towards integration across Europe': First European HESCUAEP conference on Emergency Medical Services (EMS), UNESCO headquarters, Paris 14-15. mars 2005

Invited speaker, 52nd Annual Meeting of Japanese Society of Anesthesiologists (JSA) , 1.-5. juni, 2005, Kobe, Japan.

Invited speaker, Jubilæumssymposium, 50. års jubilæum for Anæstesiafdelingen i Århus, Danmark, 15. april 2005.

Kirov M.Y.

Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30

28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Invited speaker, International symposium on Intensive Care Medicine, Brussels, March 2005.

White Sea symposium, Arkhangelsk, Russia, June 2005 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005

Deltagelse som foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Kuzkov V.V

Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30

28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

White Sea symposium, Arkhangelsk, Russia, June 2005 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005

Deltagelse som foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Sterud B.

Deltagelse som arrangør, møteleder og foredragsholder ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Suborov E.

White Sea symposium, Arkhangelsk, Russia, June 2005

3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005

Wærhaug K.

28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Deltagelse som arrangør ved Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte, Tromsø 25-28. oktober, 2005

Oversikt over doktoravhandlinger i 2005

Kuklin, Vladimir: Endothelin-1 in endotoxin- and sepsis-induced lung injury. An experimental and clinical study. Department of anesthesiology, Institute of clinical medicine, University of Tromsø 2005. ISBN 82-7589-155-8.

Forskningspriser i 2005

Mikhail Y. Kirov

Awarded as one of ten, the Stipend of the President of the Russian Federation

Kristine Wærhaug

Nominated to best free oral presentation award at the 28th Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005 (abstract no 27)

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

Samarbeidet med Arkhangelsk har hittil initiert seks kliniske studier på anesthesi- og intensivavdelingen, City Hospital #1 i Arkhangelsk. To artikler er publisert i Critical Care Medicine, en er under publisering, ett arbeid foreligger som manuskript og to kliniske studier pågår fremdeles. Det mest omfattende er en studie av 40 pasienter med akutt lungeskade utløst av septisk sjokk. Hensikten er å studere virkningen av infusjon av metylenblått i kombinasjon med inhalasjon av nitrogen monoksid gass på respiratoriske, hemodynamiske og volumetriske variabler. Prosjektet ledes på russisk side av professor Mikhail Kirov med doktorgradsstudentene Vsevolod Kuzkov og Evgeny Suborov som nærmeste medarbeidere.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning (fagfelleevaluering)

Bjertnaes LJ, McGuire R, Jodoin J, Salzman AL, Traber LD, Passerini DJ, Smith DJ, Szabo C, Traber DL. Nebulized nitric oxide/nucleophile adduct reduces pulmonary vascular resistance in mechanically ventilated septicemic sheep. Crit Care Med. 2005 Mar;33(3):616-22. See also editorial, page 691.

Bjertnaes LJ. Manipulations with nitric oxide. Acta Anaesthesiologica Scandinavica 2005;49 Suppl 117:134-35

Crit Care Med. 2005;33:1181.

Kuklin V; Kirov M; Sovershaev M; Andreassen T; Ingebretsen OC; Ytrehus K; Bjertnaes L. Tezosentan-induced attenuation of lung injury in endotoxemic sheep is associated with reduced activation of protein kinase C. Critical Care 2005;9:R211-7. See also editorial, <http://ccforum.com/content/9/3/245>

Kuklin V; Sovershaev M; Andreassen T; Skogen V; Ytrehus K; Bjertnaes LJ. Tezosentan reduces the microvascular filtration coefficient in isolated lungs from rats subjected to cecum ligation and puncture. Critical Care 2005;9:R677-686

Nielsen EW. Hypotensive shock and angio-oedema from angiotensin II receptor blocker: a class effect in spite of tripled tryptase values. J Intern Med 258 (4):385-387, 2005.

Ytrebo LM. A lowered incidence of severe encephalopathy and cardiovascular dysfunction.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter:

Eriksen T, Müller C, Miryahaeyi M, and Nielsen EW. Nye nevrologiske symptomer etter hjerneinfarkt hos en 59 år gammel kvinne. Tidsskr.Nor.Laegeforen. 2005;125:3277-3278.

Gilbert M. Myter og muligheter ved katastrofeinnsats. Invitert leder. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125(6):711-711

Nielsen EW. Slipp luften ut! Invitert leder. Tidsskr. Nor. Lægeforen. 2005;125:1186.

Abstracts/konferansebidrag (som er publisert)

Bjerkaas R, Osima M, Fredriksen K. Ferdigheter i akuttmedisinske situasjoner hos ambulansepersonell og legevaktsleger i UNN HF. Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte 2005; 25.10.2005 - 28.10.2005 NAForum 2005;18(3):69

Filseth OM, Mark E, Bachmann-Harildstad G, Nielsen EW. Angioødem ved halsinfeksjon og septisk sjokk av gruppe A streptokokker. Norsk Anesthesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. Naforum 2005;18(3): 70. (Abstract)

Gilbert M, Wang H. Community based thrombolysis of STEMI-patients: Five years experience in a subarctic area of Norway. (Abstract) The Haesculap onference, EU Research Programme, 2005

Gilbert M. Advancing Life Saving further: Improving the Chain of Survival from the Village to the Hospital. Invited lecture (Abstract), Japanese Soc Anesthesiology, Kobe, Japan. Jap J Anaesthesiol; 2005: 233:116

Gilbert M. Case report, Cambodia. In: Prehospital trauma care systems. Ed: Sasser S, Varghese M, Kellermann A, Lormand JD Geneva, World Health Organization, 2005

Gilbert M. Nevrogent lungeødem hos to unge gutter med akutt hjerneblødning [Vitenskapelig foredrag]. Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte 2005; 28.10.2005. NAForum 2005;18(3):64-76.

Gilbert M; Wang H, Sørgård PØ. Five years experience of prehospital community-based thrombolysis (PHT) of STEMI patients in North Norway: significant time gained by training municipality ambulance personnel and primary doctors. Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005 [Vitenskapelig foredrag] Acta Anaesth. 2005;49 (Suppl 117):134-35

Hansen J and Nielsen EW. Ruptur av magesekk under dagkirurgisk larynxmaskeventilasjon. Norsk Anesthesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. Naforum 2005; 18(3):68. (Abstract)

Kirov MY, Kuzkov VV, Bjertnæs LJ. Transpulmonary thermodilution in acute lung injury and sepsis. In: Abstract book of the 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005, p. 70.

Kirov MY. Severe sepsis: modern trends in pathogenesis, diagnostics and intensive care. In: Abstract book of the 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005, pp. 14-16.

Kirov, M, Kuzkov, V, Lenkin, A, Suborov, E, Slastilin, V, Borodin, V, Chernov, I, Shonbin, A, Bjertnaes, L. Single trans-pulmonary thermo-dilution during anesthesia in off-pump coronary artery bypass grafting. Acta Anaesth Scand 2005;49(Suppl 117):Abstract 91, p 29.

Kuzkov V, Kirov M, Waerhaug K, Mortensen R, Kuklin V, Johnsen S, Nordhus K, Bjertnaes L. Extravascular lung water correlates with lung aeration in sheep. NAForum 2005; 18(3):Abstract No 50. 76.

Kuzkov V, Kirov M, Waerhaug K, Mortensen R, Kuklin V, Johnsen S, Nordhus K, Bjertnaes L. Extravascular lung water and lung aeration after oleic acid in sheep. Acta Anaesth Scand

2005;49(Suppl 117):Abstract 241.p 155.

Kuzkov V, Kuklin V, Waerhaug K, Kirov M, Johnsen S, Bjertnaes L. Extravascular lung water after pneumonectomy in sheep. *Acta Anaesth Scand*. 2005;49(Suppl 117):Abstract 55, p 18.

Kuzkov V.V., Kirov M.Y., Kuklin V.N., Wærhaug K., Suborov E.V., Bjertnaes L. Measurement of extravascular lung water in the experimental models of acute lung injury. In: Abstract book of White Sea symposium, Arkhangelsk, Russia, June 23-24, 2005, pp. 16-18.

Kuzkov VV Kuklin V, Suborov E, Kirov MY, Waerhaug K, Johnsen S, Myrmel T, Bjertnaes LJ. Extravascular lung water after pneumonectomy. *NAForum* 2005; 18(3):Abstract No53 (Animal study) p 76.

Kuzkov VV Vishnjakov MM, Uvarov DN, Orlov MN, Prelovsky AV, Kirov MY, Bjertnaes LJ. Single transpulmonary thermodilution assessment of changes in extravascular lung water after pneumonectomy. *Intensive Care Med* 2005;31(Suppl 1):796. (Abstract).

Kuzkov VV, Kirov MY, Lenkin AI, Suborov EV, Slastilin VU, Borodin VV, Chernov II, Shonbin AN, Bjertnaes LJ. Single transpulmonary thermodilution during off-pump coronary artery bypass grafting. *Eur J Anaesth* 2005; 22 (suppl. 34): A72, pp. 19-20.

Kuzkov VV, Uvarov DN, Vishnjakov MM, Orlov MN, Prelovsky AV, Kirov MY, Bjertnaes LJ. Single transpulmonary thermodilution assessment of changes in extravascular lung water after pneumonectomy. *NAForum* 2005; Abstract No 54. (Human study) p 76.

Lenkin A.I., Kuzkov V.V., Suborov E.V., Slastilin V.Y., Borodin V.V., Zavolozhin S.A., Chernov I.I, Shonbin A.N., Kirov M.Y. Transpulmonary thermodilution during anesthesia for coronary revascularization on a beating heart. In: Abstract book of the 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005, p. 154

Lenkin AI, Kirov MY, Kuzkov VV, Suborov EV, Slastilin VY, Borodin VV, Chernov II, Shonbin AN, Bjertnaes LJ. Single transpulmonary thermodilution used to compare hemodynamic effects of anesthetics in off-pump coronary bypass grafting. *NAForum* 2005; 18(3):Abstract No 51.

Nielsen EW. Medikamentinteraksjoner i Intensivavdelingen. *Naforum* 18 (4):22-23, 2005.

Nielsen EW. QLIKVIEW. Nytt rapporteringsverktøy for anestesileger. Norsk Anestesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. *Naforum* 18: 2005. (Abstract)

Nymark T-B, Soløy-Nilsen H, Steen R. and Nielsen EW. Aortadisseksjon ga fatalt tarmgangren hos stoffmisbruker. Norsk Anestesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. *Naforum* 18:1-76, 2005. (Abstract)

Nystad D and Nielsen EW. Dødelig kikhoste hos spedbarn. Norsk Anestesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. *Naforum* 18: 2005. (Abstract) Nibe BH and Nielsen EW. Søk – og redningsoppdragenes pasienter. Norsk Anestesiologisk Forenings Høstmøte, Tromsø, 2005. *Naforum* 18: 2005. (Abstract)

Suborov EV, Kuzkov VV, Smetkin AA, Kirov MY. Volumetric monitoring of hemodynamics in septic shock and acute lung injury. In: Abstract book of the 3rd Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Saint-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005, p. 73.

Sterud B, Edorsen TH, Nilsen PÅ, Kroken BA. Et kasus om overlevelse etter fall på 400 m og 40

minutter under snøen Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte 2005; 25.10.2005 - 28.10.2005
NAForum 2005;18(3):65

Sterud B, Kumar S, Ytrebø LM. Traumatic thoracic aortic disruptions: a case report and literature review Norsk anesthesiologisk forenings høstmøte 2005; 25.10.2005 - 28.10.2005 NAForum 2005;18(3):59

Tveita T, Johansen K., Hovda Lien A, Myklebust R. and Lindal S. Morphologic changes in tubular cells from in situ kidneys following experimental hypothermia and rewarming. *APMIS*. 2005 Jan;113(1):13-20.

Vishnjakov MN, Kuzkov VV, Uvarov DN, Orlov MM, Prelovsky AV, Kirov MY, Bjertnæs L. Transpulmonary thermodilution and volumetric monitoring during pneumonectomy. In: Abstract book of White Sea symposium, Arkhangelsk, Russia, June 23-24, 2005, pp. 22-23.

Waerhaug K, Kuklin V, Kuzkov V, Kirov M, Mortensen R, Nordhus K, Sovershaev M, Bjertnaes L. Aerosolized inhaled recombinant human activated protein C (APC) ameliorates endotoxin-induced lung injury (ELI). *Acta Anaesth Scand* 2005;49(Suppl 117):Abstract 8, p 3.

Waage C, Fure H, Fung M., Lambris JD, Brekke OL., Nielsen EW, Mollnes TE. Supraphysiologic levels of C1-inhibitor suppress the lectin pathway of complement. Special Issue: 10th Meeting on Complement in Human Disease. Heidelberg. *Molecular Immunology* 43:X, 2005. (Abstract)

Rapporter i trykkserie, både utgitt av UiTø og andre institusjoner.

Gilbert M. Uten forvarsel? Kronikk, Aftenposten 2005

Kirov M; Kuzkov V, Bjertnaes L. Extravascular lung water in sepsis. I: Yearbook of Intensive Care and Emergency Medicine 2005. Berlin-Heidelberg-New York: Springer-Verlag 2005. s. 449-6

Nielsen EW. Muligheter for registrering av anesthesiologiske data i DIPS. Invitert foredrag ved Anesthesiologisk Vår møte 2005. Tromsø. UNN. 2005.

Nielsen EW. Kroppens reaksjoner ved fall i kaldt vann. Padlarn (Medlemsblad for Bodø Kajakklubb) 2005 (3):7-8, 2005.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Torkjel Tveita:

- Sabbatsår, Mayo Clinic, Rochester Minnesota

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Lars J. Bjertnæs:

- Invitert foredrag, Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005 [Vitenskapelig foredrag]
- Reviewer for the following journals:
 - *Acta Anaesthesiol Scand*:
 - *Critical Care Medicine*
 - *Critical Care*
 - *Inflammatory Research*
 - *Clinical Sciences*

Mads Gilbert:

- Internasjonalt hjelpearbeid støttet av bl.a. NORAD, UD og Lærdals fond (Palestina, Tamil Ilam).

- Reviewer for Acta Anaesthesiol Scand
- Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005 [Vitenskapelig foredrag]

Mikhail Kirov:

- Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Vsevolod Kuzkov:

- Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

Erik Waage Nielsen:

- Medlem Helse Nords somatiske forskningsutvalg
- Leder Helse Nords forvaltningsgruppe for DIPS
- Referee i Tidsskrift for Den norske lægeforening. 1 artikkel.

Birgitte Sterud

- Medlem av Spesialitetskomiteen under Norsk anestesilogisk forening

Evgeny Suborov:

- Congress of Association of Anesthesiologists and Reanimatologists of Northwestern Russia. Sanct-Petersburg, Russia, September 28-30, 2005

Torkjel Tveita

- Sabbatsår, Mayo Clinic, Rochester Minnesota

Kristine Wærhaug

- Congress of the Scandinavian Society of Anaesthesiology and Intensive Care Medicine; Reykjavik 29.06.2005 - 03.07.2005

2. UNDERVISNING

Avdelingen har sin hovedsakelige undervisningsbelastning i organkurs XVIII, "Akuttmedisin og katastrofemedisin" og "Førstehjelp" (første semester). Et økende problem etter hvert som kullene blir større, er avviklingen av praktisk ferdighetstrening i livreddende førstehjelp og uketjenestene i Organkurs XVIII, som skal gi studentene praktisk opplæring i livreddende prosedyrer.

Lars J. Bjertnæs:

- Leder av Organkurs XVIII, »Akuttmedisin og katastrofemedisin».
- Foreleser i Organkurs XVIII
- Forelesning »Hjertets - og lungenes funksjon i relasjon til anestesi og intensivmedisin», Kurs for spesialistkandidater

Mads Gilbert:

- Kursleder og hovedforeleser, kurs i katastrofemedisin.
- Foreleser i organkurs XVIII
- Leder sammen med Knut Fredriksen et 2 ukers kurs i førstehjelp for medisinerstudenter i første studieår og studenter i medisin grunnfag.

Knut Fredriksen:

- Fredriksen har ledet kurs i førstehjelp og dessuten veiledet to studenter i valgfri oppgave.
- Foreleser i Organkurs XVIII
- Foreleser i førstehjelpskurset for medisinske studenter
- Undervisning i akuttmedisin på medisinstudiet stad IV ved ferdighetsenteret

Torkjel Tveita:

- Sabbatsår ved Mayo Clinic, Rochester Minnesota

Erik Waage Nielsen:

- Veileder for medisinske studenter ved Anestesiavd Nordlandssykehuset Bodø
- Foreleser for spesialelever i intensiv og anestesisykepleie

Kristine Wærhaug

- Forelesninger i Organkurs XVIII
- Forelesning Hjertes- og lungenes funksjon i relasjon til anestesi og intensivmedisin, Kurs for spesialistkandidater

Videre- og etterutdanning for leger

»Hjertets - og lungenes funksjon i relasjon til anestesi og intensivmedisin«, Tromsø oktober 2005. Kursledelse: Ole Magnus Filseth og Svein Are Osbakk.
»Akuttmedisin for primærleger« (obligatorisk emnekurs for spesialiteten allmennmedisin), Henningsvær, oktober 2005. Kursleder: Mads Gilbert

3. Intet å rapportere under de følgende punkter

AVDELING FOR KLINISK PSYKIATRI

0. INNLEDNING

Avdelingen er samlokalisert med den voksenpsykiatriske universitetsklinikken på Åsgård. Avdelingen har to hele vitenskapelige stillinger, førsteamanuensis Vidje Hansen og professor Tore Sørli og fem II-er stillinger. To førsteamanuensis-II stillinger innehas av personer med hovedstilling ved de psykiatriske avdelinger UNN: Reidun Olstad og Trond Bratlid, to innehas av personer med hovedstilling ved Nordlandssykehuset: Knut Sørgeard og Terje Øiesvold. Hal Sexton som er ansatt som professor-II er bosatt på Hawaii. Elin Fredriksen er ansatt som konsulent i halv stilling. Avdelingen har tilknyttet postdoktor stipendiat Rolf Wynn og universitetsstipendiat, Svein Bergvik.

Avdelingen har et nært samvirke med Avdeling for Psykiatrisk Forskning og Utvikling (PFUA) og Nord-Norsk Psykiatrisk Forskningscenter (NNPF). Reidun Olstad og Knut Sørgeard er ansatt som forskningsledere for psykiatrien ved henholdsvis UNN og Nordlandssykehuset. En lang rekke kliniske forskningsprosjekter er utviklet i et samarbeid med klinikere ansatt i helseregionens psykiatriske og somatiske helsetjeneste.

1. FORSKNING

1.2. Forskningsprosjekter

Basalforskning

- **"Micrometer sized particles in cerebrospinal fluids (CSF) in patients with schizophrenia".**

Trond Bratlid i samarbeid med Karolinska inst. i Stockholm og nevrologisk avd., AHUS., Oslo. Dette er et omfattende samarbeidsprosjekt som har pågått siden 1999. En artikkel ble publisert i 2002 og flere er under forberedelse.

- **"Biologiske rytmer hos pasienter med hypersomni"** – Trond Bratlid i samarbeid med prof. Jon Florholmen, UNN.

- **"Mulig sammenheng mellom polymorfisme i klokkegener, døgnrytmemønster og fotosensitivitet som et eventuelt hjelpemiddel til identifisering av personer med økt helserisiko".** Prosjektleder Trond Bratlid.

- **"Etiologiske forhold bak stemningslidelser".** Doktorgradsprosjekt for lege/psykolog Jack Edvardsen finansiert av NNPF. Hovedveileder Sverre Torgersen, UiO, biveileder R. Olstad. Prosjektet benytter et nasjonalt tvillingregister som utgangspunkt for å undersøke grad av arvelighet av stemningslidelser.

- **"Basal regulering av sult – metthet".** Reidun Olstad i et samarbeide med prof.stip. Jan Rosenvinge, Institutt for psykologi, Prof. Jon Florholmen, IKM, overlege Johan Svartberg UNN og forsker Grethe Støa Birketvedt, IKM. Prosjektet omfatter flere delprosjekter om samme tema der både kliniske populasjoner av pasienter med spiseforstyrrelser og befolkningsstudier inngår

- **"Sesongrelaterte helseplager ved to breddegrader".** En sammenligning av forekomst av helseplager relatert til årstid hos studenter i Ferrara, Italia og Tromsø. Vidje Hansen i samarbeid med prof. L. Grassi, Universitetet i Ferrara

Helsetjenesteforskning

- **"The Barents Project in Psychiatry – En sammenlignende studie av det psykiatriske helsevesen i Arkangelsk oblast og Nord-Norge".** Doktorgradsprosjekt for lege Grigory Rezvyi i samarbeid med Terje Øiesvold, Reidun Olstad og samarbeidspartnere ved Northern State Medical University og Regional Mental Hospital i Arkangelsk. Finansiert av NFR, Nord-Norsk Psykiatrisk forskningssenter(NNPF) og Nordlandssykehuset HF.

- **"Evaluering av effekten av fagutvikling og materiell opprusting ved Regionalt Psykiatrisk Hospital i Arkhangelsk".** Tore Sørli, Reidun Olstad og overlege Tordis S. Høifødt PFUA, UNN i samarbeide med Regional Mental Hospital i Arkhangelsk, Northern State Medical University i Arkhangelsk. Finansiert over Barentz Helseprogram.

- **"Tvang og tilfredshet i psykiatrisk behandling"**. Doktorgradsprosjekt for psykiater Knut Ivar Iversen i samarbeid med hovedveileder Professor Georg Høyer og biveileder Hal Sexton. Finansierte av NNPF.
- **"Kjønnsforskjeller i diagnostisk praksis i psykiatrien"**. Doktorgradsprosjekt for Ass. Fylkeslege A Høye, samarbeide med Vidje Hansen og Reidun Olstad.
- **"Den Nord-Norske studien av førstegangsinnlagte pasienter i psykiatriske sykehus (FINN)"**. Samarbeidsprosjekt Nordlandssykehuset/Åsgård UNN v/Knut Sørgeard, Terje Øiesvold, Vidje Hansen m. Fl. NNPF-finansierte.
- **"Den Nordnorske studien av pasienter i DPS'er"**. Nye pasienter ved DPS'er i Nordland. Prosjektleder Terje Øiesvold i samarbeid med Knut Sørgeard. Finansierte av deltakende DPSer og NNPF.
- **"Veien inn til akuttinnleggelse på 3. linjenivå"**. Kvalitetssikringsprosjekt i samarbeid med SINTEF/Allmennpsykiatrisk avdeling og Psykiatrisk senter for Tromsø og Karlsøy. Prosjektleder Trond Bratlid. Undersøkelsen er en utvidet del av SINTEFs Helse nasjonale multisenterundersøkelse i akuttpsykiatri (MAP).
- **"Rehabilitering av personer med alvorlig sinnslidelse"**. Prosjektleder overlege Eivind Eckhoff, Psykiatrisk senter for Tromsø og Karlsøy i samarbeid med Vidje Hansen. NNPF finansierte.
- **"Selvmord blant psykiatriske pasienter på Psykiatrisk avdeling"**. En retrospektiv case-kontroll studie av pasienter innlagt for selvmordsfare i perioden 1980-1992. Prosjektleder Vidje Hansen.
- **"Psykiatriske pasienter som er foreldre"**. En deskriptiv, retrospektiv registerstudie av innlagte på Psykiatrisk avdeling. Vidje Hansen i samarbeid med prof. Willy-Tore Mørch, RBUP
- **"Effekter av behandling ved en psykiatrisk døgnenhet tilknyttet et psykiatrisk senter"**. Vidje Hansen i samarbeid med DPS Vest-Finnmark og førsteamanuensis Ingunn Skre, Institutt for Psykologi.
- **"Psykometrisk grunnlagsarbeid for måling av psykisk tilstand hos samisk-talende"**. Vidje Hansen i samarbeid med prof. Chris Evans, Universitetet i Nottingham, og poliklinikker i Finnmark. Finansierte av Samisk nasjonalt kompetansesenter for psykisk helse (SANKS).
- **"Mortalitet hos psykiatriske pasienter innenfor to forskjellige psykiatriske service-systemer – en komparativ studie av Nord-Norge og Verona, Italia"**. Vidje Hansen i samarbeid med prof. Francesco Amadeo, Universitetet i Verona. Finansierte av NNPF.
- **"Rutinemessig evaluering av behandlingsresultater i poliklinisk psykiatrisk behandling"**. Vidje Hansen i samarbeid med forsker Chris Evans, Institute of Psychiatry, London.
- **"Innleggelse fra Tromsø kommunale legevakt til psykiatriske akuttavdelinger ved UNN"**. Trygve Deraas, praksiskonsulent PSTK, i et samarbeid med Reidun Olstad og Vidje Hansen.
- **"Occupational Stress in Acute Care (OSCAR)"**. Internasjonal multisenterstudie over arbeidsbelastninger, utbrenthet, trusler og voldsutøvelse i akuttpsykiatrisk arbeid. 6 europeiske sentre v/ Knut Sørgeard. Finansierte gjennom EU's 5 rammeprogram.
- **"Skjerming i akuttpsykiatriske poster"**. Undersøkelse om gjennomføring av skjerming i akuttpsykiatri. Prosjektleder sykepleier Stian Molvik i samarbeid med Knut Sørgeard. NNPF-finansierte.
- **"En multisenterstudie av akutt-tilbud for ungdom innen psykisk helsevern for barn- og unge"**. Nasjonalt multisenterprosjekt (5 sentre). Prosjektleder psykolog Gunnar Jensen ved Akuttavdeling for ungdom, BUPA i samarbeid med Knut Sørgeard.
- **"Ritalin; model for et bedre liv for barn med atferdsvansker"**. Intervju med 12 ungdommer som bruker Ritalin. Masteroppgave ved Nordiska Högskolan för Folkhälsvetenskap. Prosjektleder: sosionom Wenche Setså, BUPIS i samarbeid med Knut Sørgeard.
- **"Bruk av Family Dialogue Set (FDS)"**. Kvalitative intervjuer med brukere av FDS som er utviklet av Steven Balmбра ved NLSH. Prosjektleder: Psykiatrisk sykepleier Steven Balmбра i samarbeid med Knut Sørgeard.
- **"Forekomst av psykiske lidelser hos et utvalg personer innlagt i en institusjon for rusmiddelavvenning"**. Rolf Wynn i samarbeid med Avdelingsoverlege Reidar Høifødt, Avdeling for rusbehandling, UNN. NNPF finansierte.
- **"Behandling av mennesker med samtidige rus- og psykiske lidelser: Hva virker?"** Rolf Wynn et et samarbeid med prosjektleder psykologspesialist Ellen Hoxmark, Spesialpsykiatrisk avdeling, UNN.

- **"Etiske avgjørelser om tvangsbehandling av personer som lider av schizofreni"**. Rolf Wynn i samarbeid med Trond Bratlid og psykolog Lars Henrik Myklebust, PSTK, UNN. NNPF finansiert.
- **"Skader på personalet ved de psykiatriske avdelinger ved UNN"**. Studentprosjekt (5. årsoppgave i medisin) for Carl-Fredrik Donjem i samarbeid med Rolf Wynn.
- **"Tvang i psykiatrien"**. Samarbeidsprosjekt mellom Rolf Wynn, Trond Bratlid og Lars Myklebust.
- **"Tvangsbruk i en akuttpsykiatrisk avdeling"**. 5. årsoppgave i medisin for Fredrik Skogstad i samarbeid med Rolf Wynn
- **"E-Health Trends"**. Internasjonalt EU-finansiert samarbeidsprosjekt med deltakere fra 7 europeiske land. Rolf Wynn i samarbeid med prosjektleder er Tove Sørensen, NST.
- **"Resisting and promoting telemedicine in clinical practice"**. Rolf Wynn i samarbeid med Aud Obstfelder og Kjersti Halvorsen Engeseth, NST.

Klinisk helsepsykologi

- **"Brukermedvirkning i psykiatrien. En studie av polikliniske samtaler mellom psykiatere og mennesker som lider av schizofreni"**. Postdoktorprosjekt for Rolf Wynn. Prosjektmedarbeider: Professor Thorstein Fretheim, NTNU. Finansiert av NNPF, Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN) og Norges Forskningsråd (NFR).
- **"Self-regulation and illness perception in patients recovering from cardiac surgery"**. Doktorgrads prosjekt for cand psychol Svein Bergvik. Hovedveileder Tore Sørli, biveileder Hal Sexton. Samarbeid med professor Dag Sørli og dr. med Rolf Busund, Avdeling for hjerte, lunge og karkirurgi, UNN. Universitetsstipendiat.
- **"Pasienter som gjennomgår akutt hjertekirurgisk behandling - en intervjustudie"**. Studien inngår i Svein Bergviks phd prosjektet.
- **"Unvoiced patient agendas and modes of communication"**. Doktorgrads prosjekt for cand psychol Deede Gammon i samarbeid med NST. Hovedveileder Tore Sørli, biveileder Rolf Wynn. Finansiering Helse Nord (Telemedisinsk forskningsprogram).
- **"Psykososiale og etniske prediktorer for et ønske om å gjennomgå kosmetisk kirurgi"**. Prosjekt for forskerlinjestudent ved det Medisinske fakultet Iina Marja Javo. Hovedveileder Tore Sørli.
- **"En kontrollert studie av effekten av en individualisert informasjonsprosedyre overfor pasienter operert elektivt for coronar hjertesykdom"**. Prosjektleder Tore Sørli i samarbeid med Avdeling for hjerte, lunge og karkirurgi, UNN, Hal Sexton og statistiker Joe Sexton. Delfinansiert over NNPF.
- **"Patients' experiences of surgical treatment and perioperative care – a qualitative interview-based study"**. Prosjektleder operasjonssykepleier Süssann Bäckström, operasjonsavdelingen, UNN i samarbeid med Rolf Wynn og Tore Sørli. Finansiert av Nord-Norsk Psykiatrisk Forskningscenter (NNPF) og Universitetssykehuset Nord-Norge (UNN).
- **"Fødselsangst og psykisk helse"**. Lotta Halvorsen og Hilde Nerum v/Kvinneklinikken UNN i samarbeid med Prof. Pål Øian og Tore Sørli. Finansiert over somatisk forskningsprogram, Helse Nord.
- **"Behandlingstilfredshet hos pasienter behandlet for cancer testis"**. Tore Sørli i samarbeid med Kreftavdelingen, UNN v/Prof. Roy Bremnes, DNR og Institutt for psykologi, UiTØ v/Prof. Jan Rosenvinge.
- **"Qualities patients wish for in their therapists"**. Rolf Wynn i samarbeid med dr. Henrik Littauer, DPS Øst-Finnmark og Hal Sexton. NNPF finansiert.
- **"Empati som et interaksjonelt fenomen"**. Samtaleanalytisk studie. Prosjektleder Rolf Wynn i samarbeid med prosjektmedarbeider: cand. Philol. Michael Wynn.

Pedagogisk forskning

- **"Utviklingen av psykiatrisk kompetanse hos leger"**. En kvantitativ og kvalitativ studie med særlig fokus på læring i forhold til selvmordsproblematikk. Doktorgradsprosjekt for psykiater Tordis S Høifødt, Psykiatrisk Forsknings-og utviklingsavdeling, UNN. Hovedveileder Reidun Olstad, biveiledere Hal Sexton og Anne Grethe Talseth. NNPF finansiert.

Psykoterapi

- **"Sosial fobi: en randomisert kontrollert sammenligning av kognitiv og interpersonell psykoterapi og deres bedringsprosesser"**. Doktorgradsprosjekt for Finn Magnus Borge (Modum Bad) i samarbeid med Hal Sexton og Professor Asle Hoffart.
- **"Endringsprosess i familiebehandling"**. Prosjektleder Terje Tilden (Modum Bad) i et samarbeid med Hal Sexton og Professor Asle Hoffart.
- **"Effektivitet av behandling ved Modum Bads Nervesanatorium"**. Hal Sexton i samarbeid med dr. med Egil Martinsen og professor Asle Hoffart.
- **"Short and long term group psychotherapy"**. En nasjonal multisenterstudie. Tore Sørli i samarbeid med Inger Eli Malm (PSTK) og prosjektleder førsteamanuensis Steinar Lorentzen, Psykiatrisk institutt, Uio.
- **"Bruk av e-post i psykoterapi"**. Rolf Wynn i et samarbeid med prosjektleder er psykologspesialist Hildegard Løhr, PSTK, UNN og professor Jan Rosenvinge, Institutt for Psykologi, UiTø.

Spiseforstyrrelser

- **"Utfall i pasienter med kroniske spiseforstyrrelser"**. Doktorgradsprosjekt av Øyvind Rø (Modum Bad) i samarbeid med Hal Sexton, dr. med Egil Martinsen og Professor Jan Rosenvinge.
- **"Prestisje av ulike sykdommer i befolkningen"**. Doktorgradsposjekt ved Sosiolog Gunn Pettersens i samarbeid med Reidun Olstad og prof. Jan Rosenvinge, Institutt for psykologi, SV- fakultetet.

Transkulturell psykiatri

- **"Kartlegging av anvendelsen av alternativ medisin blant brukere av de psykiatriske helsetjenestene i samiske områder i Norge"**. Doktorgradsprosjekt for Randall Sexton. Hovedveileder Tore Sørli. Samarbeid med NAFKAM og professor Jens-Ivar Nergaard. Finansierte av Sametinget, SANKS og NNPF.
- **"Etniske faktorer i psykiatrisk behandling: en effektivitets undersøkelse av poliklinisk behandling av Sami og Norske klienter"**. Doktorgradsprosjekt for Snefrid Møllersen. Hovedveileder Professor Arne Holthe, biveileder Hal Sexton. Finansierte av NFR og NNPF.
- **"Rus blant multietnisk ungdom i Nord Norge"**. Doktorgradsprosjekt av Anna-Rita Spein i samarbeid med Hal Sexton og forsker dr. med Siv Kværmo. Finansierte av NFR, NNPF, Senter for samisk helseforskning.
- **"Samiske pasienter i spenningsfeltet mellom tradisjonell medisin og psykiatri"**. Prosjektledere: Tore Sørli og Professor Jens Ivar Nergaard, SV-fak., UiTø. Samarbeide med Allmennpsykiatrisk avdeling UNN og Samisk Nasjonalt Kompetansesenter (SANKS). Finansierte over Sametinget.

1.5. Ekstern finansiering

De fleste prosjektene er eksternt finansiert (bl.a. NNPF, UNN, Sametinget, SANKS, EU, Forskningsrådet).

1.6.1. Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Hansen, Vidje

Internasjonal konferanse for Universitetet La Sapienza, Roma, og deres samarbeidende universiteter gjennom Erasmus-avtaler, Roma 8-9 April. 6. Nordnorske psykiatrisk forskningskonferanse, Svanhøvd 31. august – 3. september.

Olstad, Reidun

NFRs 17. Norske Forskningskonferanse om mental helse, Øyer 14.-16.februar.
Psykisk helse 2005 – Kompetanse – Kvalitet – Konsekvenser, Trondheim 17.-19. januar.
International co-operation in the medical-social field – an exchange of experience, Arkangelsk 4.-8. april
Nasjonalt kontaktmøte for voksenpsykiatrisk epidemiologi, Nettverk for Psykiatrisk Epidemiologi, Bergen 18.-19. april.
6. Nordnorske psykiatrisk forskningskonferanse, Svanhøvd 31. august – 3. september.

WPA – verdenskongress i psykiatri, Kairo 11.-16. september - Psychiatry and the society. Konferanse Arkangelsk 3.-4. desember

Sørli, Tore

The 13th European Symposium in Group Analysis, Molde, Norway August 8-13.

6. Nordnorske psykiatrisk forskningskonferanse, Svanhøvd 31. august – 3. september.

Årsmøte Norsk psykiatrisk forening, Gaustad 11.-13. oktober.

Nasjonalt professormøte i psykiatrien i regi av Norsk psykiatrisk forening, 10. oktober.

Gruppeanalytisk konferanse i Vilnius, Litauen, 26.-27. november.

1.6.2. Deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer

Norwegian Programmes for Cooperation with Central and Eastern Europe, NFR. Samarbeidsprosjekt med Arkangelsk Regional Mental Hospital og Northern State Medical University, Arkangelsk (Reidun Olstad, Terje Øiesvold)

ENTER (the European Network on Training, Evaluation and Research in Mental Health) som gjennomfører OSCAR-studien (“Occupational Stress in Acute Care”). Deltar også i planleggingen av ytterligere en europeisk multisenterstudie innenfor ENTER nettverket: (EMILIA – “Empowerment of Mental Illness service users: Life long learning, Integration and Action). Finansieres gjennom EU’s 6. rammeprogram (Knut Sørgeard).

Samarbeid med Service of Medical Psychology, Department of Medicine and Public Health, University of Verona med fokus på undervisnings- og forskningsmetoder knyttet til klinisk kommunikasjon mellom pasient og behandler, og som del av det europeiske nettverket EACH – European Association for Communication in Health Care. Svein Bergviks utenlandsopphold etter invitasjon av professor Christa Zimmermann i perioden aug 2005 – juni 2006 er et ledd i dette samarbeidet. Oppholdet er finansiert av UiTø gjennom stipendordninga for utenlandsopphold for phd studenter.

1.7 Rapportering om forskningsvirksomheten

1.7.1 Artikler i internasjonale vitenskapelig tidsskrifter med refereering

Bengtsson-Tops, Anita; Hansson, Lars; Sandlund, Mikael; Bjarnason, O; Korkeila, Jyrki; Merinder, L; Nilsson, L; Sørgeard, knut; Vinding, H; Middelboe, T. Subjective versus interviewer assessment of global quality of life among persons with schizophrenia living in the community: A Nordic multicentre study. *Quality of Life Research* 2005;14(1):221-229

Friborg, Oddgeir; Sørli, Tore; Rosenvinge, Jan H. Breast cancer: A manual for a proposed group treatment integrating evidence based resilience factors. *Psychological Reports* 2005;97:77-97

Hoffart, A; Sexton, Harold; Nordahl, Hans M; Stiles, Tore C. Connection between patient and therapist and therapist's competence in schema-focused therapy of personality problems.. *Psychotherapy Research* 2005;15:409-419

Littauer, Henrik; Sexton, Harold; Wynn, Rolf. Qualities patients wish for in their therapists. *Scandinavian Journal of Caring Sciences* 2005;19:28-31

.Mollersen, S; Sexton, Harold; Holte, Arne. Ethnic variations in the initial phase of mental health treatment: A study of Sami and non-Sami clients and therapists in northern Norway. *Scandinavian Journal of Psychology* 2005;46(5):447-457

Nivison, Mary; Backman, Brit Wallin; Hansen, Vidje; Sørgeard, Knut; Øiesvold, Terje. Expectations to treatment and the relationship to symptom change in first-time admitted patients at discharge and at

one-year follow-up. Journal of Mental Health Policy and Economics 2005;8 Suppl 1:35-36

Rezvy, Grigory; Øiesvold, Terje; Parniakov, Alexandr; Olstad, Reidun e. A comparative study of diagnostic practice in psychiatry in Northern Norway and Northwest Russia. Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology 2005;40:316-323

Ro, O; Martinsen, EW; Hoffart, Asle; Sexton, Harold; Rosenvinge, Jan H. Adults with chronic eating disorders. Two-year follow-up after inpatient treatment. European Eating Disorders Review 2005;13:255-263

Ro, O; Martinsen, EW; Hoffart, Asle; Sexton, Harold; Rosenvinge, Jan H. The interaction of personality disorders and eating disorders: A two-year prospective study of patients with longstanding eating disorders. International Journal of Eating Disorders 2005;38

Sexton, Harold; Littauer, Henrik; Sexton, Amy; Tømmerås, Elisabeth. Building an alliance: Early therapy process and client-therapist connection. Psychotherapy Research 2005;15:103-116

Sørgaard, Knut; Korkeila, Jyrki; Heikkilä, Jyrki; Hansson, Lars; et al.. Structure of needs among persons with schizophrenia. Journal of social psychiatry and psychiatric epidemiology 2005;40:233-239

Sørli, Tore; Nergård, Jens Ivar. Treatment satisfaction and recovery in Saami and Norwegian patients following psychiatric hospital treatment. Transcultural Psychiatry 2005;42(2):295-316

Wynn, Rolf. Empathy in general practice consultations: A qualitative analysis. Epidemiologia e Psichiatria Sociale 2005;14:163-169

1.7.2 Artikler i nasjonale vitenskapelig tidsskrifter med refreeording

Sørgaard, Knut. "I Videnskapens Lys og Kjærlighed" - asylenes framvekst i Europas sentrum og perifer. Tidsskrift for Norsk Psykologforening 2005;42(1):14-23

Sørli, Tore; Busund, Rolf; Sexton, Harold; Sørli, Dag Glen. Pasienttilfredshet etter opphold i kirurgisk avdeling. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125:756-9

1.7.3 Foredrag ved konferanser, publiserte

Sørli, Tore; Lazienkiene, Jurate; Asvydiene, Sigita. How to cope with the internal enemy - experiences from use of groups in a Russian psychiatric hospital. Abstract Book – The 13th European Symposium in Group Analysis, Molde, Norway August 8.-13, 2005

Lorentzen, S., Gjøen, O.I., Høglend, P., Kristiansen, S.A., Lambert, M., Larsen, A., Ruud, T., Valback, K., Malm, I.E., & Sørli, T.: Manualized group psychotherapy in a clinical setting. A randomized clinical trial of the differential effects of short- and long- term psychodynamic group psychotherapy. Abstract Book – The 13th European Symposium in Group Analysis, Molde, Norway August 8-13, 2005.

1.7.4 Foredrag ved konferanser, upubliserte

Hansen, Vidje. Community psychiatry in the sub-arctic. Konferanse ved Universitetet La Sapienza, Roma; 08.04.2005 - 09.04.2005

Hansen, Vidje; Evans, Chris. Comparability of Norwegian and English version of the CORE-OM. Conference for the Society for psychotherapy research; 02.03.2005 - 05.03.2005

Löhr, Hildegard; Wynn, Rolf; Rosenvinge, Jan. E-mail as a therapeutic tool in cognitive psychotherapy. 6th Conference on Psychiatric Research in the North; 31.08.2005 - 31.08.2005

Olstad, Reidun. Hvordan stimulere til klinisk forskning innen mental helse-feltet i en region? Psykisk helse 2005 – Kompetanse – Kvalitet – Konsekvenser. Trondheim 17 – 19.01.05.

Olstad, Reidun; Grønmo, Bjørg; Stiberg, Elsa. ”Psykiatri og samfunn”, kliniske perspektiver og eksempler fra Norge. Psychiatry and the society. Konferanse Arkangelsk03 – 04.12.05.

Rezvy, Grigory; Øiesvold, Terje; Olstad, Reidun; Parnyakov, Alexandr; Ponomarev, Oleg; Lazurko, Olga. The Barents project in psychiatry - a comparative mental health service study in North West Russia and North Norway., 6th Conference on Psychiatric Research in the North, Svanhovd, Norge 31.08 – 02.09.05.

Sørensen Høifødt, Tordis; Olstad, Reidun; Sexton, Harold. Developing psychiatric competence during medical education and internship: Contributing factors .WPA – verdenskongress i psykiatri, Kairo 11.09 – 16.09.05

Sørli, Tore. Patient centered information procedure and its effects upon depression and anxiety in patients who get coronary bypass surgery. Seminario di ricerca internazionale, Verona; 18.04.2005 - 18.04.2005

Sørli, Tore. Det tvetydige ansvaret - refleksjoner om psykiatrien som renovatør, hjelper og forebygger. Årsmøteseminar for Norsk psykiatrisk forening; 11.10.2005 - 13.10.2005

Sørli, Tore. God pasientopplevelse og dens betydning for behandlingen. Regional ledersamling, Helse Nord; 06.04.2005 - 07.04.2005

Wynn, Rolf. A qualitative approach to the analysis of doctor-patient interaction. Seminario di ricerca internazionale; 18.04.2005 - 18.04.2005

Wynn, Rolf. Bruk av tvangsmidler. Nasjonal telematikkbasert forelesningsrekke; 16.03.2005 - 16.03.2005

Wynn, Rolf. International survey on E-Health: background and hypotheses. E-Health Trends; 14.06.2005 - 15.06.2005

Wynn, Rolf. Preliminary results from the international survey on E-health: implications . E-Health Trends; 05.12.2005 - 06.12.2005

1.7.5 Bokapitler

Wynn, Rolf. The interactional achievement of empathy in provider-patient interaction.. I: *Contexts - Historical, Social, Linguistic. Studies in Celebration of Toril Swan*. Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt am Main, New York, Oxford, Wien: Peter Lang 2005. ISBN 3-03910-625-2

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Tore Sørli

– Nestleder i styret for IKM fra 01.08.05

1.10. Representanter i organer utenom Universitetet

Trond Bratlid

- Styringsgruppen for Psykiaterutdanningsprosjektet i Helse Nord
- Medlem av utvalg for akuttpsykiatri i Norsk Psykiatrisk forening
- Faglig leder for Leponex-monitoreringscenter

Hansen, Vidje

- Leder, Regional Komité for Medisinsk Forskningsetikk Nord-Norge (første halvår)
- Medlem av forskningsutvalget for psykiatri, Helse Nord (NNPF)

Olstad, Reidun

- Medlem Universitetssamarbeidet, USAM
- Medlem Programstyret for mental helseprogrammet NFR

Sørli, Tore

- Medlem av kvalitetsutvalget i Norsk Psykiatrisk Forening
- Medlem av referansegruppen for Norsk Pasient Register
- Varamedlem forskningsutvalget for psykiatri, Helse Nord (NNPF)

Øiesvold, Terje

- Leder i utvalg for forebyggende psykiatri, Norsk Psykiatrisk Forening

Wynn, Rolf

- Medlem i forskningsutvalget for psykiatri, Helse Nord (NNPF).

2. UNDERVISNING

Avdelingen og dens ansatte har stått for følgende undervisning i 2005:

- kurslederansvaret for gjennomføring av organkurs i psykiatri for medisinerstudenter (kurs XVII) – stadium II)
- ansvaret for innføring i dynamisk psykologi i organkurs XV – livsløp
- FH modul FH 3080 - Kroniske sykdommers epidemiologi
- Medisin grunnstudium – psykiatri

Avdelingen har en Erasmus-avtale med La Sapienza i Roma. I 2005 hadde vi to medisiner studenter, hver på tre måneders opphold.

2.1 Kurs 17 – psykiatri 4. studieår

Avdelingen står for ledelsen av dette kurset (kursleder Vidje Hansen). Siden undervisningen dels skal ivaretas av ansatte ved AKP og ved seksjon for sosialpsykiatri ved ISM, er det særlig viktig av kursleders helhetlige ansvar og myndighet er entydig definert. Programstyret skal i løpet av våren 2006 arrangere en undervisningskonferanse hvor innhold og organisering av all psykiatriundervisning i medisinerstudiet skal gjennomgås.

2.2 Klinisk tjeneste 6. studieår

Studentenes evaluering tyder på opplevde begrensninger i relevant klinisk erfaring og at kvaliteten i personlige oppfølging ved de respektive uketjenestesteder på Åsgård er variabel.

UNN har ved avdelingsleder ved Allmennpsykiatrisk avdeling og sjef for de kliniske avdelinger avslått å avsette lønnsmidler til fem 20% universitetslektorer for overleger knyttet til de poster der uketjenesten foregår. Dette på tross av at disse lønnsmidlene skulle tas av midler som allerede i 1995 ble øremerket av daværende Åsgård sykehus til universitetsklinikkfunksjoner. Det er påkrevet med en kritisk gjennomgang av de ressurser UNN er villig til å avsette for den kliniske tjenesten for medisinerstudenter.

2.3 Undervisning i medisinsk kommunikasjon ved UiTø

Som ledd i planlegging av fremtidige kurs i medisinsk kommunikasjon ved UiTø var avdelingen delaktig i to seminararrangementer i 2005:

”Communication in Medicine, Teaching, Research and Clinical Implications”.

International workshop, University of Verona 18.-19. April 2005.

Cooperation between AKP, ISM, Inst. For Psychology (UiTø) and University of Verona

”Integrating communication skills training in medical school - what works and why?”

International workshop for teachers in communication skills, Åsgård, Tromsø 30.-31. May 2005.

Samarbeid med ISM v/Tor Anvik og Tone Nordøy og UNN v/Psykisk forsknings- og utviklingsavdeling.

2.4 Annen undervisningsvirksomhet

Bratlid, Trond

-Foredrag for personalforening/UNN om søvnproblemer

Sørli, Tore

-En dags seminar om psykoser og psykoseforståelse for ansatte ved Helgelandssykehuset, Mo i Rana, 19. januar

-God pasientopplevelse og dens betydning for behandlingen.

LHLs forebyggings- og rehabiliteringsforum, Elisabeth senteret, Tromsø 13. mai 2005

-Samiske pasienter i spenningsfeltet mellom samisk medisin og skolemedisin.

Postseminar ved psykiatrisk intermedieavdeling N2, UNN, Åsgård, Tromsø 23. mai 2005

-Behandlingstilfredshet og bedring hos samiske og norske pasienter etter opphold i et psykiatrisk sykehus” og ”Psykiske problemer uttrykt gjennom tradisjonelle historier og forestillinger. Begrepet mental sykdom hos samer. Sørsamisk kulturforståelse i helse- og sosialtjenesten. Nettverksseminar på Røros 16. og 17. oktober 2005.

-Behandlingstilfredshet og bedring hos samiske og norske pasienter etter opphold i et psykiatrisk sykehus. Torsdagsseminar ved Samisk Nasjonalt Kompetansesenter for Psykiatrien (SANKS) DPS Lakselv 24. november 2005.

Rolf Wynn

Undervisning Høgskolen i Tromsø – videreutdanning i psykisk helsearbeide, diagnostikk

3. SERVICE OG FORMILDING

3.3 Populariseringsvirksomhet

Hansen, Vidje

Populærvitenskapelig artikkel: Blir vi deprimert av lysmangel i mørketiden? *Ottar* 2005(3):62-67

Kronikk: Reiulf Steen har rett: Adekvat behandling bygd på faglige forutsetninger og med tilstrekkelig kapasitet i alle ledd er løsningen for psykiatrien. *Dagsavisen* 2005

Sørli, Tore, Haugsgjerd, Svein; Olstad, Reidun & Høifødt Sørensen, Tordis

Dokumentar: Psykisk helsesamarbeid fra Kaukasus til Barentsregionen. 3-side innlegg, *Nordlys*. 28.12.2005

Øiesvold, Terje

Leder: Trenger vi mer akuttpsykiatri? *Tidsskrift for Den norske lægeforening* 2005;125(23):3244-3244

Wynn, Rolf

Brev til redaktøren: Attitudes to the use of diagnostic instruments among clinicians in Northern Norway, Australian and New Zealand journal of psychiatry 2005;39:313-313

AVDELING FOR SYKEPLEIE OG HELSEFAG

0. INNLEDNING

ASH driver mastergradsstudium i helsefag for sykepleiere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, radiografer og vernepleiere, og tilbyr et 15 studiepoeng metodekurs hvert vårsemester. Doktorgradprogrammet ble etablert i 2004.

I forskningen ved ASH legges det vekt på teoretisk forankring av helsefaglig praksis. Ulike områder belyses ut fra forskjellige teoretiske perspektiver og metodiske tilnærminger. Sentrale områder er kropp og sykdom som fenomen, praksis som grunnlag for kunnskapsutvikling, forholdet mellom fagutøvelse og samhandling, helsefag som relasjonell og etisk virksomhet, helsefagenes samfunnsmessige og historiske sider – også i regional sammenheng, forholdet mellom helsepolitiske reformer og helsetjenestens og/eller fagenes virkemåte og organisering. Teoretiske perspektiver og analytiske redskaper hentes fra ulike fag og disipliner innen naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora.

Vitenskapelige stillinger:

Avdelingen har 6,5 faste vitenskapelige stillinger. Avdelingen disponerer tre stipendiatstillinger og har en eksternt finansiert post.doc.-stilling og stipendiatstilling. Følgende personer var i 2005 tilsatt ved avdelingen:

Cathrine Arntzen: stipendiat, ergoterapeut

Kenneth Asplund: professor II, sykepleiekandidat/sykepleier

Bente Ervik: universitetslektor, pedagog/sykepleier (10.08. – 31.12.)

Ingunn Elstad: førsteamanuensis, filosof/sykepleier (50 % permisjon 01.07. – 31.12.)

Geir Fagerjord Lorem: førsteamanuensis, filosof

Torunn Hamran: professor på kvalifiseringsvilkår, samfunnsviter/sykepleier (forskningsperm. 01.08. – 31.12.)

Nils Henriksen: førsteamanuensis, samfunnsviter/sosionom (forskningsperm. 01.01. – 01.08.)

Anders Lindseth: professor II, filosof

Siri Moe: førsteamanuensis, idrettskandidat/fysioterapeut (avdelingsleder)

Hans Ketil Normann: førsteamanuensis, sykepleiekandidat/sykepleier (forskningsperm. 01.01 – 01.08.)

Aud Obstfelder: førsteamanuensis II, sosiolog/sykepleier

Mari Wolff Skaalvik: stipendiat, sykepleier (fra 01.08.2005)

Margrete Sæther: førsteamanuensis, sosiolog/sykepleier

Sissel Lisa Storli: stipendiat, sykepleiekandidat/sykepleier

Eline Thornquist: post.doc.-stipendiat, fysioterapeut

Gunn Kristin Øberg: stipendiat, fysioterapeut

Kontor og tekniske stillinger:

Ellen Haldorsen, studiekonsulent

Torill Johansen, førstekonsulent

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekter

”Et forstående perspektiv på hjerneslag og apraksi- en praksisstudie”

Prosjektledelse: Stipendiat Cathrine Arntzen. Veileder førsteamanuensis Ingunn Elstad og biveileder seniorforsker Tove Borg, Hammel Nevrocenter, Danmark.

Apraksi er en samlebetegnelse på en følgetilstand som blant annet kan forekomme etter akutt hjerneslag. Fenomenet knyttes til vansker med igangsetting og gjennomføring av daglige aktiviteter som primært ikke tilskrives sensoriske og/eller motoriske utfall. Denne empiriske studien har til hensikt å bidra til en utvidet forståelse av fenomenet apraksi. Studien følger seks personer med hjerneslag og apraksi og deres vei fra sykehusinnleggelse og rehabiliteringsopphold tilbake til hjemmet og hverdagen. Sider ved fenomenet apraksi løftes frem med utgangspunkt i førstehåndserfaringer og analyse av apraksiens ulike fremtredelsesformer i konkrete ADL-situasjoner, med vekt på samhandling og endringsprosesser over tid. Avhandlingens teoretiske rammeverk med tyngdepunkt i et kroppsfenomenologisk perspektiv, bidrar til å åpne opp mulige fortolkninger av måter kontekst spiller inn og skaper mening i rehabiliteringsprosessen. Studien gir også grunnlag for å utforske den ergoterapifaglige praksis gjennom analyse av samhandlingsprosesser mellom pasient og ergoterapeut, med den hensikt å identifisere og reflektere rundt aspekter ved situasjonen som kan ha særskilt betydning for pasientens handlingskompetanse og fremgang i rehabiliteringsprosessen. Analyse materialet består av observasjon av ADL-situasjoner (videoanalyse), intervju med pasient, pårørende og ergoterapeut. Datamaterialet speiler ulike tidsavgrensede faser av rehabiliteringsforløpet.

”Sjukdom, menneske og samfunn. Nord-Norge før 1940.”

Prosjektledelse: Førsteamanuensis Ingunn Elstad og professor Torunn Hamran.

Prosjektet tar for seg framvoksteren av helsestellet i Nord-Norge, som eit spekter av frivillige og offentlige ordningar, med vekt på dei kvinnelege aktørane serleg i pleien av sjuke. Det frivillige helsearbeidet som lag og foreiningar utvikla, serleg på lokalt nivå, blir viktig her. Det dreier seg om nye sosiale ordningar som f.eks. distriktssjukepleie, og om bygging av institusjoner. Det er særskilt sett på utvikling av yrke og arbeidsformar i pleie av sjuke. Dette vert knytt til endringar i forholdet til sjuke og i forståinga av sjukdom og hygiene i samfunnet i perioden. Det dreier seg om eit viktig og omfattande kvinnearbeidsfelt i alle lokalsamfunn. Det er også eit felt som er viktig for utbygging av lokal samfunna, gjennom innsatsen i frivillige lag og institusjonsbygging. Området reiser spørsmål som gjeld kvinnes plass i utvikling av det sivile samfunnet. Den praktiske utøvinga av sjukeomsorg er med å spegle - og endre - forståinga av sjukdom og av levemåtar. Publiseres på Fagbokforlaget høsten 2006

”Fortelling, selvinnsikt og –identitet”

Prosjektleder: Geir Lorem.

Tema: Måten selvforståelse, sykdom og livsverden for mennesker som lider av alvorlige sinnslidelser manifesteres gjennom fortelling og handling. Problemstillinger: De relasjonelle og etiske aspekter ved behandling når sykdom står i veien for forståelse. Misforholdet mellom kunnskapsutvikling ved *klinisk* virksomhet og *tradisjonell* medisinsk forskning. Sykdom og helse som handlingsbegrep. Metoden er hermeneutisk argumentativ og inkluderer skriftlige kilder, kombinert med intervju og case-studier.

”Fysisk aktivitet forstått som sosialt fenomen.”

Prosjektledelse: førsteamanuensis Siri Moe

Manus til to påfølgende artikler under utarbeidelse om hvordan konsekvenser av endring i fysisk aktivitet i befolkningen kan forstås i et sosialt perspektiv, samt om forholdet mellom trening og dagens sterke kroppsfokusering.

”Forbindelsen bevegelse, sansing og persepsjon.”

Prosjektledelse: Førsteamanuensis Siri Moe og post doc Eline Thornquist.

Artikkel er under utarbeidelse.

”Relasjonen mellom personalet og pårørende i sykehjem”

Fagansvarlig: Førsteamanuensis Hans Ketil Normann,. Medarbeider: Professor II Kenneth Asplund.

Hvordan tilrettelegge for mest og best mulig samarbeid mellom pleiere og pårørende? Hva kan bidra til å involvere de pårørende mest og best mulig i pasientenes liv i sykehjemsavdelingen? Det foretas intervju av et frivillig utvalg pårørende hvor en får frem deres tanker/opplevelser/følelser knyttet til det å være nærmeste pårørende til pasient i sykehjem. Det fokuseres på deres rolle som pårørende, deres

håp og forventninger i denne forbindelse, og deres erfaringer fra møtet med pasient og personalet i sykehjemmet. Tilsvarende intervju gjennomføres av personalet i avdelingen hvor besøksregistreringene foregår. Også hos personalet er fokus å få frem deres tanker/opplevelser/følelser knyttet til pårønderollen, dvs. hvilke opplevelser, erfaringer og forventninger de har i forhold til pårørende i sykehjemmet. På bakgrunn av intervjuene med pårørende og pleiepersonalet er det et utarbeid et undervisningsopplegg tilknyttet å være pårørende til pasienter i sykehjem. Resultatene fra prosjektet tenkes publisert internasjonalt, og forhåpentligvis vil undervisningsprogrammet kunne brukes ved sykehjem generelt.

”Nordic Dementia Project”

Prosjektledelse: Førsteamanuensis Hans Ketil Normann, Professor Sirkka-Liisa Ekman, og professor Mona Kihlgren Karolinska Institutet, Stockholm, professor Astrid Norbeg og professor P.-O. Sandman, Umeå universitet, professor Anneli Sarvimäki, Äldreinstitutet, Helsinki universitet og professor Arja Isola, Universitetet i Uleåborg, professor Marit Kirkevold og professor Bodill Ellefsen, Universitetet i Oslo, professor Kenneth Asplund, Mittuniversitet, Sundsvall.

Dette er et forskningsprosjekt under planlegging som et samarbeidsprosjekt mellom ulike forskere i Sverige, Finland og Norge. Prosjektet planlegges eventuelt utvidet til Danmark og Polen, og det er knyttet forbindelse med samarbeidspartner i Østerrike. Det arbeides nå med en prosjektsøknad hvor en tenker å søke blant annet EU-midler til prosjektet. Hensikten med prosjektet er å studere nærmere ulike måter å forholde seg til personer som har demens som kan redusere såkalt vanskelig atferd og øke deres velbefinnende. Prosjektet har også som mål å øke personalets arbeidsglede og å kunne motvirke risikoen for utbrenthet. Det er også en intensjon at pårørende skal få større innsikt i hva som kan gagne pasienten og dem selv med tanke på forbedret relasjon. I prosjektet er planen at det skal det foretas intervensjoner knyttet undervisning for personalet og pårørende med tanke på implementering av integritetsfremmende omsorg og pleie. Dessuten vil det bli gitt systematisk veiledning av personalet med individuell omsorgs- og pleieplanlegging i forhold til den enkelte pasient. Prosjektet planlegges gjennomført som en multisenterstudie. Studien er planlagt gjennomført i boenheter/avdelinger for personer som har demens (homogen gruppe i forhold til grad av demenssykdom og diagnoser) med likt antall kontrollenheter. Totalt inkluderes 150 + 150 pasienter (intervensjonsgruppe og kontrollgruppe) samt 200 + 200 pleiere og 100 + 100 nære pårørende. Sentrale forskningsspørsmål vil være knyttet til: Kan kombinasjonen av ulike tiltak føre til:

- forbedret kommunikasjon, interaksjon og relasjon mellom personer som har moderat til alvorlig demens og deres pårørende og pleiere?
- redusert grad av utfordrende atferd og økt velbefinnende?
- økt arbeidstilfredsstillelse og reduserte utbrenthetssymptomer hos pleiere og pårørende?

”Undervisningssykehjemmet som læringsarena. En studie av læringsprosess og faglig utbytte hos sykepleierstudenter som gjennomfører praksisstudier i eldreomsorg ved et undervisningssykehjem.”

Prosjektansvarlig: Stipendiat Mari Wolff Skaalvik. Veiledere: Førsteamanuensis Nils Henriksen (hovedveileder) og førsteamanuensis Hans Ketil Normann (biveileder).

Prosjektet har som siktemål å undersøke om målsettingen om undervisningssykehjem som en god læringsarena er nådd – og om hvordan dette eventuelt kommer til uttrykk med tanke på sykepleierstudenters læringsprosess og faglige utbytte. Prosjektet gjennomføres som en kvalitativ studie med dokumentanalyse, feltstudier og kvalitative forskningsintervju. Feltstudier skjer i et undervisningssykehjem (USH) og et vanlig sykehjem for å kontrastere erfaringene til sykepleierstudenter og sykepleiere i de to læringsarenaene. Studien er todelt med følgende delmål: 1) Å utforske mulige forskjeller mellom USH og et vanlig sykehjem med hensyn til sykepleierstudentenes opplevelse av læringsprosess og faglig utbytte. 2) Å undersøke hvordan eventuelle forskjeller mellom et USH og et vanlig sykehjem kan forstås og forklares i lys av særegne prioriteringer knyttet til satsningsområder for fag – og kompetanseutvikling i undervisningssykehjemmet.

”Å leve med minner fra intensivtid. Forstående perspektiv i møte med pasienterfaringer fra intensivavdeling.”

Prosjektansvarlig: Stipendiat Sissel Lisa Storli. Veiledere: Professor II Kenneth Asplund og professor II Anders Lindseth.

Etter store operative inngrep, kritisk sykdom eller ulykker vil et opphold på intensivavdeling ofte være en del av pasientens behandlingsforløp. I Norge var over 11 000 mennesker registrert som intensivpasienter i år 2000. Pasienters erfaringer ser ut til gjennomgående å domineres av former for kaoserfaringer og forunderlige opplevelser, - tradisjonelt gjerne beskrevet som hallusinasjoner og delusjoner. Senere års forskning viser at svært mange tidligere intensivpasienter strever med å forstå det de har gjennomlevd og at det er en sterk sammenheng mellom minner og utvikling av PTSD-lignende symptomer i ettertid.

Dette er et kvalitativt prosjekt hvor hensikten er 1) å få innsikt i menneskers erfaringsverden under og etter intensivbehandling og å belyse betydning av minner knyttet til slike erfaringer i menneskers liv.

2) Utvide forståelsen av fenomener som livsmot og pasientens egen styrke gjennom forløpet og 3) belyse betydning av forståelseskilder i det "å leve med minner fra intensivtid"

"Virkninger av høgskolereformen på sykepleierutdanningen."

Prosjektansvarlig: Førsteamanuensis Margrete Sæther.

Studien tar utgangspunkt i endringer som har skjedd i forbindelse med de statlige reformene og analyserer virkningene ut fra forskjellige vinklinger.

"Pasientjournaler - fysioterapeuters bidrag."

Prosjektansvarlig: Post doc Eline Thornquist.

Prosjektet omfatter analyser av sykehusfysioterapeuters journaler og dokumentasjon av fysioterapeutenes vurderinger av egne skriftlige produkter. Materiale og metode: Skriftlige kilder og intervju fra avdelinger der fysioterapibehandling vanligvis inngår som en sentral del av behandlingen under sykehusoppholdet. Teoretiske perspektiver hentes fra naturvitenskap, samfunnsvitenskap og humaniora.

"Fysioterapibehandling til for tidlig fødte barn. En praksisstudie."

Prosjektansvarlig: Stipendiat Gunn Kristin Øberg. Veileder: post doc Eline Thornquist.

Prosjektets målsetting er å belyse om fysioterapi er en adekvat behandlingsform til for tidlig fødte barn i løpet av deres første leveår etter termin. Identifikasjon av elementer og faktorer som eventuelt viser seg å ha betydning for barnas bevegelser og bevegelsesutvikling og som fremstår som vesentlig i utøvelse av fysioterapi til denne pasientgruppen står sentralt i studien. Det foretas feltstudier med direkte observasjon i barnets hjemmemiljø og videoanalyse, kvalitativt intervju med behandlende fysioterapeut og spørreskjemaundersøkelse til foreldrene.

"Personalopplæring og arbeidsmiljø i sykehjem."

Prosjektansvarlig: Førsteamanuensis Nils Henriksen

Prosjektet omfatter analyse av data fra to spørreskjemaundersøkelser til personalet i et undervisningssykehjem før og etter en to-årig prosjektperiode med ressursinnsats i form av opplæringstiltak, faglige utviklingsprosjekter og miljøtiltak for beboerne. Målsettingen er todelt: Dels å studere effekter av prosjektet på lærings- og arbeidsmiljøet, og dels å studere sammenhengen mellom lærings- og arbeidsmiljø som sådan.

1.5 Ekstern finansiering

Eline Thornquist og Gunn Kristin Øberg: Fond til etter- og videreutdanning av fysioterapeuter.

Cathrine Arntzen: Kr. 40 000 til drift/utstyr fra Senter for aldersforskning i Tromsø. Kr. 25 000 fra Norsk Ergoterapeutforbund til drift/utstyr.

Siri Moe: Kr. 5 065 kr. fra Fond til etter- og videreutdanning av fysioterapeuter til deltakelse på fysioterapifaglig konferanse.

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Cathrine Arntzen

- Norsk Fagkongress i Ergoterapi, Lillehammer 21.-23. september 2005
- Rom og sted, arkitektur og helse, Universitetet i Bergen, Bergen 26. – 28. 04.

Ingunn Elstad

- Research course: Ethics as Practice and Practice as Ethics. ASH, Med-fak, Tromsø. 26.04.05 -29.04.05. Faglig ansvarlig og foreleser.
- Fra pasient til bruker - markedsideologi i vårt moderne helsevesen. Hva vet vi og hva vet vi ikke? Tromsø, 02. - 03.06.
- Medisinhistorisk nettverkssamling, Molde, 08. – 09.06.
- Nursing History: Profession and Practice, Manchester 18.11.

Torunn Hamran

- Rom og sted, arkitektur og helse, Universitetet I Bergen, Bergen 26. – 28.04.
Fra pasient til bruker – markedsideologi i vårt moderne helsevesen. Helsefaglig konferanse. Tromsø 2.-3.06.
- Nursing History: Profession and Practice, UK centre for the History of Nursing and Midwifery, Manchester 18.11.

Geir Lorem

- Ethics And Philosophy Of Emerging Medical Technologies ,Barcelona, Spania 24- 27.08.

Siri Moe

- Rom og sted, arkitektur og helse, Universitetet i Bergen, 26. – 28-04.
- Nordic Physiotherapy Congress, Helsingør, 01. – 03.06.
- Handlingsbåren viden I social praksis: Et mode mellom teori og praksis. Workshop. Århus, 29. – 30.09.

Hans Ketil Normann

- Den 8. nasjonale konferansen om eldre i Tromsø, 21. – 22.11.
- Forskning innom demensvård skapar möjligheter. Omvårdnadsforskning i klinisk verksamhet, Stockholm 18. - 20.09.
- Doktorgradskurset "Ethics as Practice and Practice as Ethics", Tromsø 26. - 29.04.

Sissel Lisa Storli

- "Ethics as Practice and Practice as Ethics". Research course, Department of Health Sciences, University of Tromsø, 26. - 29.04.

Gunn Kristin Øberg

- The 5th Graz Symposium on Developmental Neurology, Graz, Østerrike, 19. – 21.05.
- Nordic Physiotherapy Congress, Helsingør, Danmark, juni 1-3, 2005
- Fagseminar I NFF's faggruppe I barne- og ungdomsfysioterapi: Intensiv trening - Hva er det? Bergen, 13. - 15.04
- 8th Annual Advanced Clinical Practice in Pediatric Physical Therapy, Cary, North-Carolina, USA, 4.-6.11.

Mari Wolff Skaalvik

- Doktorgradskurs: Vitenskapsteori med etikk.Rasjonelle aktører og rasjonelle forklaringer. Rasjonalitet forutsetning hos forskningsobjekter og i forskning." SV – fakultetet, UiTø.

1.7 Rapportering av forskningsvirksomheten

Artikler i vitenskapelige tidsskrifter

Normann, H. K., Henriksen, N., Norberg, A. & Asplund, K. (2005) Lucidity in a woman with severe dementia related to conversation. A case study. *Journal of Clinical Nursing* 14; 891-896.

Normann, H.K., Asplund, K., Karlsson, S., Sandman, P.-O. & Norberg, A. People with severe dementia who exhibit episodes of lucidity. A population-based study. *Journal of Clinical Nursing*. Accepted for publication

Thornquist, E. Kroppen som kilde til innsikt og utgangspunkt for utvikling. En kasuistikk fra psykomotorisk behandling. *Tidsskrift for psykisk helsevern* 2005; 2 (1):30-44.

Mohr Schmacher, B., Mattsson M., Thornquist, E. Balanse og likevekt - integrering av ulike perspektiver. *Nordisk Fysioterapi* 2005; 9 (1): 19-16.

Storli S, Lindseth A, Asplund K (2005): ““Being somewhere else” –Delusion or relevant, lived experience? A phenomenological investigation into the meaning of lived experience from being in intensive care as reflected on by patients” Submitted, *Qualitative Health Journal*

Faglige bøker/lærebøker

Hamran, Torunn: (kapittel) “Kvinnene, byen og velferdspolitikken” I spissen for utviklingen – høyere utdanning i Narvik. Jubileumsskrift. Høgskolen i Narvik 2005

Foredrag ved konferanser

Arntzen, Cathrine: Kroppen og livet. Presentasjon av en studie basert på livshistorier om å leve et lang liv med polio. Norsk Fagkongress i Ergoterapi Lillehammer 21. - 23.09.

Elstad, Ingunn: Nursing practice and ethics through changing Concepts of illness. International Research course: Ethics as Practice and Practice as Ethics. ASH, Med-fak, Tromsø, 26. - 29.04.

Elstad, Ingunn: Ein fase i livet, eit samanbrott, eit sett behov? Sjukepleie og sjukdomsbegrep. Nordisk konferanse arr. Norsk selskap for sykepleieforskning, Tromsø, 02.– 03.06.

Elstad, Ingunn: Nursing charity as a local women’s movement. Northern Norway 1880- 1940. Nursing History: Profession and Practice. University of Manchester/Royal College of Nursing, Manchester 18.11.05.

Hamran, Torunn: Kvalitativ sykepleieforskning og samfunnsmessige strukturer. Fra pasient til bruker – markedsideologi i vårt moderne helsevesen. Nordisk konferanse, Tromsø 2.- 3.06.

Lorem, Geir: Religious self-identity and a schizophrenic mind. Russian Inter-region LSI-Symposium on Religion and Science, Moskva , Russland, 14. - 16.11.

Normann, Hans Ketil: Sykehjemmet som hjem – refleksjoner knyttet til dagliglivet i sykehjemmet. Hovedforedrag på Vårkonferansen, Undervisningssykehjemmet i Tromsø, 15.03.

Thornquist, Eline: Kroppen i dagens samfunn (åpningsforedrag). "Kropp og sjel"-konferansen, Bergen 20.-22.04.

Thornquist, Eline: Hvordan smerte setter spor i kroppen (åpningsforedrag). Seminar og konstitusjonsmøte for Barnesmerteforeningen i Norge, Oslo 25.11.

Øberg, Gunn Kristin : Physiotherapy to preterm infants. The 5th Graz Symposium on Developmental Neurology, Graz, Østerrike, 19. –21.05.

Øberg, Gunn Kristin Physiotherapy to Premature Infants. Nordic Physiotherapy Congress, Helsingør, Danmark 01.- 03.06.

1.8 Doktorgrader

Geir Fagerjord Lorem: Withdrawal and exclusion : a study of the spoken word as means of understanding schizophrenic patients.

1.9 Representasjon i universitetets organer

Torunn Hamran

- Medlem av Programstyret for Master i helsefag og Master i folkehelsevitenskap

Siri Moe

- Varamedlem i styret for Kvinnforsk, Senter for kvinne og kjønnsforskning
- Nestleder i programstyret for master i helsefag og master i folkehelsevitenskap
- Leder av Arbeidsutvalget for studiesaker ved Avdeling for sykepleie og helsefag

Hans Ketil Normann

- Medlem av Arbeidsutvalget for studiesaker ved Avdeling for sykepleie og helsefag

1.10 Representasjon i organer utenom universitetet

Torunn Hamran

- Styremedlem Høgskolen i Narvik (2000-2003 og 2003-2007) oppnevnt av KUF/UFD
- Nestleder Nasjonalt fagråd for helsevitenskap, oppnevnt av
- Medfak, UiT 2004-2005.

Siri Moe

- Medlem i Nasjonalt fagråd for helsevitenskap
- Observatør i Nasjonalt råd for helse – og sosialfagutdanning
- Representant i Referansepanelet for masterstudiene i sykepleievitenskap og helsefag
- Observatør i Høgskolesamarbeidet Helse Nord, oppnevnt av Med.Fak.
- Medlem av Norsk Fysioterapeutforbunds fag – og spesialistråd
- Referee i fagtidsskriftet Fysioterapeuten, Nordisk tidsskrift for helseforskning og Advances in Physiotherapy

Hans Ketil Normann

- Nestleder av Styringsgruppa for Senter for aldersforskning i Tromsø.
- Medlem av Styringsgruppa for Undervisningssykehjemmet i Tromsø.
- Medlem av Styringsgruppa for Nordic Dementia Project
- Varamedlem i Norsk selskap for sykepleieforskning

Eline Thornquist

- Fast referee for fagtidsskriftet Fysioterapeuten
- Fast referee for Tidsskrift for Den norske lægeforening

Nils Henriksen

- Medlem av avdelingsstyret ved Avdeling for helsefag, Høgskolen i Tromsø

Sissel Lisa Storli

- Styremedlem Nordisk forening for forskning i intensivsykepleie (NOFI)
- Medlem Forskningsutvalget ved Anestesi – og Akuttavdelingen ved Universitetssykehuset Nord-Norge

2. UNDERVISNING

15 studenter begynte på mastergradstudiet i helsefag. For å få tilstrekkelig antall studenter ble det ordinære opptakskravet fraveket. For de studentene som ikke hadde tilstrekkelig opptaksgrunnlag i vitenskapsteori, metode og etikk arrangerte ASH et intensivt en uke kurs før ordinær studiestart og tre dager i løpet av høstsemesteret. Opptakskravene er nå under revidering. 16 hovedfag- og mastergradstudenter er uteksaminert. 10 studenter er opptatt på PhD-programmet. Det brukes også ressurser på å veilede studenter i arbeidet med å skrive prosjektplan for opptak på programmet, noe som er arbeidskrevende.

3 SERVICE OG FORMIDLING**3.2 Forsknings- og utredningsoppdrag**

Ingunn Elstad: International Research course: Ethics as Practice and Practice as Ethics. ASH, Med-fak, Tromsø. 26.04.05 -29.04.05

Torunn Hamran: Sakkyndig ved akkreditering av mastergradsstudium. Rapport til Nokut 070205

3.3 Populariseringsvaksomhet**Ingunn Elstad**

Meir enn eit plagg. Kronikk i "Sykepleien", vol. 93 nr. 3 s. 47-48.

Torunn Hamran

Kvinneforeningene, institusjonsbyggingen og den nasjonale velferdspolitikken. Nordlys 14.11.2005. Kronikk i forbindelse med Kvinnforsk UiTø 10 årsjubileum

3.4 Praktisk anvendelse av forskningsresultater**Cathrine Arntzen**

Undervisning på Ergoterapeututdanninga v/Høgskolen i Tromsø.

Hans Ketil Normann

Undervisning om personer som har demens for Besøksvenner, Tromsø Røde Kors, Demensforbundet, 2 dager seminar tilknyttet personer som har demens ved Folkeuniversitetet, Skånland, pleiepersonalet og pårørende ved Undervisningssykehjemmet i Tromsø, Høgskolen i Tromsø, Avdeling for helsefag, grunn- og videreutdanning. Om omsorgsfilosofi for pleiepersonalet ved Urologisk avdeling, UNN.

BARNEAVDELINGEN

0. INNLEDNING

Barneavdelingen har et utstrakt forskningssamarbeid med Regionsenter for barne- og ungdomspsykiatri, IKM, Mikrobiologisk og virologisk avd. IMB, Avdeling for molekylær bioteknologi, IMB og Avdeling for biokjemi, IMB.

Faste vitenskapelig ansatte er professor Trond Flægstad, professor Jon Rønning, førsteamanuensis Lauritz Bredrup Dahl og førsteamanuensis II Roald Bolle. Claus Klingenberg er klinisk stipendiat, Per Ivar Kaaresen er amanuensis II og Kersti Thodenius er universitetslektor II. Cand.scient. Cecilie Løkke og cand.scient. Merethe Sletteng er avdelingsingeniører på Forskningslaboratoriet. Jorun Tunby er forskningskoordinator og Marianne Nordhov er stipendiat lønnet av HelseNord. Lønnet av midler fra Genterapiprojektet er forsker Christer Einvik og stipendiat Jørn Henriksen. Elizabeth Arag er universitetstipendiat. Hildegunn Granslo og Bjørn Helge Haug er tilknyttet avdelingen som medisinske forskerstudenter. Jochen Buchner er ass.lege i fordypningsstilling.

1. FORSKNING

Avdelingens forskning er hovedsakelig innen områdene neonatologi, onkologi, infeksjoner og revmatologi.

1.2 Forskningsprosjekt

Induksjon av celledød i neuroblastom cellekulturer vha. laktoferricin

Trond Flægstad, Arild Leknessund, Cecilie Løkke, Liv Tone Eliassen, Øystein Rekdal i samarbeid med Karolinsk Institutet, Stockholm.

Neuroblastom er den vanligste solide kreftsvulst hos barn. Den behandles med kirurgi, cellegift, stråling og celledifferensierende behandling, men resultatene er dårlige ved utbredt sykdom. Det er derfor nødvendig å utvikle nye behandlingsmetoder. Antimikrobielle peptider har også effekt på kreftceller, spesielt hvis de kjemisk kan endre. Vi har i samarbeid med Øystein Rekdal sin gruppe på IMB studert den cytotoxiske effekt og drapsmekanismer på neuroblastom cellekulturer til peptidet LfcinB. Dette dreper neuroblastomceller selektivt, hovedsakelig ved å indusere skade på cellemembranen og mitokondriene. Det hindrer også cellevekst ved direkte innsprøytning i eksperimentelle svulster i rotter. Vi studerer nå den synergistiske effekten med forskjellige cytostatika av dette peptidet, og andre peptider. Målet er å komme fram til peptider som kan gis systemisk, som derved kan være aktuelle i en klinisk sammenheng.

Bruk av RNA interferens for å slå ut N-myc ved neuroblastom

Trond Flægstad, Christer Einvik, Jørn Henriksen, Cecilie Løkke, Jochen Buchner, Bjørn Helge Haug i samarbeid med Karolinsk Institutet, Stockholm. De mest aggressive neuroblastomer har amplifisering (mange kopier) av onkogenet (kreftgenet) MYCN. Tidligere forsøk har vist at dersom MYCN inaktiveres, så vil cellene vokse langsommere og differensiere mot modne celler. RNA interferens er en metode til å selektivt slå ut spesifikke gener. I samarbeid med Steinar Johansen sin gruppe på IMB har vi laget konstrukt som reduserer effekten av MYCN studert in vitro. Disse forsøkene fortsetter med den målsetting å utvikle dette videre slik at konstruktene kan prøves i en dyremodell. Målet er å komme fram stoffer som kan gis systemisk, som derved kan være aktuelle i en klinisk sammenheng.

Koagulase negative stafylokokker hos nyfødte; mekanismer for antibiotikaresistens og virulens

Claus Klingenberg, Trond Flægstad, Elisabeth Aarag, Hildegunn Granslo, Ørjan Olsvik, Johanna S. Ericsson.

. Koagulase negative stafylokokker (KNS), som finnes normalt på hud og slimhinner og tidligere ble regnet som en ufarlig bakterie, er i dag hyppigste årsak til sykehusinfeksjoner. Blant premature barn er

> 50 % av alle sepsis episoder forårsaket av KNS. En høy andel av disse er assosiert med innlagte kateter. KNS er svært ofte resistente mot methicillin, noe som medfører at bakterien er resistent mot alle tilgjengelige beta-laktam antibiotika. KNS kan danne en biofilm på overflaten til fremmedmaterialer, dette regnes som en sentral virulensfaktor

Metoder

Moderne molekylærgenetiske teknikker kombineres med tradisjonelle mikrobiologiske metoder for å analysere KNS. Resistens- og virulensmekanismer kartlegges. Analyse av biofilmproduksjon, både genotypisk og fenotypisk, gjennomføres.

Materiale

Et 11 års materiale av blodkulturer med vekst av KNS fra Nyfødtavdelingen, Rikshospitalet er fullstendig karakterisert med resistenstesting (e-test), *mecA* PCR, *icaD* PCR og typing med pulsed field gel electrophoresis (PFGE). Bakterienes egenskaper kobles opp mot kliniske opplysninger.

Vitenskapelig betydning

Å studere epidemiologiske sammenhenger mellom pasienter som får KNS-infeksjoner og bakterienes molekylærbioologiske karakteristika. Å kartlegge molekylære årsaker til virulens, persistens og resistens hos KNS.

Tidlig Intervensjon/forebygging: "Når barnet er født for tidlig. Kan en tidlig intervensjon forebygge utviklingsmessige og/eller psykososiale senskader"

John Rønning, Lauritz B Dahl, Per Ivar Kaaresen, Marianne Fredriksen, Jorun Tunby.

Samarbeidsprosjekt mellom RBUP og barneavdelingen. Samarbeid med University of Vermont. Har hatt ekstern finansiering siden oppstart 1998 fra NFR, Rådet for psykisk helse og Helse Nord.

Prosjekter for John Rønning:

A. Helsetjenesteutvikling/tidlig intervensjon/forebygging: Tidlig kartlegging av barns utvikling i forbindelse med kontroll på helsestasjonen (utgangspunkt i familiesentral – prosjektet).

Oppfølging fra seks mnd. til 5 år av 1600 barn og deres familier. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med forskere fra Universitetet i Oslo. Undertegnede er prosjektleder. Finansiert av Sosial- og Helsedirektoratet som en del av Familiesenterprosjektet.

B. Det nasjonale forsøket med familiesenter. Tidsrom ut 2005. I familiesenterforsøket tester en ut utvikling av en tverrfaglig og tverretalig lavterskelmodell. Basis for denne modellen er at en knytter en åpen barnehage til helsestasjonen, og at etater som har innflytelse og mandat i forhold til barn og unges mentale helse knytter prosentvis stillinger til denne konstruksjonen. Slik kan familiene henvende seg til fagfolk uten å måtte bli henvist. Forsøket er gjennomført i 6 kommuner, tre i Nord-Norge og tre i Sør-Norge. En kvalitativ vurdering av forsøket er foreløpig blitt gjennomført, og retter seg mot etatenes vurdering i disse kommunene om hvorvidt forsøket har ført til bedre tilgjengelighet, mer tverrfaglig og tverretalig samarbeid og til mer brukervedvirkning. Det er også fra dannet nettverk på i alt 70 kommuner over hele landet hvor hovedhensikten er å utvikle familiesentermodellen. Det er også utstrakt nordisk samarbeid.

C. From a boy to a man: Prosjektansvarlig prof. Andre Sourander, Universitetet i Turku.

Epidemiologisk prospektivt prosjekt på utvikling av barns psykisk helse og uhelse.

D. The Finnish family competence study: Prosjektansvarlig prof. Andre Sourander,

Universitetet i Turku. Et hovedmål for dette prosjektet er å tilby informasjon om livet og helseatferden til "unge finske familier" for derigjennom videreutvikle offentlige helsetjenester. Ni-års oppfølging av barn i prosjektet: Atferdsproblemer hos samiske og norske barn i samiske kommuner i Finnmark: Prosjektansvarlig Overlege dr. med Cecilie Javo.

E. Deltagelse i ulike prosjekter ledet av prof. Dabie Nabuzoka, Universitetet i Leeds, UK. Bl.a. "Children experiencing and witnessing bullying", "Adolescent mental health in Zambia".

BART; Juvenil Idiopatisk Artritt (JIA/ barneleddgikt) i de Nordiske land; epidemiologisk studie

angående forekomst og sykdomsforløp.

Prospektiv multisenter studie som i Norge omfatter helseregion IV og V.
Fra UNN: Ellen Nordal Nils Thomas Songstad og Anne Elisabeth Ross:
Delstudier av BART;

Forekomst av uveitt, ANA og histonantistoffer hos barn med JIA.

Selvrapportert helse hos ungdom med JIA; validering av YADI (Young Adults Disease Inventory)

Febril neutropeni hos barn i Norge

Fra UNN/UiTø Niklas Stabel, Ellen Nordal og Claus Klingenberg.
Norsk multisenter studie hvor man ved fem norske sentra i retrospekt går gjennom episoder med febril nøytropeni hos barn med kreft for å registrere forekomst, antibiotikabruk, mikrobiologiske funn og behandlingsutfall. Det planlegges en prospektiv oppfølgende studie.

BFM 04. Internasjonal behandlingsstudie av modne B NHL/ALL hos barn og ungdom.

Niklas Stabell nasjonal koordinator

1.5 Ekstern finansiering

Helse Nord: Tildelt kr. 150 000 til prosjekt ”Koagulase negative stafylokokker hos nyfødte; mekanismer for antibiotikaresistens og virulens i 2005

kr. 1.500.000 til genterapiforskning (Flægstad sammen med Steinar Johansen og Anne Husebekk)

kr. 800.000 Opptrappingsplan for psykisk helse Helse Nord til prematuprosjektet (Rønning J, Dahl LB).

Kr. 100 000 til Ellen Nordal for prosjekt BART; Juvenil Idiopatisk Artritt (JIA) i de Nordiske land; epidemiologisk studie angående forekomst og sykdomsforløp.

Kr. 50.000 fra Fredriskens legat til Flægstad/klingenberg for nyfødtinfeksjoner med KNS.

Kr. 40.000 fra Aakrefondet til Flægstad/Einvik for neuroblastomforskning.

Kr. 40.000 kr fra Helse Nord til Niklas Stabel for finansiering av febril nøytropeni prosjekt(frikjøp/pc)

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Trond Flægstad og Tore Stokland deltok på på SIOP (International Society for Pediatric Oncology) sitt møte i Vancouver.

John Rønning hadde hovedansvar for den tre dager lange konferansen “Familiesenter i Norden; Tidlig intervensjon i Norge.”

Christer Einvik, Jørn Henriksen og Cecilie Løkke deltok med poster på Advances in Neuroblastoma Research sitt møte i Genova.

Ellen Nordal, Tore Stokland, Niklas Stabel deltok på NOPHO (Nordisk Forening for Pediatrisk Hematologi og Onkologi) sitt møte i Lillehammer.

Anne Elisabeth Ross og Ellen Nordal deltok på PRES (Pediatric Rheumatology European Society) sin årlige kongress i Versailles, Frankrike sept 05 med abstract.

Per Ivar Kaaresen: 7th World Congress in Perinatal Medicine, Zagreb, Kroatia 21.-24.9.05

Nordic Neonatal Meeting, København, Danmark, 11.-12.11.05

Hot Topics in Neonatology Washington DC, USA, 5.-7.12.05

1.6.2. Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid.

Trond Flægstad: Medlem av leukemiutvalget i NOPHO. Han hadde i vårsemesteret 2004 sabbatsopphold som gjesteprofessor ved Karolinska Intitutet i Stockholm og fortsetter samarbeidet om neuroblastom-forskning.

Ellen Nordal: Nordisk barneleddgiktsstudie, prospektiv multisenter studie.

Tore Stokland T. Medlem av SIOPs komite for behandling av lavgradige gliomer.

John Rønning "From boy to man". Samarbeidspartnere kommer fra Finland

Claus Klingenberg. "Coagulase negative staphylococci": Vi har i 2004 innledet et samarbeid med Annaliesa Anderson ved Merck Company i New Jersey, USA. På hennes laboratorium er det mulig å gjøre såkalt multilocus sequence typing (MLST). Fra 2005 samarbeid med Otte i Montana, USA

Ellen Nordal: deltar I Nordic Study Group for Pediatric Rheumatology

Ellen Nordal, Nils Thomas Songstad, Anne Elisabeth Ross: Nordisk barneleddgiktsstudie BART, prospektiv multisenter studie.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereedordning (fagfelleevaluering)

Holtan, A., Rønning, J.A., Handegård, B.H., & Sourander, A (2005). A comparison of mental health problems in kinship and nonkinship foster care. European Child & Adolescent Psychiatry, 14, 200-207.

Sourander, A., Haavisto, A., Rønning, J.A., Multimäki, P., Parkkola, K., Santalahti, P., Nikolakaros, G., Helenius, H., Moilanen, I., Tamminen, T., Piha, J., Kumpulainen, K., Almquist, F. (2005) Recognition of psychiatric disorders, and self-perceived problems. A follow-up study from age 8 to age 18. The journal of Child Psychology and Psychiatry, 46, 1124-1134.

Markestad T, Kaaresen PI, Ronnestad A, Reigstad H, Lossius K, Medbo S, Zanussi G, Engelund IE, Skjaerven R, Irgens LM; Norwegian Extreme Prematurity Study Group. Early death, morbidity, and need of treatment among extremely premature infants. Pediatrics. 2005 May;115(5):1289-98.

Ronnestad A, Abrahamsen TG, Medbo S, Reigstad H, Lossius K, Kaaresen PI, Engelund IE, Irgens LM, Markestad T. Septicemia in the first week of life in a Norwegian national cohort of extremely premature infants. Pediatrics. 2005 Mar;115(3):e262-8. Epub 2005 Feb 1.

Ronnestad A, Abrahamsen TG, Medbo S, Reigstad H, Lossius K, Kaaresen PI, Egeland T, Engelund IE, Irgens LM, Markestad T. Late-onset septicemia in a Norwegian national cohort of extremely premature infants receiving very early full human milk feeding. Pediatrics. 2005 Mar;115(3):e269-76. Epub 2005 Feb 1

Diverging prevalence trends of atopic disorders in Norwegian children. Results from three cross-sectional studies. Selnes A, Nystad W, Bolle R, Lund E. Allergy 2005;60(7):894-9

Exposure and airway effects of seafood industry workers in northern Norway. Bang B, Aasmoe L, Aamodt BH, Aardal L, Andorsen GS, Bolle R, Boe R, Van-Do T, Evans R, Forvag E, Gram IT, Huser PO, Kramvik E, Lochen ML, Pedersen B, Rasmussen T. J Occup environ Med 2005 47(5):482-92

Klingenberg C, Aarag E, Rønnestad A, Sollid JE, Abrahamsen TG, Flægstad T. Coagulase-negative Staphylococcal Sepsis among Neonates: Association between Antibiotic Resistance, Biofilm Formation and the Host Inflammatory Response. *Pediatric Infectious Disease Journal*. 2005; 24(9): 817-22.

Jensenius M, Flægstad T, Stenstad T, Gjolberg T, Vlatkovic L, Schjoth-Iversen L, Berild D, Bordmann G, Myrvang B. Fascioliasis imported to Norway *Scand J Infect Dis*. 2005; 37: 534-7.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereedordning (fagfelleevaluering)

Nabuzoka, D., Rønning, J.A., & Handegård, B.H. Reactions of Children Experiencing or witnessing Incidents of Bullying.

Pollenallergi fra et medisinsk perspektiv.
Bolle R.

In: Gode råd er grønne.

Ed: Bjerke M, Ramfjord H

Norges Astma- og Allergiforbund 2005

Helsepåvirkende egenskaper hos planter.
Bolle R.

In: Gode råd er grønne.

Ed: Bjerke M, Ramfjord H

Norges Astma- og Allergiforbund 2005

Abstracts/konferansebidrag (som er publisert)

Niklas Stabel og Ellen Nordal. Foredrag med presentasjon av foreløpige resultater fra Febril nøytropeni prosjekt på NOPHO møtet våren 2005.

Ross AE, Nordal EB. Difficult to treat Takayasu Arteritis in a young boy, *Pediatric Rheumatology European Society Congress, Versailles, Frankrike, Sept 2005*, published in *Clin Exp Rheum Journal*; 2005: vol , nr , abstract

Deltakelse i konferanser uten publiserte abstract.

John Rønning. Nordisk konferanse vedrørende familiecentraler. Stenungsund 30.05 . 02.06. Workshop om tidlig intervensjon

John Rønning. XII European Conference on Developmental Psychology. Tenerife – Canary Islands, Spania, 24.08 – 28.08. Oral presentation: Reactions of Children Experiencing or Witnessing Incidents of Bullying.

Kaaresen PI, Rønning JA, Ulvund SE, Dahl LB A randomized controlled trial of the effectiveness of an early intervention program in reducing parenting stress in mothers and fathers of preterm infants. Fritt foredrag 7th World Congress in Perinatal Medicine, Zagreb 21.-24.9

Klingenberg C, Aarag E, Rønnestad A, Sollid JE, Abrahamsen TG, Flægstad T.

Biofilm forming coagulase-negative Staphylococci are associated with decreased neonatal inflammatory response in late onset sepsis.

Oral presentation på World Congress Perinatal Medicine, Zagreb, Kroatia, September 2005.

Aarag E, Klingenberg C, Rønnestad A, Flægstad T, Sollid JE.

Biofilm production in coagulase negative staphylococci.

Poster på Joint meeting: Fighting infections. Bergen 27-30.9.05

Klingenberg C.

Coagulase-negative staphylococci and neonatal infections: antibiotic resistance, virulence factors and local epidemiology.

Oral presentation på et seminar med samarbeidspartnere ved Merck Company. West Point, Pennsylvania, desember 05.

1.8 Doktorgrader

Klingenberg, Kaaresen, Nordhov, Henriksen, Aarag og Buchner er oppmeldt til dr.med./PhD-programmet.

1.9. Representasjon i universitetets organer

Trond Flægstad:

- Leder av IKMs styre til 14.08. 2005
- Medlem av Fakultetsstyret, Det Medisinske Fakultet til juni 2005
- Leder av kurskomiteen for organkurs XVI Livsløp
- Medlem av Universitetssamarbeidet HelseNord-UiTø til juni 2005
- Medlem av forskningsutvalget, Det Medisinske Fakultet, UiTø

Claus Klingenberg

- Leder av eksamenskommisjonen for Med 400 for eksamen vår/høst 2004
- Medlem av faglig råd Senter for internasjonal Helse UNN/UiTø

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Lauritz Bredrup Dahl

- Medlem av Faggruppe for svangerskap, fødsel, nyfødtp periode og pediatri i det regionale helse og sosialutvalg. Regional helseplan region 5.

John Rønning

- Arbeidsgruppe i regi av Sosial og helsedirektoratet som skal anbefale oppfølging av premature barn.

Trond Flægstad

- Medlem av leukemiutvalget og det vitenskapelige utvalg, NOPHO
- Leder, interessegruppen for infeksjonssykdommer, Norsk Barnelegeforening til juni 2005
- Medlem av komite for bedømmelse av professorat ved Umeå Universitet
- Medlem av doktorgradskomite ved Universitetet i Oslo.
- Medlem av forskningsutvalget, Den Norske Lægeforening
- Leder av Norsk Barneleukemigruppe

Claus Klingenberg

- Medlem av Kvalitetsutvalget, Norsk barnelegeforening
- Medlem av Subgruppen for nyfødtdisin, Norsk barnelegeforening
- Medlem i styringsgruppen for Veileder i generell pediatri i regi av Norsk Barnelegeforening
- Medlem av "Fagrådet for Den norske mor og barn undersøkelsen"

Tore Stokland

- Leder faggruppe for CNS-svulster, NOPHO

Ellen Nordal

- Nasjonal Referansegruppe for NAKBUR (Nasjonalt Kompetansesenter for barne og ungdomsreumatologi)
- Nordic Study Group of Pediatric Rheumatology

2. UNDERVISNING

Hovedtyngden av undervisningen i barnesykdommer ligger i Livsløpskurset som er på høsten 4. året og i stadium IV i 6. året. Studentenes evaluering av undervisningen har vært til dels meget tilfredsstillende. Spesielt har studentpoliklinikken også i 2005 fungert godt.

Som tidligere gir barneavdelingen undervisning i medisin grunnfag på universitetet og dessuten på høgskolens utdanninger i sykepleie, fysioterapi, jordmorutdanning og helsesøsterutdanning.

Barneavdelingen arrangerte Legers videre- og etterutdanningskurset Praktisk pediatri. Avdelingens leger har undervist på en rekke forelesninger arrangert av Legers videre- og etterutdanning.

John Rønning har drevet utstrakt undervisning i kommune-Norge om tidlig kartlegging og intervensjon.

HUDAVDELINGEN

INNLEDNING

Avdelingen har ikke fått eksterne midler til forskning for 2005.

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekt

Hudavdelingen fortsetter sine epidemiologiske studier i samarbeid med dr.med. Lars Kåre Dotterud, Lillehammer og disse studier er relatert til atopiske problemstillinger. Avdelingen fortsetter sine yrkesdermatologiske studier.

Hudavdelingen i Tromsø har også innledet samarbeid på et prosjekt vedrørende sykdommer i perianalområdet, et prosjekt i samarbeid med proktologisk seksjon ved Kirurgisk avdeling, Universitetet i Wroclaw, Polen.

Et igangsatt psoriasisprosjekt fortsettes videre.

2 nye prøveprosjekter er under utarbeidelse:

1. Eksemveiledning på nett. Ass.lege Thomas Schopf, Hudavdelingen, Overlege R. Bolle, Barneavdelingen.

Prosjektstart 1.3.2005.

Dreier seg om klinisk telemedisinsk forskning. Planen er å inkludere 100 pasienter med atopisk eksem randomisert til 2 grupper, hvorav den ene får standard opplegg for oppfølging/informasjon om tilstanden, profylakse, behandling etc., mens den andre gruppen veiledes via nettkontakt med foto og jevnlig oppfølging over nettet.

Programmet "Wells Arena" med tilgang via kodeord på nettet, tilgjengelig fra enhver PC med internett-tilknytning.

Hensikt: Sammenligne utbrudd, forløp, innleggelsesbehov etc.

2. Tromsøundersøkelsen 2007: "Stafylokokkbærerskap og hudlidelser" – et samarbeidsprosjekt mellom Hud- og Mikrobiologisk avdeling. Ass.lege Kjersti Danielsen, Hudavd. er tilknyttet prosjektet i samarbeid med Mikrobiologisk avdeling.

Epidemiologiske undersøkelser av hudsykdommer er også planlagt i tilknytning til dette.

Venerologisk poliklinikk.

Planlagt gjennom høsten 2005 og startet opp 16. januar 2006. Direkte timebestillingstelefon for pasienter som tror seg smittet av seksuelt overførbare sykdommer. Åpen poliklinikk 2 dager pr. uke, også akutt mottak på dagtid.

Plan for 2006

Avdelingen fortsetter de igangværende og nye prosjekter.

2. UNDERVISNING

Det er gitt undervisning i organkurs Stadium II og Stadium IV for medisinerstudenter.

AVDELINGENS SITUASJON

Professoratet og førsteamanuensisstillingen er besatt, også nyopprettet amanuensis II-stilling. Man har fremdeles ingen tekniker-stillinger og basalforskningen må derfor i overskuelig fremtid bli deltidsprosjekter med andre universitetsavdelinger.

KIRURGISK AVDELING

0. INNLEDNING

God forskningsaktivitet. Stabilt antall vitenskapelig ansatte (2 prof. I, 4 prof. II, 2 førsteamanuensis II., 3 klin.stip., 1 univ. stip., 1 eksterne stipendiat).

Vi opplever god rekruttering til vårt tilbud om forskningsaktivitet knyttet mot klinisk spesialistutdanning i kirurgiske fag. Vi har for tiden 13 doktorgradskandidater. 1 doktorgrad ble avlagt i 2005.

1. FORSKNING

1.2. Forskningsprosjekt

Prosjekttittel: Beta-blokkeres innvirkning på splanchnicus-gebetet ved sepsis. (1)

Prosjektansvarlig: Overlege Ø. Irtun

Ansvarlig forsker: Amanuensis KV. Husnes

Dyreeksperimentell studie på gris. Doktorgradsprosjekt.

Prosjekttittel: Preoperativ glukose-loading. Innvirkning på splanchnicus-gebetet i fysiologiske tilstander og ved sepsis. (1)

Prosjektansvarlig: Overlege Ø. Irtun

Ansvarlig forsker: Amanuensis Kjell Vidar Husnes

Dyreeksperimentell studie på gris. Doktorgradsprosjekt.

Prosjekttittel: Inflammatoriske reaksjoners påvirkning på postoperativ insulin-resistens. (1)

Prosjektansvarlig: Overlege Ø. Irtun

Ansvarlig forsker: Amanuensis Petter Gjessing

Dyreeksperimentell studie på gris. Doktorgradsprosjekt.

Prosjekttittel: Prospektiv klinisk studie på galle-opererte pasienter ved et lokalsykehus (1)

Prosjektansvarlig: Overlege R. Aspevik., Rana sykehus og overlege Øivind Irtun

Ansvarlig forsker: Overlege R. Aspevik

Analyse av alle galleopererte ved Rana sykehus etter 1993. En artikkel er publisert og 2 andre er klare for utsendelse til tidsskrift. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: Resultater ved operativ behandling av ventralhernie (1)

Prosjektansvarlig: Overlege Ø. Irtun

Ansvarlig forsker: Ass.lege T. Dehli

Sammenligne resultat av arrbrokkoperasjon med og uten nett. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: The effect of endoscopic gastroplasty on gastroesophageal reflux symptoms and quality of life. A prospective, multicentre trial (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: Konst. overlege R-O. Lindsetmo/overlege E. Paulssen.

Randomisert, sham-kontrollert klinisk studie hvor effekten av endoskopisk sutur i cardia undersøkes mhp refluksymptomer og livskvalitet, 24 timers pH måling og egenskapene til nedre lukkemuskel i spiserøret (LES).

Prosjekttittel: Postoperativ enteral feeding or early oral intake at will. Effects on clinical outcome. A prospective, randomised, clinical, multicentre trial (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: Ass.lege K. Lassen

Norsk multisenterstudie, som skal randomisere 440 kirurgiske pasienter, randomisert til to ulike ernæringsmodaliteter. Endepunkter er alvorlige komplikasjoner og livskvalitet. Avsluttes 2006

Prosjekttittel: ERAS - Enhanced recovery after surgery (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: Ass.lege K.Lassen

Et internasjonalt (5 klinikker i 5 land i Europa) klinisk prosjekt som tar sikte på å forbedre den perioperative behandling av kirurgiske pasienter. Utgående fra ERAS samarbeidet.

Prosjekttittel: Obstetric anal sphincter tears; anal incontinence correlates to the degree of injury and length of the sphincter after primary repair (1)

Prosjektansvarlig: Prof. B. Vonen

Ansvarlig forsker: Ass.lege B-gren S. Norderval

Avsluttet datainnsamling og analyse av 71 kvinner som under fødsel ved UNN i 1999 og 2000 fikk skade på endetarmens lukkemuskel og hvor lukkemuskelen ble reparert akutt. Arbeidet snart klart for innsending til internasjonalt fagtidsskrift. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: Tree-dimensional anal ultrasonography: Ultrasound patterns correlated to anal incontinence in women treated with conventoinal repair after obstetric anal sphincter tears (1)

Prosjektansvarlig: Prof. B. Vonen

Ansvarlig forsker: Ass.lege B-gren S. Norderval

Anal inkontinens sammenholdt med ultralydforandringer i sphinkterapparatet hos kvinner behandlet med konvensjonell primær sphinkterplastikk av fødselsrifter som involverer anal sphinkter. Studien planlegges utført ved fødeavdeling som benytter konvensjonell teknikk hvor riftene kun adapteres. I en senere studie vil vi se på inkontinens sammenholdt med ultralydforandringer etter at teknikken ved primær sphinkterplastikk er endret til å omfatte grundig eksplorasjon av skaden og anatomisk reparasjon med separat suturering av indre og ytre ytre sphinkter. Avsluttes 2006

Prosjekttittel: Anal incontinence after conventional and anatomical repair – a prospective interventional study before and after change in method of repair. (1)

Prosjektansvarlig: B. Vonen

Ansvarlig forsker: S. Norderval

Forventes avsluttet 2008

Prosjekttittel: ”En kunstig lever” (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: Vit.ass. GI. Nedredal

Basale studier for å lage en kunstig lever med griseceller.

Prosjekttittel: Investigation into pathophysiological basis of alteration in end-organ function in an acute liver failure model (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: L. M. Ytrebø, Stud. med S. Ekse

Internasjonalt samarbeidsprosjekt hvor vi studerer patofysiologiske endringer ved akutt leversvikt, og om disse endringene lar seg påvirke ved medikamentell behandling.

Prosjekttittel: Indusert levervekst (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A. Revhaug

Ansvarlig forsker: Ass.lege KE. Mortensen

Eksperimentell studie for å undersøke mekanismer ved leverregenerasjon

Prosjekttittel: Rectumcancer-prosjekt: Betydningen av kirurgiske teknikker for funksjon, prognose og livskvalitet ved cancer recti. (1)

Prosjektansvarlig: Prof. J. Kjæve og Prof. B. Vonen

Ansvarlig forsker: Overlege M.H. Hansen

Studien omfatter alle registrerte pasienter i Norge med endetarmskreft diagnostisert og operert med kurativ reseksjon fra november 1993 til og med 2002 (4820 pasienter).

Prosjektet skal undersøke betydningen av operasjonsmetode ved rectumcancer sammenholdt med histologi relatert til overlevelse, lokale recidiv, fjernmetastaser og postoperative komplikasjoner.

Studien skal også kartlegge om det er en endring over tid i anvendelse av de kirurgiske metodene og om behandlingsresultatene har endret seg i løpet av perioden.

De forskjellige operasjonsmetodene som skal sammenliknes er rectumamputasjon, lav fremre reseksjon og Hartmanns operasjon. I tillegg registreres om det har vært avlastende stomi eller ikke.

Prosjekttittel: Septic cardiomyopathy (1)

Prosjektansvarlig: Prof. A.Revhaug og prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Ass.lege E. Aghajani

Sepsis utgjør den viktigste dødsårsaken i intensivavdelinger. Kardiovaskular dysfunksjon er sentralt i patofysiologien. Mekanismene bak septisk kardiomyopati er ukjent. Hensikten med studien er karakterisering av mekanoennergetiske indekser av septiske hjerter i en in vivo grisemodell. Avsluttet 2005.

Prosjekttittel: IRAD (International registry of acute aortic dissections) (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T.Myrmel

Ansvarlig forsker: Overlege K. Bartnes

Registrering av akutte aortadisseksjoner. Evaluering av behandlingsresultater. Rapportering til internasjonalt database.

Prosjekttittel: RABAGAST (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T.Myrmel

Ansvarlig forsker: Overlege K. Bartnes

Evaluering av resultatene ved bruk av arteria radialis som graft i koronarkirurgi. Avsluttes 2006.

Prosjekttittel: Evaluering av kriterier for mobilisering av traumeteam (3)

Prosjektansvarlig: Overlege K. Bartnes

Ansvarlig forsker: Stud.med. Krüger

Avsluttes 2006

Prosjekttittel: B-lymfocytinfiltrasjon i thymus av autoimmunitet (3)

Prosjektansvarlig: Ass.lege K. Bartnes

Ansvarlig forsker: Baldur Sveinbjörnsson og ass.lege K. Bartnes

Funksjonelle og genetiske studier med siktemål å belyse identitet og funksjon til det Y-kromosombundne autoimmunitetsaksellererende genet Yaa Avsluttet 2005

Prosjekttittel: Tumor/makrofaghybrider (3)

Prosjektansvarlig: Overlege L-T. Rasmussen Busund

Ansvarlig forsker: Ass.lege K. Bartnes

Studier av tumorvarianter som oppstår ved fusjon av sarcomceller og makrofager. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: Inflammatorisk respons etter cardio pulmonary bypass (3)

Effekten av immunmodulering med beta- glucan.

Prosjektansvarlig: Avd.overlege R. Busund

Ansvarlig forsker: Klin.stip. E. Aarsæther

Klinisk pilotstudie for å undersøke hvorvidt forbehandling med beta-glucan reduserer den postoperative inflammatoriske responsen hos hjertepasienter.

Prosjekttittel: Mekanisk restitusjon – en teknikk for ikke-invasiv bestemmelse av hjertets slagkraft (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Ass.lege K. Kjørstad

Utvikling av en ekkokardiografi/pacemakerstyrt metode for å møte hjertes slagkraft.

Prosjekttittel: Endotelmodulering ved akutt hjertesvikt (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Ass.lege S. Müller

Studie av hvordan endotelfunksjonen endres ved akutt hjertesvikt.

Prosjekttittel: Akutt hjertesvikt, perifer sirkulasjonsregulering (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Klin.stip. Stig Eggen Hermansen, Magna Hansen, Tovind Næsheim, Tor Magne Gamst, Assami Røsner, Stig Muller

Klinisk patofysiologisk studie av perifer sirkulasjonsregulering hos ulike pasienter med akutt hjertesvikt

Prosjekttittel: ASSERT (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Overlege P.E.Dahl/prof. T. Myrmel

Dette er en randomisert studie av to aortaventiler til bruk i hjertekirurgi. Multisenter/ multinasjonal undersøkelse med administrativt sete ved Royal Brompton Hospital i London. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: OMNISCAN (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Overl. D. Avenarius

En multisenter fase II studie. Utprøving av kontrast-MR ved underextremitets iskemi. Avsluttet 2005

Prosjekttittel: Koronar og perkutan koronar intervensjon (3)

Prosjektansvarlig: Prof. T. Myrmel

Ansvarlig forsker: Ass.lege M-L. Løchen

Epidemiologisk etterundersøkelse av behandlede koronarpasienter.

Prosjekttittel: Intraoperativ hjertebeskyttelse (3)

Prosjektansvarlig: Prof. D. Sørli

Ansvarlig forsker: Stipendiat T. Steensrud

Studere den beskyttende effekt som kaliumkanalåpneren Nicorandil kan ha på et iskemisk hjerte. Dyreeksperimentelle studier. Avsluttes 2006

Prosjekttittel: Adenosin og hjertebeskyttelse under hjerteoperasjoner (3)

Prosjektleder: Prof. D. Sørli

Ansvarlig forsker: Stud.med. Ø. Jakobsen. (Forskerlinja)

Dyreeksperimentelle studier.

Prosjekttittel: Passopp Pluss (3)

Prosjektleder: Avd.leder R. Busund, prof. D.Sørli

Ansvarlig forsker: Cand.psychol. S. Bergvik

Pasientopplevelser under og etter operasjon. Påvirkningsmuligheter.

1.5 Ekstern finansiering

Helse Nord.

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

ERAS. Samarbeidsprogram med medlemmer fra Danmark, Sverige, Skottland, Holland og Norge, Finanseringskilde: Numico

”Arbeidsgruppen for enteral og parenteral ernæring.” Forskningsprosjekt mellom Norge, Sverige og Danmark om kunnskap, holdninger, bruk og barrierer vedrørende klinisk ernæring i sykehus. Øivind Irtun, leder for den norske gruppen og medlem i Scandianvian Publication Group. Finansiering: Den norske legeforening, Norsk sykepleierforbund, Sosial- og helsedirektoratet, Helse Nord og Universitetssykehuset Nord-Norge.

IRAD (International registry of acute aortic dissections). Registrering av akutte aortadisseksjoner. Evaluering av behandlingsresultater. Rapportering til internasjonalt database.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Aarsæther, E; Moe, OK; Dahl, PE; Busund, R. Carotisendarterektomi hos pasienter med koronarsykdom.. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125(21):2946-2948

Aspevik, RK; Irtun, Ø. Plager før og etterolecystektomi. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125(10):1333-1335

Busund, LT Rasmussen; Richardsen, E; Busund, R; Ukkonen, T; Bjørnsen, T; Busch, C; Stalsberg, H; et al.. A significant expression of IGFBP2 in infiltrating breast cancer compared to carcinoma in situ and benign lesions. Journal of clinical pathology 2005;58:361-366

Busund, LT Rasmussen; Richardsen, E; Busund, R; Ukkonen, T; Bjørnsen, T; Busch, C; Stalsberg, H. Significant expression of IGFBP2 in breast cancer compared with benign lesions. Journal of Clinical Pathology 2005;58

Elvevold, KH; Nedredal, GI; Revhaug, A; Bertheussen, K; Smedsrød, B. Long-term preservation of high endocytic activity in primary cultures of pig liver sinusoidal endothelial cells. European Journal of Cell Biology 2005;84(9):749-764

Fearon, KC; Ljungqvist, O; Von Meyenfeldt, MF; Revhaug, A; Dejong, CH; Lassen, K; Nygren, J; Hausel, J; Soop, M; Andersen, J; Kehlet, H. Enhanced recovery after surgery: a consensus review of clinical care for patients undergoing colonic resection. Clinical Nutrition 2005;3:466-477

Jakobsen, Ø; Steensrud, T; Ytrehus, K; Sørli, D. Nicorandil, dose-response in guinea pig papillary muscle. Journal of Molecular and Cellular Cardiology 2005;38:1031-1031

Januzzi, JL; Eagle, KA; Cooper, JV; Fang, J; Sehtem, U; Myrmel, T; Oh, JK; Evangelista, A; Llovet, A; Isselbacher, EM; Nienaber, CA; O’Gara, PT. Acute aortic dissection presenting with congestive heart failure: results from the International Registry of Acute Aortic Dissection. Journal of the American College of Cardiology 2005;46(4):733-735

Kjørstad, KE; Nordhaug, DO; Korvald, C; Steensrud, T; Myrmel, T. Mechanical restitution curves reflect post-ischemic stunning in pigs. Scandinavian Cardiovascular Journal 2005;39:107-114

Lassen, K; Dejong, CH; Ljungqvist, O; Fearon, K; Andersen, J; Hannemann, P; Meyenfeldt, MF; Hausel, J; Nygren, J; Revhaug, A. Nutritional Support and Oral Intake after Gastric Resection in Five

Northern European Countries.. Digestive Surgery 2005;22(5):346-352

Lassen, Kristoffer; Hannemann, P; Ljungqvist, O; Fearon, KC; Dejong, CH; Von Meyenfeldt, M; Hausel, J; Nygren, J; Andersen, J; Revhaug, A. Patterns in current perioperative practice: survey of colorectal surgeons in five northern European countries. British Medical Journal 2005;330(7505):1420-1421

Marienhagen, K; Due, jr. J; Hanssen, TA; Svartberg, J. Surviving extreme hypercalcaemia--a case report and review of the literature. Journal of Internal Medicine 2005;258(1):86-89

Mukherjee, D; Evangelista, A; Nienaber, CA; Sechtem, U; Suzuki, T; Trimarchi, S; Llovet, A; Myrmel, T; O'Gara, PT; Fang, J; Cooper, JV; Oh, JK; Januzzi, JL; Hutchison, s; Fattori, R; Pape, LA; Isselbacher, EM; Eagle, KA. Implications of periaortic hematoma in patients with acute aortic dissection (from the International Registry of Acute Aortic Dissection). American Journal of Cardiology 2005;96(12):1734-8

Myrmel, T; Endresen, PC; Schive, B. A new double patch technique for early repair of postinfarct posterior ventricular septal rupture: avoiding ventriculotomies.. Scandinavian Cardiovascular Journal 2005;39(3):189-191

Myrmel, T; Hermansen, SE. Kardiogent sjokk. Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125(16):2245-2246

Nguyen, TC; Stegmayr, B; Busund, R; Bunchman, TE; Carcillo, JA. Plasma therapies in thrombotic syndromes. International Journal of Artificial Organs 2005;28(5):459-465

Norderval, S; Øian, P; Revhaug, A; Vonen, B. Anal incontinence after obstetric sphincter tears: outcome of anatomic primary repairs. Diseases of the Colon and Rectum 2005;48(5):1055-61

Nygren, J; Hausel, J; Kehlet, H; Revhaug, B; Lassen, K; Dejong, CH; Andersen, J; Von Meyenfeldt, M; Ljungqvist, O; Fearon, KC. A comparison in five European Centres of case mix, clinical management and outcomes following either conventional or fast-track perioperative care in colorectal surgery. Clinical Nutrition 2005;24(3):455-461

Sørli, D; Wisborg, T; Wählby, L; Wilschow, A; Mollnes, TE; Gamnes, J; Arnesen, E. Programmet Medisinsk forskning i Nord-Norge 1992-2001 . Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005(Årg. 125, nr 4):449-450

Sørli, T; Busund, R; Sexton, H; Sørli, D. Pasienttilfredshet etter opphold i kirurgisk avdeling . Tidsskrift for Den norske lægeforening 2005;125:756-9

Trimarchi, S; Nienaber, CA; Rampoldi, V; Myrmel, T; Suzuki, T; Metha, RH; Bossone, E; Cooper, JV; Smith, DE; Menicanti, L; Frigiola, A; Oh, JK; Deeb, MG; Isselbacher, EM; Eagle, KA. Contemporary results of surgery in acute type A aortic dissection: The International Registry of Acute Aortic Dissection experience. Journal of Thoracic and Cardiovascular Surgery 2005;129(1):112-22

1.8. Doktorgrader

Ebrahim Aghajani: Septic Cardiomyopathy. Mechanoenergetic studies in pigs.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Arthur Revhaug

– Avdelingsleder kirurgisk avdeling, IKM

Dag Sørli

- Leder eksamenskommisjonen Stadium IV
- Varamedlem av Programstyre medisin

Truls Myrmel

- Medlem av Styret Klinisk Forskningspost
- Varamedlem i Forskningsutvalget
- Vara IKMs Råd

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet**Arthur Revhaug**

- Medlem Spesialistkomiteen i gastroenterologisk kirurgi
- Mentor i Skandinaviska Nutritions Akademien (SNA)
- Founding and active member of "The ERAS Group"
- Medlem av arbeidsutvalget i NGICG "Norsk gastrointestinal cancergruppe"
- Medlem av Research Committee, World Org. for Gastroenterology

Dag Sørli

- Medlem av Fagkomite i Divisjon for vitenskap, Fagkomite for kliniske fag, Norges Forskningsråd
- Medlem Nasjonalt Råd for legefording og spesialistutdanning.
- Medlem Nasjonalt Kunnskapssenter for helsetjenesten
- Medlem Spesialistkomiteen i thoraxkirurgi
- Medlem av Arbeidsutvalget i Nasjonalforeningen for Folkehelsens råd for hjerte og karsykdommer
- Styremedlem Sparebanken Nord-Norges medisinske forskningsfond.

Truls Myrmel

- Medlem av fagredaksjonen i SCJ (Scandinavian Cardiovascular Journal)
- Medlem av fagredaksjonen EJCTS (European Journal of Cardiothoracic Surgery)
- Medlem av fagredaksjonen JCTVS (Journal of Cardiothoracic and Vascular Surgery)
- Styremedlem Norsk Thoraxkirurgisk Forening

Øivind Irtun

- Leder for Norsk Selskap for Klinisk Ernæring
- Council Member of European Society for Clinical Nutrition and Metabolism
- Nestleder for Norsk Forening for Gastroenterologisk Kirurgi
- Medlem i utvalg fra Sosial og Helsedirektoratet for utarbeidelse av nasjonale retningslinjer for klinisk ernæring

2. UNDERVISNING

Avviklingen av studentundervisningen i de kirurgiske fag er stort sett problemfri. En viktig hjelp for spesielt uketjenestene er det relativt høye antall doktorgradskandidater/stipendiater. Stadium 4 eksamen er som belastning noe redusert etter innføring av allmennmedisin som storfag. Vi hadde gjerne sett flere studenter i avdelingen til daglig.

Mange av avdelingens ansatte har deltatt på videre- og etterutdanningskurs arrangert som universitetskurs eller som kurs i regi av UNN eller Den norske Legeforening.

KREFTAVDELINGEN

0. INNLEDNING

Den kliniske avdelingen: Kreftavdelingen, UNN er regionalt senter for medisinsk onkologi og stråleterapi i Nord-Norge. Avdelingen tar i mot voksne pasienter med kreftsykdommer for utredning og behandling. Den kliniske avdelingen består av sengepost med 30 senger og stråleterapienhet med fire lineærakseleratorer, to simulatorer, spiral CT, moderne 3D-CT-doseplaneringssystem og egen intrakavitær stråleenhet. I tillegg driver avdelingen utstrakt poliklinisk virksomhet ved egen poliklinikk. Siden januar 2000 har man drevet regionalt Kompetansesenter for lindrende behandling "Lindring i Nord" fra Kreftavdelingen.

Universitetsavdelingen: Universitetsavdelingen har 2 I-stillinger og 3 II-stillinger: Professor I Roy M. Bremnes, klinisk stipendiat Hege Sagstuen, professor II Jan Norum og Terje Risberg og førsteamanuensis II Tone Nordøy.

Undervisningen av medisinerstudenter fungerer godt. Avdelingen har forelesninger i kreftrelaterte temaer ved flere organkurs, faste uketjenester i hematologikurset og inngår i modulsystemet i stadium IV. På 6. året tilbringer hver gruppe studenter 2 uker i Kreftavdelingen. Avdelingen har fått positive evalueringer fra studentene vedrørende vår kliniske undervisning i stadium IV.

De samlede økonomiske ressurser (Universitetets bidrag, samt eksterne kilder som Helse Nord og gaver) har vært tilstrekkelige for de mål avdelingen har hatt for forskning i 2005.

1. FORSKNING

Siden 1992 har UNN med finansiering fra Kreftforeningen hatt eget sekretariat for klinisk kreftforskning EKF (Enhet for Kreftforskning, Klinisk Forskningscenter, UNN). Dette sekretariatet setter kliniske avdelinger i stand til å lede og gjennomføre landsomfattende multisenterstudier innen kreftforskning. Siden 1995 har Kreftavdelingen hatt egen forskningssykepleier, knyttet opp mot EKF. Fra 2002 har vi også hatt sekretær i 50% ansatt ved EKF. Forskningsmidler ved TTO Nord finansierer forskningssykepleier- og sekretærstilling. Utstrakt klinisk forskning i avdelingen er mulig gjort som følge av ressursene ved EKF.

1.2. Forskningsprosjekt

Forskningen ved Kreftavdelingen har i 2003 hovedsakelig vært konsentrert rundt lungekreft, testikkelkreft, brystkreft, lindrende behandling, og kommunikasjon. I tillegg har vi flere rene kliniske forskningsprosjekter innen disse samt flere andre tumorgrupper.

Lungekreft

Veiledning av dr. med. kandidat Stein Sundstrøm ved NTNU (Bremnes). Arbeidet baserer seg på to randomiserte studier:

Randomisert nasjonal studie av pasienter med begrenset og utbredt småcellet lungekreft, hvor kjemoterapi med ECO ble sammenlignet med EP. N=440. Denne studien har kliniske så vel som livskvalitetsdata. Siste artikkel publisert i 2005.

Randomisert nasjonal stråleterapi fraksjoneringsstudie blant pasienter med avansert ikke-småcellet lungekreft. N=400 pasienter. En artikkel var publisert i 2005 og en vil bli publisert i 2006.

Kandidaten har levert avhandlingen og disputerer i slutten av mars 2006.

Bremnes er hovedansvarlig for en nasjonal randomisert studie ved avansert NSCLC; vinorelbine/carboplatin versus gemcitabine/carboplatin. N=444, inklusjon avsluttet desember 2004.

Danner grunnlag for Nina Helbekkmo's dr.grad (hun er tatt opp på dr.grads programmet).

Databehandling pågår. Abstract presenteres ved ASCO 2006.

"Translational research" prosjekt i form av etablerte tissue microarrays (TMA) fra 350 lungekreft svulster. Samarbeid med Patologisk Avdeling. Familier av molekyllære markører med betydning for

invasjon, angiogenese, metastaser, recidiv, overlevelse vil bli undersøkt. To dr.grads kandidater (Tom Dønnem, Samer Al-Saad) er allerede oppmeldt på dette dr.gradsprosjektet.

Nasjonal randomisert studie av pasienter med NSCLC stadium 3B og 4. Randomisering: 3 eller 6 kurer med carboplatin/vinorelbine. N=300. To abstracts ble publisert i 2003. Første artikkel innsendt, publiseres i 2006. Bremnes er medansvarlig for protokollen og medforfatter.

Nasjonal randomisert studie mellom Irinotecan/carboplatin og etoposid/carboplatin ved SCLC utbredt sykdom. Inklusjon avsluttet i 2005. Startet databehandling. Bremnes i protokollkomiteen.

Verdien av konkomitant kjemo- og stråleterapi ved NSCLC stadium III. Samarbeid mellom norske, svenske, danske og finske sentra. Inklusjon avsluttet i 2005. N=300. Bremnes i protokollkomiteen. Databehandling i 2006

Nasjonal randomisert fase III førstelinje studie ved avansert NSCLC: Gemcitabin/Carboplatin vs. Pemetrexed. Oppstart april 2005. Målet på 440 inkluderte vil sannsynlig være nådd ved årskifte 2006-7. Dr.grads prosjekt (Bjørn Henning Grønberg). Bremnes veileder.

Randomisert fase II studie, normofraksjonert vs. hypofraksjonert strålebehandling ved begrenset småcellet lungekreft. Oppstart april 2005, mål N=100. Vil sannsynligvis avsluttes tidligst 2007. Bremnes veileder, i protokollkomiteen (Grønberg).

To nye NLCG studier i planleggingsfase:

Nasjonal randomisert studie for NLCG stad IV med vinorelbin/carboplatin vs non-platinum kombinasjon vinorelbin/gemcitabin. Plan 440 inkluderte. Planlagt oppstart tidlig 2007. Bremnes veileder

Nasjonal randomisert studie for NLCG stad IIIB med stråleterapi alene versus kombinasjon kjemoterapi og stråleterapi. Planlagt min. 300 inkluderte pasienter med oppstart tidlig 2007. Bremnes veileder

Testikkelkreft

Nasjonal langtidsoppfølging av ca. 1400 testiscancerpasienter. Vurdering av arbeidsdyktighet, psykososiale aspekter, seksualitet og reproduksjon og cardiologisk/pulmonal morbiditet.

Hege Sagstuen er klinisk stipendiat og arbeider med prosjektet "Long term cardiovascular and pulmonary morbidity in cured testicular cancer patients". I 2005 ble første artikkel "Blood pressure and body mass index in long-term survivors of testicular cancer" publisert i JCO. Andre artikkel "Components of the metabolic syndrome in long-term survivors of testicular cancer" ble skrevet og innsendt til JCO. Databearbeidelse og analyser til tredje artikkel ble utført høsten 2005.

Psykologiske aspekter i dette materialet blir studert i samarbeid med psykiatrisk forskningsavdeling (T. Sørli) og psykologisk institutt (J. Rosenvinge). Første arbeid publiseres tidlig 2006.

Lindrende behandling

"Smertebehandling av kreftpasienter" v/stipendiat Gro Dahlseng Håkonsen, Institutt for farmasi, Nordøy biveileder. Arbeidet presentert som poster på NSFTs (norsk selskap for farmakologi og toksikologi) vintermøte 2005.

"Lindrende behandling ved sykehjem i Troms og Finmark". Innsamling av data startet vinteren 2005. Planlagt som hovedoppgave v/ Folkehelseutdanningen v/ allmennlege Aart Huurnink, Nordøy biveileder.

"Oppfølging av menn med prostatakreft" kvantitativ studie v/ Bente Ervik og Nordøy. Arbeidet ble presentert som poster på EAPCs møte i Aachen 2005.

"Centralised palliative care units in remote areas: an obstacle to future home care? v/Tom Dønnem, Bente Ervik, Marit Jordhøy, Tone Nordøy. Presentert som foredrag i på EAPC i Aachen 2005.

"Lindring av smerter hos kreftpasienter". Rapport fra Kunnskapssenteret Nr 9-2005. Nordøy medforfatter.

Kommunikasjon

EKKO prosjektet. Nasjonal undersøkelse med målsetting å evaluere undervisningsoppleggene i kommunikasjon blant medisinstudentene. Datainnsamling er avsluttet og deler av studien er publisert. Gruppens arbeid videreføres og flere publikasjoner er under utarbeidelse. Risberg og Nordøy

Brystkreft

Neoadjuvant studien. Pasienter med store inoperable brystkreftsvulster har dårlig prognose og bør behandles med kjemoterapi før forsøk på operativ fjernelse av brystet. Arbeidet har pågått i 7 år og har som hovedmål å undersøke biologiske faktorer som kan forklare dårlige behandlingseffekt. Nasjonalt har en nå samlet ferskt vev fra ca 250 pasienter med inoperabel brystkreft. Oppstart 1997, antatt ferdig 2006. Risberg lokal koordinator.

Exemestan 027, oppstart 1997. Studie hos postmenopausale brystkreftpasienter i stadium I. Pasientene deltar i placebo kontrollert studie der undersøkelsesparametrene er aromatasehemmeres innvirkning på beinvev og på blodlipider. I en sidestudie studerer en hvor vidt aromatasehemmere påvirker tettheten i bryst: Studien pågår ennå. Risberg lokal koordinator

Sekundær adjuvant studie ved brystkreftpasienter som har tumorceller i benmarg etter gjennomgått adjuvant behandling med FEC regimet. Studien skal undersøke om det å gi behandling med taxan til disse pasientene vil bedre prognosen. Oppstartet 2003, antatt ferdig i 2009. Risberg lokal koordinator

Telemedisin

Telemedicine in radiotherapy: a study exploring remote treatment planning, supervision and economics. Norum. Prosjekt avsluttet, publisert 2005.

Telemedicine in haemodialysis; a university department and two remote satellites linked together as one common workplace. Norum. Publisert 2005.

A university oncology department and a remote palliative care unit linked together by email and videoconferencing. Norum. Artikkel in press

Norwegian surgical and medical oncologists' use of the Internet. A new source for professional updating. Norum. Publisert 2005.

Helseøkonomi

A monoclonal antibody against HER-2 (trastuzumab) for metastatic breast cancer: a model-based cost-effectiveness analysis. Norum. Publisert 2005..

Adjuvant fluorouracil, epirubicin and cyclophosphamide (FEC) in early breast cancer. Is it cost-effective? Norum. Avsluttet, publisert 2005.

Pasientoppfølging i sykehus/primærhelsetjeneste

Do cancer patients benefit from short-term contact with a general practitioner following cancer treatment? Norum. Avsluttet prosjekt, publisert 2005.

Ved siden av dette deltar avdelingen i en rekke multisenterstudier (fase II og fase III studier) innen behandling av kreftsykdommer (initiert av nasjonale og internasjonale onkologiske faggrupper og i noen grad farmasøytisk industri)

1.5. Ekstern finansiering

Prosjekt	Bidragster	Ansvarlig for prosjekt	Beløp
VING studien	Helse Nord	Roy M. Bremnes	kr 300.000
TMA v. lungekreft	Helse Nord	Roy M. Bremnes	kr 360.000
DNA som markør i blod	DNK	Roy M. Bremnes	kr 273.000

1.6.1. Deltakelse i symposier/konferanser – internasjonale og nasjonale

Onkologisk avdeling har deltatt ved følgende nasjonale og internasjonale konferanser/symposier:

Roy Bremnes

Advances in Lung Cancer	Castellon, ES	April	Foredrag
ASCO Annual Meeting	Orlando	Mai	Abstracts (3)
ESEC	Budapest	Juni	
8. World Lung Cancer Congress	Barcelona	Juli	Abstracts (5)
Onkologisk Forum	Tromsø	Nov.	Chairman/foredrag

Jan Norum

ASCO Annual Meeting	Orlando	Mai	Abstract
Onkologisk Forum	Tromsø	Nov.	

Terje Risberg

Intenasjonalt brystkreftkongress	St. Gallen	Jan	
Nordisk palliativ forening	Bodø	Mai	Foredrag

Tone Nordøy

Landskonferanse, Norsk palliativ forening	Bodø	Mai	Foredrag
Onkologisk forum	Tromsø	Nov.	Leder
Brystkreft kongress	San Antonio	Desember	

Hege Sagstuen

ASCO Annual meeting	Florida	Mai	Poster
Onkologisk kvinnenettverk	Asker	Sept.	Foredrag
Assistentlegeforum i onkologi	Oslo	Okt	Møteleder
ECCO Congress	Paris	Okt/nov	
Onkologisk Forum	Tromsø	Nov	Foredrag

1.7. Rapportering av forskningsvirksomheten**Internasjonale tidsskriftpublikasjoner**

Bremnes RM, Sirera R, Camps C. Angiogenesis in non-small cell lung cancer: the prognostic impact of neoangiogenesis and the cytokines VEGF and bFGF in tumours and blood. Lung cancer 2005 E-pub Dec 19

Bremnes RM, Sirera R, Camps C. Circulating tumour-derived DNA and RNA markers in blood: a tool for early detection, diagnostics, and follow-up. Lung Cancer 2005; 49; 1-12.

Brydøy M, Fosså SD, Klepp O, Wist E, Bremnes R, Dahl O. Post-treatment paternity in testicular cancer survivors: varies according to treatment. J Natl Cancer Inst 2005; 97; 1580-8.

Camps C, Caballero C, Blasco A, Safont MJ, Berrocal A, Garde J, Juarez A, Sirera R, Bremnes RM. Weekly paclitaxel as second/third-line treatment in advanced non-small cell lung cancer: Efficacy and tolerability. Anticancer Res 2005; 25; 4611-4.

Camps C, Sirera R, Bremnes RM, Blasco A, Sancho E, Bayo P, Safont MJ, Sánchez JJ, Tarón M, Rosell R. Is there a prognostic role of K-ras point mutations in the serum of patients with advanced non-small cell lung cancer? Lung Cancer 2005; 50; 339-46.

Dahl AA, Haaland CF, Mykletun A, Bremnes R, Dahl O, Klepp O, Wist E, Fosså SD. Study of anxiety disorder and depression in long-term survivors of testicular cancer. J Clin Oncol 2005; 23: 2389-95.

Gude, Tore; Baerheim, A; Holen, A; Anvik, tor; Finset, Arnstein; Grimstad, H; Hjortdahl, P; Risberg, Terje; Vaglum, P. Comparing self-reported communication skills of medical students in traditional and integrated curricula: A nationwide study. Patient Education and Counseling 2005; 58: 271-278

Holtedahl, Knut; Norum, Jan; Anvik, Tor; Richardsen, Elin. Do cancer patients benefit from short-term contact with a general practitioner following cancer treatment? A randomised, controlled study.. Supportive Care in Cancer 2005;13:949-956

Kildahl-Andersen A, Erke MG, Sagstuen H, Bremnes RM. Patients with non-seminoma germ cell tumours treated in a minor oncology department: the importance of multi-institutional protocols and research collaboration. *Acta Oncol* 2005; 44; 537-44.

Mykletun A, Dahl AA, Haaland CF, Bremnes R, Dahl O, Klepp O, Wist E, Fosså SD. Side effects and cancer-related stress determine quality of life in long-term survivors of testicular cancer. *J Clin Oncol* 2005; 23; 3061-8.

Norum, Jan; Bergli, Eli N. Norwegian surgical and medical oncologists' use of the Internet. A new source for professional updating. *Anticancer Research* 2005;25:3095-3098

Norum, Jan; Bruland, Øyvind S; Spanne, Oddvar; Bergmo, Trine; Green, Tor; Olsen, Dag Rune; Olsen, Jan H; Sjøeng, Elisabeth E; Burkow, Tatiana. Telemedicine in radiotherapy: A study exploring remote treatment planning, supervision and economics. *Journal of Telemedicine and Telecare* 2005;11:245-250

Norum, Jan; Holtmon, Mari. Adjuvant fluorouracil, epirubicin and cyclophosphamide in early breast cancer. Is it cost effective? *Acta Oncologica* 2005;44:735-741

Norum, Jan; Risberg, Terje; Olsen, Jan Abel. A monoclonal antibody against HER-2 (trastuzumab) for metastatic breast cancer: a model-based cost-effectiveness analysis. *Annals of Oncology* 2005;16:909-914

Norum, Jan; Risberg, Terje; Olsen, Jan Abel. A monoclonal antibody against HER-2 (Trastuzumab) for metastatic breast cancer: A model-based cost-effectiveness analysis. *Journal of Clinical Oncology* 2005;23

Rumpsfeld, Markus; Arild, Eli; Norum, Jan; Breivik, Elin. Telemedicine in haemodialysis: A university department and two remote satellites linked together as one common workplace. *Journal of Telemedicine and Telecare* 2005;11:251-255

Sagstuen H, Aass N, Fosså SD, Dahl O, Klepp O, Wist EA, Wilsgård T, Bremnes RM. Blood pressure and body mass index in long-term survivors of testicular cancer. *J Clin Oncol* 2005; 23; 4980-90.

Sundstrøm S, Bremnes RM, Kaasa S, Aasebø U, Aamdal S. Second-line chemotherapy in recurrent small-cell lung cancer. Results from a crossover schedule after primary treatment with cisplatin and etoposide (EP-regimen) or cyclophosphamide, epirubicin, and vincristin (CEV-regimen). *Lung Cancer* 2005; 48; 251-61.

Sundstrøm S, Bremnes RM, Aasebø U, Brunsvig P, Johannessen DC, Klepp O, Fayers P, Kaasa S. Immediate or delayed radiotherapy in advanced non-small cell lung cancer (NSCLC)? Data from a prospective randomised study. *Radiother Oncol* 2005; 75; 141-8.

Thorsen L, Nystad W, Stigum H, Dahl O, Klepp O, Bremnes RM, Wist E, Fosså SD. The association between self-reported physical activity and prevalence of depression and anxiety disorder in long-term survivors of testicular cancer and men in a general population sample. *Support Care Cancer* 2005; 13: 637-46.

Bok/bokkappitel

Bremnes, Roy M.; Aasebø, Ulf. *Svulster i luftveiene.. I: Kreftsykdommer-en basisbok for helsepersonell*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2005. ISBN 82-05-33494-3. s. 200-217

Rapport/avhandling

Johannessen DC, Hellebust TP, Bremnes, R, Bergersen V, Tausjø J, Bruland Ø. A pilot study on clinical audit in radiotherapy. *StrålevernRapport* 2004;9. Østerås: Statens strålevern, 2005.

Von Plessen C (Ed), Bremnes RM, Aasebø U, Sundstrøm. Lungekreft. Diagnostikk og behandling. 2. utgave 2005. www.onkologiskforum.org/lunge/handlingsplan.html

Publiserte konferansebidrag (abstracts)

Alberola V, Camps C, Sirera R, Bremnes RM, Berrocal A, Bayo P, Safont MJ, Blasco A, Tarón M, Sánchez JJ, Rosell R. Correlation of blood levels of vascular endothelial growth factor (VEGF) and epidermal growth factor receptor and hemoglobin with response to therapy in advanced non-small cell lung cancer patients (NSCLC). Proc Am Soc Clin Oncol, 24; 677s, 2005

Berrocal A, Sirera R, Camps C, Bremnes RM, Alberola V, Bayo P, Safont MJ, Blasco A, Tarón M, Sánchez JJ, Rosell R. The quantification of DNA in the serum is a useful prognostic factor in advanced non-small cell lung cancer (NSCLC) patients. Proc Am Soc Clin Oncol 24; 669s, 2005

Brydøy M, Fosså SD, , Bremnes RM, Klepp O Wist EA, Dahl O. Gonadal hormones, sperm counts and post-treatment paternity in long-term survivors of unilateral testicular cancer. Eur J Cancer Suppl 3; 228, 2005

Caballero C, Camps C, Garde J, Juarez A, Blasco A, Berrocal A, Safont M, Bremnes R, Iranzo V, Sirera R. Efficacy and toxicity of weekly Paclitaxel as second/third line chemotherapy for advanced non-small cell lung cancer (NSCLC). Lung Cancer 49 (Suppl 2); S239, 2005

Camps C, Sirera R, Bremnes R, Llobat L, Safont MJ, Blasco A, Alberola V, Tarón M, Sánchez J, Rosell R. Serum levels of vascular endothelial growth factor and epidermal growth factor receptor in advanced non-small cell lung cancer: its correlation with clinical characteristics. Lung Cancer 49 (Suppl 2); S68, 2005

Nordøy, Tone; Aaberge, I; Husebekk, Anne; Kolstad, Arne. Satisfactory vaccination responses against pneumococcal antigens achieved by combining conjugate- and polysaccharide vaccines in lymphoma patients after high-dose therapy and peripheral stem cell transplantation. Bone Marrow Transplantation 35, 2005

Norum, Jan; Risberg, Terje; Olsen, Jan Abel. A monoclonal antibody against HER-2 (trastuzumab) for metastatic breast cancer: A model-based cost-effectiveness analysis [Abstract uten poster/foredrag]. Proc Am Soc Clin Oncol, 24; 800, 2005

Sagstuen H, Aass N, Fosså SD, Dahl O, Klepp O, Wist E, Wilsgaard T, Svartberg J, Bremnes RM. Metabolic syndrome in long-term testicular cancer survivors. Proc Am Soc Clin Oncol, 24; 396s, 2005

Sirera R, Camps C, Bremnes R, Alberola V, Rodenas V, Safont MJ, Blasco A, Tarón M, Sánchez J, Rosell R. The analysis of serum DNA concentration by means of hTERT quantification: a useful prognostic factor in advanced non-small cell lung cancer (NSCLC). Lung Cancer 49 (Suppl 2); S74, 2005

Sirera R, Camps C, Safont M, Garde J, Rodenas V, Berrocal A, Caballero C, Juarez A, Blasco A, Bremnes R. C-kit expression in small cell lung cancer (SCLC) patients: Clinical implications. Lung Cancer 49 (Suppl 2); S145, 2005

Sundstøm S, Bremnes R, Brunsvig P, Kaasa S. Palliative thoracic radiotherapy (TRT) in locally advanced non-small cell lung cancer: which patients should not be treated with short course TRT? Lung Cancer 49 (Suppl 2); S101, 2005

Foredrag ved konferanser (ikke publisert)

Haakonsen, Gro Dahlseng; Nordøy, Tone; Loennechen, Thrina. Pain management in cancer patients: A pilot study [Poster]. NSFT vintermøte 2005; 27. - 30.01.2005

1.9. Representasjon i universitetets organer:

Roy M Bremnes

- Instituttleder IKM, Medisinsk Fakultet siden 15. august 2005
- Leder Instituttstyret, IKM
- Leder Innstillingsrådet IKM
- Medlem Tilsettingsutvalget Med Fak
- Medlem Fakultetsstyret, Med Fak
- Medlem USAM

Terje Risberg

- Styremedlem i NAFCAM
- Nestleder REK Nord-Norge

1.10. Representasjon i organer utenom universitetet.

Roy M. Bremnes

- Medlem av representantskapet i Den Norske Kreftforening
- Medlem referansegruppe for SHdir (faglige retningslinjer)
- Leder av styringsgruppen for Enhet for kreftforskning (EKF) ved UNN
- Medlem i Acta Oncologicas Advisory Board
- Medlem av Editorial Board, Tidsskrift for Den Norske Lægeforening
- Medlem av styringsgruppen og arbeidsutvalg i Norsk Lungekreft Gruppe
- Medlem av styringsgruppen i SWENOTECA
- Fast referee i flere internasjonale onkologiske tidsskrifter

Terje Risberg

- Medlem av norsk brystkreftgruppe (NBCG).
- Leder av Kreftforeningens rådgivende utvalg for komplementær medisin
- Styremedlem videnskapelig råd forskningsposten, Klinisk forskningscenter, UNN
- Referansegruppa Alternativ behandling og profesjonsorganisasjoner i helsetjenesten. SHD
- Medlem i Klinisk etisk komite, Universitetssykehuset Nord-Norge HF

Jan Norum

- Leder utredningsgruppe telemedisin for Helse Nord
- Medlem av Nasjonalt kunnskapssenters gruppe for: Ny medikamentell behandling for brystkreft.
- Medlem i Prosjekt stråleterapienhet ved Nordlandssykehuset
- Medlem av arbeidsgruppe for ICD-10 koding av ondartede svulster i regi av KITH
- Medlem valgkomiteen i Troms legeforening.
- Medlem av Norsk gruppe for neuroendokrine tumores (NNTG).

Tone Nordøy

- Leder i kompetansesenteret for lindrende behandling, Region Nord, ("Lindring i Nord").
 - Leder i onkologisk forum.
 - UNN's representant i styret i Nordlandssykehuset HF, fram til august 2005.
 - Medlem av norsk ekspertgruppe oppnevnt av SMM "Palliativ smertebehandling ved kreft"
- Medlem i norsk forening for palliativ medisin.

Hege Sagstuen

- Medlem av styringsgruppen for assistentlegeforum i onkologi.

KVINNEKLINIKKEN

0. INNLEDNING

Samtlige universitetsstillinger er besatt. Professor Kjell Bertheussen, professor Bjørn Hagen, professor Jan Martin Maltau, professor Pål Øian, avdelingsingeniør Åse Vårtun. Ganesh Acharya og Margareta Verelst er tilsatt i 20% førsteamanuensisstilling, Anne Beate Vereide 50% stipendiatstilling. Martha Hentemann og Kari Flo deler fra høsten –04 en stipendiatstilling.

Det økonomiske grunnlaget for forskningsvirksomheten har i det alt vesentlige vært annuumsmidler over universitetsbudsjettet. Avdelingen har aktive forskningsrelasjoner med flere utenlandske universitetsavdelinger. Karim Mousavi er ansatt som forskningsassistent og er eksternt finansiert.

1. FORSKNING

Kvinneklinnikkens forskningslaboratorier i UNN og MH-bygget fungerer tilfredsstillende.

Forskningsprofilen ved avdelingen er i hovedsak knyttet til fostermedisin med hovedvekt på hjerte og sirkulasjon, preeklampsi, eklampsi, keisersnitt, setefødsler, føtal hemodynamikk, føtal alloimmun trombocytopeni, CTG, urogynekologi, reproduksjonsrelatert fysiologi/ patofysiologi, samt serumfrie mediers betydning ved IVF-behandling.

Akkreditering

Etter søknad og omfattende dokumentasjon av vår kliniske virksomhet, samt ”onside” inspeksjon og evaluering, ble vår Fostermedisinske enhet som den første og hittil eneste i Norge, godkjent av The Royal College of Obstetricians and Gynecologist og Royal College of Radiologist, London, som undervisningsinstitusjon i fostermedisin. Akkrediteringen viser at vi holder internasjonalt nivå, noe som kommer både forskning og studentundervising til gode.

Avdelingen er delaktig i følgende ni doktorgradsprosjekter

Anne Beate Vereide

”Endometrial hyperplasia – prognostic factors and new principles of treatment in prospective studies”

Martha Hentemann

”Human In Vitro Fertilization and the Mouse Model: Embryo culture up to the blastocyst stage”

Kari Flo

Maternal endothelial function and fetomaternal hemodynamics in normal and complicated pregnancy

Vasilis Sitras

”Application of the cDNA microarray technique for investigation into feto-maternal disease”.

Assistentlege D-stilling.

Åshild Bjørnerem

Endogene kjønnshormoner, knokkelstyrke og bruddrisiko hos kvinner og menn

Berit Dahlstrøm

”Kartlegging av genespresjon ved svangerskapsforgiftning”

Alice Beate Andersgaard

”Eklampsi i Norden”

Toril Kolås

”Keisersnitt – indikasjoner, komplikasjoner og pediatriske data”

Ellen Blix

Innkøst-CTG – til nytte for hvem?

1.2 Forskningsprosjekt

Ganesh Acharya

”Dyreeksperimentelle føtale dopplerbaserte sirkulasjonsstudier.”

Berit Aune

”Føtal og neonatal alloimmun trombocytopeni”

Dette er en undersøkelse der ca 105.000 gravide skal undersøkes med tanke på antistoffutvikling i graviditet. Studien er initiert fra Avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin. Pål Øian er deltager i studien.

Ingard Nilsen

”Kvalitetsutvikling av samarbeidet mellom primærhelsetjenesten og sykehusavdelinger i UNN”

Hilde Nerum, Lotta Halvorsen, Tore Sørli, Pål Øian

”Psykososiale forhold i relasjon til graviditet/fødsel”

Pål Øian deltar i følgende prosjekter

”Keisersnitt – indikasjoner, komplikasjoner og pediatriske data”

Prosjektet omfatter 25 sykehus i Norge, to i Sverige. Øian er leder for prosjektet.

”Maternelle dødsfall i Norge 1976-1995”

Det kartlegges årsakene til at kvinner dør i forbindelse med sykdom relatert til svangerskap, fødsel og barselperiode. Arbeidet ledes av professor Pål Øian.

Eklampsi i Norden

Eklampsi er en sjelden, men livstruende tilstand for både mor og foster. Insidensen, behandlingsresultater og langtidsoppfølging av kvinnene gjennomføres i Norge og Norden. Samarbeid med Kvinneklinikken, Rigshospitalet, København og Lunds Universitetssjukehus, Lund. Prosjektet ledes av professor Pål Øian.

Forekomst av C825T-polymorfisme i Gß3-proteinet ved svangerskapskomplikasjoner

Samarbeidsprosjekt med Øivind Melien og Tore Henriksen, Rikshospitalet, og Annetine Staff, Ullevål sykehus.

Desentralisert fødselshjelp

Kartlegger drift og resultater ved fødestuer/modifiserte fødestuer i Norge.

”Setefødsler i Norge”

Studien undersøker neonatal død ved 27.400 setefødsler. I en annen samarbeidsstudie med Kvinneklinikkene ved Haukeland sykehus og Rikshospitalet, undersøkes på morbiditet ved setefødsler.

Perinealrupturer

En intervensjonsstudie ved fem norske fødeavdelinger. Samarbeid med Gastrokirurgisk avdeling, UNN (B. Vonen, A. Revhaug, S. Norderval).

Delivery on demand – an investigation of risk attitude and preferences

Samarbeidsprosjekt med Dorte Fuglenes, Ivar S Kristiansen, Grete Botn, Pål Øian.

Pål Øian er veileder for doktorgradsprosjektene: ”Eklampsi i Norden”, ”Innkomst-CTG – til nytte for hvem?”, ”Keisersnitt – indikasjoner og pediatriske data”, ”Kartlegging av genespresjon ved svangerskapsforgiftning”, ”Endogene kjønnshormoner, knokkelstyrke og bruddrisiko hos kvinner og menn”.

Reproduksjonsbiologisk forskningsgruppe

Reproduksjonsbiologisk forskningsgruppe, som ledes av professor Kjell Bertheussen, er knyttet til IVF-enheten, Kvinneklinikken, Universitetssykehuset Nord-Norge og avdeling for gynekologi og obstetikk ved Institutt for klinisk Medisin, Universitetet i Tromsø.

Gruppen omfatter tre medarbeidere, samt flere samarbeidspartnere fra andre laboratorier, inklusive stamcelleforskning i Tromsø (flere grupper).

Karim Mousavi (PhD) er ansatt som forskningsassistent. Han utfører det daglige arbeide i forbindelse med pågående lab-prosjekter.

Følgende prosjekter pågår:

Kjell Bertheussen

”Syntetiske serumfrie medier for cellekultur”

”Kjemisk definerte medier til kultur av stamceller”

Utvikling og optimalisering av medier og teknikker til dyrkning av animalske celler i syntetiske, serumfrie medier for anvendelse i forskning, medisin og bioteknologi, basert på den patenterte SSR serumerstatning. Denne inkluderer syntetisk erstatning for albumin, samt presentasjon av definerte lipider (f.eks. kolesterol) i fravær av carrierproteiner. SSR anvendes i dag blant annet til fremstilling av monoklonale antistoffer, og er under utprøving i en rekke laboratorier for produksjon av rekombinante proteiner. SSR anvendes også innen medisinsk og biologisk forskning, hvor kjemisk definerte medier er viktig.

I samarbeide med dr. Inigo Martinez (PhD) fra brusksprosjektet (UNN/IKM) og forskere fra eksperimentell patologi, IMB (stip. Kjetil Elvevold og prof. Bård Smedsrød), testes nye medie-formler for anvendelse under isolasjon og kultur av humane stamceller. Det dreier seg da om mesenkymale stamceller. Disse skal både kunne oppformeres og kunne differensiere til finale stadier.

Vi samarbeider også med andre nordiske laboratorier innenfor stamceller.

Kjell Bertheussen i samarbeid med Martha Hentemann

”IVF-metodikk”

Nye, forbedrede IVF-medier (kommersiell betegnelse: "BlastAssist") er blitt utviklet gjennom forskning på muse-embryoer og embryonale fibroblaster. Disse er som våre tidligere medier sekvensielle, dvs. et medie-system med to forskjellige medier: Medium 1 anvendes fra oocytstadiet til 4/8-celle, og Medium 2 overtar så resten av kulturperioden frem til (hatched) blastocyst. BlastAssist-systemet ansees idag å være et av de beste til langtidsdyrkning av humane embryoer - og er i bruk over hele verden, også Asia (Japan). BlastAssist ble funnet å være best i en studie i 2003 fra den anerkjente Bourne Hall-klinikken i England.

Vi arbeider nå med en ny versjon av BlastAssist ("BlastAssist II"), der den ustabile aminosyren glutamin er erstattet av en stabilisert aminosyre pluss Krebs-cyklus intermediater. Derved løses problemet med kort holdbarhet av mediene. Vi har også vist betydningen av nye antioksidanter, osmolytter (intracellulær osmotisk regulering) og noen viktige metabolitter fra mindre kjente energi shuttle-systemer (aspartat/malat shuttle). Nye medie-formler gir bedre fertilisering og høyere prosent embryoer som fullfører utviklingen.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning (fagfelleevaluering)

Acharya G, Kjeldberg I, Hansen Mordt S, Sørheim N, Jacobsen Koster B, Maltau JM. Pregnancy outcome after loop electrosurgical excision procedure for the management of cervical intraepithelial neoplasia. Arch Gynecol Obstet 2005; 272: 109-112.

Acharya G, Singh K, Hansen JB, Kumar S, Maltau JM. Catheter-Directed Thrombolysis for the Management of Postpartum Deep Venous Thrombosis. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2005; 84: 155-158.

Acharya G, Wilsgaard T, Berntsen GKR, Maltau JM, Kiserud T. Doppler-derived umbilical artery absolute velocities and their relationship to fetoplacental volume blood flow: a longitudinal study. *Ultrasound Obstet Gynecol* 2005; 25: 444-453.

Acharya G, Wilsgaard T, Berntsen GKR, Maltau JM, Kiserud T. Reference ranges for umbilical vein blood flow in the second half of pregnancy based on longitudinal data. *Prenat Diagn* 2005; 25: 99-111.

Acharya G, Wilsgaard T, Berntsen GKR, Maltau JM, Kiserud T. Reference ranges for serial measurements of blood velocity and pulsatility index at the intra-abdominal portion, and fetal and placental ends of the umbilical artery. *Ultrasound Obstet Gynecol* 2005; 26: 162-169.

Acharya G, Wilsgaard T, Berntsen GKR, Maltau JM, Kiserud T. Reference ranges for serial measurements of umbilical artery Doppler indices in the second half of pregnancy. *Am J Obstet Gynecol* 2005; 192: 937-44.

Blix E, Reinart LM, Klovning A, Øian P. Prognostic values of the labour admission test and its effectiveness compared with auscultation only. A systematic review. *Br J Obstet Gynaecol (BJOG)* 2005; 112: 1595-1604.

Blix E, Øian P. Interobserver agreements in assessing 549 labor admission tests after a standardized training program. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2005; 84: 1087-92.

Elvevold K, Nedredahl GI, Revhaug A, Bertheussen K, Smedsrød B. Long-term preservation of high endocytic activity in primary cultures of pig liver sinusoidal endothelial cells. *Eur J Cell Biol* 2005; 84: 749-764.

Kampman MT, Johansen SV, Stenvold H, Acharya G. Management of Women with Epilepsy: Are Guidelines Being Followed? Results from Case-note Reviews and a Patient Questionnaire. *Epilepsia* 2005; 46: 1286-1292.

Norderval S, Øian P, Revhaug A, Vonen B. Anal incontinence after obstetric sphincter tears; Outcome of anatomical primary repair. *Dis Colon Rectum* 2005; 105: 307-13.

Vereide AB, Kaino T, Sager G, Ørbo A. Bcl-2, BAX, and apoptosis in the endometrial hyperplasia after high dose gestagen therapy: A comparison of responses in patients treated with intrauterine levonorgestrel and systemic medroxyprogesterone. *Gynecol Oncol* 2005; 97: 740-750.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning (fagfelle-vurdering)

Albrechtsen S, Berge LN, Børdaahl PE, Egeland T, Henriksen T, Håheim LL, Øian P. Ytre vending av foster i seteleie til termin. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2005; 125: 589-90.

Backe B, Øian P, Eide B, Nilsen ST, Pedersen SP, Schmidt N, Schou E, Taraldsen S. Desentralisert og differensiert fødselshjelp – et paradigmeskifte. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2005; 125: 606-7.

Backe B, Øian P. Fornuft og følelser om små tall. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2005; 125: 3150.

Abstracts/konferansebidrag (som er publisert)

Acharya G, Wilsgaard T, Berntsen GKR, Maltau JM, Kiserud T. Serie-målinger av umbilikalarterienes pulsatile indeks i fosterovervåkningen. Årsmøte, Norsk Gynekologisk Forening, 2005. Stavanger, 01.–03.09.05.

Maltau JM. Abortion in Norway. 9th Postgraduate Course in Kirkenes. Repeated Abortions and Their Consequences on Women's Health. Kirkenes, 10.-14.04.05.

Olsen IP, Wilsgaard T, Augensen K, Kiserud T. Volum av intern og ekstern analsfinkter undersøkt av tredimensjonal ultralydteknikk. Årsmøte, Norsk Gynekologisk Forening, 2005. Stavanger, 01.-03.09.05.

Foredrag ved konferanser (upubliserte)

Vereide ABV. Levonovastudien. Oppdatering. NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Nilsen I, Rekruttering av spesialistkandidater. Hva er ståa i dag? NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Maltau JM. Zuidexbehandling ved stressinkontinens – foreløpige erfaringer. NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Maltau JM. Aktuelle prevensjonsmetoder. Landskonferansen for fylkenes steriliseringsnemnder, 23.-24.11.05.

Sitras V. Mikromatrise teknologi innen føtometernell patologi. NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Acharya G. Tissue Doppler imagine. NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Nilsen I. Ny metode ved cytologisk prøvetaking. NNOG, Bodø, 07.-09.04.05.

Øian P. Setefødsel – sectio eller vaginalt? Hva er dagens status? Gynekologisk emnekurs for utdanningskandidater i spesialiteten fødselshjelp og kvinnesykdommer. Spesielle emner innen gynekologi og obstetrikk. Det medisinske fakultet, 11.-15.04.05.

Øian P. Sectio. På hvilken indikasjon gjøres det? Gynekologisk emnekurs for utdanningskandidater i spesialiteten fødselshjelp og kvinnesykdommer. Spesielle emner innen gynekologi og obstetrikk. Det medisinske fakultet, 11.-15.04.05

Acharya G. Problemer i tvillinggraviditet. Gynekologisk emnekurs for utdanningskandidater i spesialiteten fødselshjelp og kvinnesykdommer. Spesielle emner innen gynekologi og obstetrikk. Det medisinske fakultet, 11.-15.04.05.

Acharya G. Vanlige misdannelser hos foster. Gynekologisk emnekurs for utdanningskandidater i spesialiteten fødselshjelp og kvinnesykdommer. Spesielle emner innen gynekologi og obstetrikk. Det medisinske fakultet, 11.-15.04.05.

Vereide AB. Endometriehyperplasi, hva er det og hvordan skal det behandles? Gynekologisk emnekurs for utdanningskandidater i spesialiteten fødselshjelp og kvinnesykdommer. Spesielle emner innen gynekologi og obstetrikk. Det medisinske fakultet, 11.-15.04.05.

Øian P. Hvor går svangerskaps- og fødselsomsorgen. Nasjonal konferanse: Differensiert svangerskaps- og fødselshjelp i en kunnskapsbasert helsetjeneste. Bergen, 26.-28.01.05.

Øian P. Hvorfor ber kvinner om selvbestemt keisersnitt? Oslo Gynekologiske Forening, 10.02.05.

Øian P. Elektiv sectio? Hvorfor ber kvinner om det? Svangerskap og fødsel. Bodø, 26.-27.05.05.

Øian P. Sfinkterruptur i Norge. Møte Oslo, Nasjonalt råd for fødselsomsorg, 15.-16.06.05.

Øian P, Backe B. Presentasjon av en nasjonal handlingsplan for forebygging av perinealruptur grad 3 og 4. Nasjonal konferanse. Fremtidens fødselshjelp. Hankø, 26.-27.10.05.

Øian P. Maternelle dødsfall i Norge. Regionmøte i obstetrikk og gynekologi. Tromsø. 01.-02.12.05.

Acharya G. Rapport fra Fostermedisinsk enhet, UNN. Regionmøte i obstetrikk og gynekologi.

Tromsø. 01.-02.12.05.

Nilsen I. HPV-testing. Retningslinjer. Regionmøte i obstetrikk og gynekologi. Tromsø. 01.-02.12.05.

Maltau JM. Aktuelt om sterilisering. Regionmøte i obstetrikk og gynekologi. Tromsø. 01.-02.12.05.

Vitenskapelige avhandling, inkludert doktorgradsavhandling

Ganesh Acharya. The Umbilical Circulation. A Doppler Ultrasonographic Study.

Telebasert undervisning for Helse Nord HF i regi av Kvinneklinikken

Hvingel B, Jørgensen A. Nakkefold, trippeltest og dobbeltest – nytt tilbud for prenatal diagnostikk i Tromsø. Muligheter og begrensninger. 01.09.05.

Fagbøker og lærebøker (monografier)

Øian P. Fødselsboken. Sandviks forlag (medisinskfaglig ansvarlig) 2005: 1-65.

Kapitler i fagbøker og lærebøker

Øian P. Kap. 20. Kvinnens kjønnsorganer. Fagkonsulent. I: Det syke mennesket. Wyller VB. Akribes as 2005: 99-131.

1.8. Doktorgrader

Ganesh Acharya. The Umbilical Circulation. A Doppler Ultrasonographic Study.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Jan Martin Maltau:

- Leder i Organkurskomite

Margareta Verelst:

- Medlem i Ferdighetslaboratoriekomiteen, Universitetet i Tromsø

Øian Pål:

- Medlem Eksamenskomisjon Med-400

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Jan Martin Maltau

- Faglig medarbeider i Tidsskrift for Den Norske Lægeforening.
- Referee i Acta Dermatol & Venerol Scand
- Hovedredaktør i redaksjonskomite oppnevnt av Norsk Gynekologisk forening 2004-2007. Veileder i gynekologi.
- Formann i Statens steriliseringsråd
- Medlem av styringsgruppe, Vitacon, Trondheim.
- Medlem i utvalg i Statens helsetilsyn. Kurs/videreutdanning for landets abortnemnder.

Pål Øian

- Leder i Nasjonalt råd for fødselsomsorg.
- Hovedansvarlig for Keisersnittprosjekt i Norge.
- Faglig rådgiver i Senter for medisinsk metodevurdering.
- Varamedlem Norsk Perinatalmedisinsk forening.
- Veileder for fem doktorgradsprojekter.
- Medlem i redaksjonskomite oppnevnt av Norsk Gynekologisk forening: Veileder i fødselshjelp.
- Fast referee i flere nasjonale og internasjonale tidsskrifter.

- Medlem i komité som har vurdert forskningssøknader inne kirurgiske fag, Helse Øst

2. UNDERVISNING

Ved Kvinneklubben foregår det en omfattende undervisningsaktivitet. Mesteparten av den teoretiske, og en stor del av den praktiske undervisning dekkes av avdelingens leger med universitetstilknnytning. Dog er alle legene i avdelingen betydelig involvert i undervisningen. Også jordmødre deltar i den praktiske undervisning av medisinerstudenter. To til tre leger er til enhver tid engasjert i veilederoppgaver for medisinske studenter og medisin grunnfagstudenter (valgfrie oppgaver). I tillegg kommer undervisning innen høgskolesystemet, internundervisning m.m. Kvinneklubben har kanskje en større undervisningsbelastning enn noen annen avdeling ved UNN. Dette skyldes blant annet at undervisningen i stor grad må være på en-til-en basis (en lærer – en student) av hensyn til pasientene. I år fikk avdelingen i en rapport fra studentene til dels dårlig kritikk for den praktiske undervisningen. Vi oppfatter kritikken som lite berettiget, delvis som berettiget. Avdelingen jobber videre med denne saken.

MEDISINSK AVDELING

1. INNLEDNING

År 2005 har vært et aktivt år for medisinsk avdeling.

Professor Rolf Jorde har i 2005 fungert som avdelingsleder for medisinsk avdeling IKM.

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekt

Hjertemedisinsk avdeling (professor Knut Rasmussen, førsteamanuensis II Einar Bugge)

Norvit studien ble sluttført i 2005 og presentert. Publikasjon innsendt

Registrering av intervensjonskardiologisk aktivitet – register etablert

Bearbeidelse av Tromsø-EKKO data

Bearbeidelse av prehospital trombolyse

EKKO-endokrinologi

Strain-EKKO i samarbeide med thorax kir

Eclampsi og ekkokardiografi

Bifurkasjonstentstudie

Lungeseksjonen (professor Ulf Aasebø, førsteamanuensis II Audhild Hjalmarssen)

Fase III studie, strålebehandling ved ikke småcellet lungecancer

Fase III studie, neoadjuvant kjemoterapi for operasjon ved ikke småcellet lungecarcinom

Fase III studie ikke småcellet lungecancer avansert stadium (VING))

Fase III ----- ” ----- (PEG)

Fase III studie lokalavansert/stråle+kjemo ISCLC

Mesoteliomstudie fase II

Effekt av oppfølgingsrehabilitering for KOLS pasienter

Kronisk obstruktiv lungesykdom i Tromsø

Nyremedisinsk avdeling/Metabolsk lab (professor Trond Jenssen, førsteamanuensis Ingrid Toft, førsteamanuensis Bjørn Odvar Eriksen, stipendiat Bente Bryhni, stipendiat Margrete Berdal, stipendiat Marit Dahl Solbu)

Mikroalbuminuri som risikofaktor for kardiovaskulær sykdom

Risikofaktorer for utvikling av nyresvikt

Øyelletransplantasjon hos nyretransplanterte diabetikere

Insulin pulsatilitet hos pancreastransplanterte

Posttransplantasjonsdiabetes hos nyretransplanterte (DIRECT-studien)

Aldring og insulinfølsomhet

Sårtilheling ved diabetes

Proinsulin som risikofaktor for hjerte-karssykdom

Hematologisk seksjon (professor II Inger Marie S Dahl, stipendiat Tove Skjelbakken, stipendiat Ann Ragnhild Broderstad, (førsteamanuensis John-Bjarne Hansen har levert egen rapport))

Europeisk studie med allogen stamcelletransplantasjon av myelomatosepasienter med redusert kondisjonering

Studier som omfatter behandling av MDS pasienter med cytostatika

Dysregulering av gener ved myelomatose

Cytogenetiske avvik i utviklingen av myelomatose

Biokjemiske markører ved myelomatose

Hyaluronan (HYA) i blod og benmarg ved ulike hematologiske lidelser

Studie vedrørende ny spesifikk HYA receptor (Stabilin)

Proteinet YKL -40 rolle i utviklingen av myelomatose

Kartlegging av maligne hematologiske sykdommers prevalens og insidens
Distribusjon av hemoglobin i forhold til ulike determinanter i Tromsøundersøkelsene
Forekomst av hemokromatose i Nord Norge
Jernverdier for et tverrsnitt av den voksne befolkning i Sør Varanger og Tromsø

Endokrinologisk seksjon (professor Rolf Jorde, overlege Johan Svartberg, overlege Farahnaz Saleh, stipendiat Monica Sneve, stipendiat Ingvild Agledahl, assistentlege Line Moi)

POTA. Preoperativ octreotidbehandling av pasienter med veksthormonproduserende hypofysesvulster (akromegali)
PTH og hjertekarsykdom
Subklinisk hypothyreose
Kjønns hormoner og hjertekarsykdommer
Vitamin D og overvekt
Eldre menn og testosteron

Gastromedisinsk avdeling (professor Jon Florholmen, post doc dr med Grethe Støa Birketvedt, post doc Guanglin Cui, cand med Rasmus Goll, cand med Knut Johnsen, cand med Jan Magnus Kvamme, Videre er cand med Magnhild Gangsøy Kristiansen og cand med Ragnar Breckan Nordlandssykehuset en del av forskningsgruppen. Universitetsstipendiat cand med Anne Mette Asfeldt og dr med Eyvind Paulssen er engasjert som hhv prosjektleder og hovedveileder for Sørreisaprojektet.

Samarbeidende forskere: Professor Barthold Vonen IKM, professor Anne Husebekk IMB, amanuensis Reidun Olstad Psykiatrisk forskning, amanuensis Trond Bratlid IKM, cand med/stipendiat Sonja Steigen Eriksson Patologisk avdeling, dr med Yngve Figenschau Klinisk kjemisk avdeling. Professor Allan Geliebter, University of Columbia New York, professor Wetterberg, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholm

Characterization of night eating syndrome and the relation to changes in the circadian rhythm
Biological rhythms in patients with eating disorders
Leptin in Tromsø -4/Tromsø-5 and leptin resistance
The effect of cellular immune response on the establishment and progression of colon-rectal cancer – from laboratory bench to clinical practice
Hepatitis C. A clinical and epidemiological study
Helicobacter pylori and gastrooesofagal reflux
A study on the presence of anaemia in malaria-infected patients at Parkijuli Christian Hospital in India
Helicobacter pylori. En studie av epidemiologi og smitteveier i bykommunen Bodø og landkommunen Sørreisa.
Immunopatogenesen ved inflammtorisk tarmsykdom og effekt av immunomodulerende behandling
Ernæringsintervensjon ved underernæring i sykehus (REGINT studien)
Clinical impact of endoscopic ultrasound
Infeksjon av Helicobacter pylori. En studie av smitteveier, epidemiologi og utvikling av kronisk sykdom i en 15 års observasjonsperiode i Sørreisa.

Dag Malm (førsteamanuensis II)

Nye teknikker for påvisning av cerebrale avleiringer ved Alpha-mannosidose
Effekt av benmargstransplantasjon ved Alpha-mannosidose. Langtidsvirkninger
Mutasjonsspekter ved Alpha-mannosidose

Infeksjonsmedisinsk seksjon(førsteamanuensis II Vegard Skogen)

Samarbeidsprosjekt med dr med professor Haakon Sjursen og cand med stipendiat Elena Danilova ved Haukeland sykehus
”Vaksinasjon: difteri og stivkrampe”

Center for Atherothrombotic Research in Tromsø (CART) (professor Arne Nordøy, førsteamanuensis John-Bjarne Hansen)

CART ble opprettet 2002 som et samarbeidsprosjekt mellom Pfizer AS og medisinsk avdeling, Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Tromsø. Senteret har seks stipendiater og tre ingeniører i tillegg til daglig leder John-Bjarne Hansen og styreleder Arne Nordøy som også har sin forskningsaktivitet knyttet til senterets virksomhet. Følgende områder er sentrale:

- Intravaskulær metabolisme av og funksjon til tissue factor pathway inhibitor (TFPI) under behandling med ulike hepariner
- Interaksjon mellom lipoprotein lipase (LPL) og TFPI i metabolisme av triglyceridrike lipoproteiner
- Morfologi av aterosklerotiske plakk i karotisarterien – assosiasjoner til blodlipider, makrofagfunksjon og regulering av koagulasjonssystemet
- Omega-3 fettsyrer i behandlingen av metabolsk syndrom
- Betydning av vevsfaktor-indusert koagulasjon som risikofaktor ved hjerteinfarkt hos unge individer
- Relasjon mellom postprandiell hyperlipemi og plakkmorfologi ved ultrasonografisk påvisning av aterosklerose på halspulsåren
- Statinbruk i norske sykehus ved akutt koronar syndrom
- Metabolisme av triglyceridrik lipoproteiner etter måltid som risiko for koronar hjertesykdom hos eldre
- Familiær forekomst av prematur hjertekarsykdom

1.5 Ekstern finansiering

Lunge

Kreftforeningen
Helse Nord
Lungeavd forskningsfond

Hematologi

Leukemiregisteret Tove Skjelbakken	7500
------------------------------------	------

Endokrinologi

Helse Nord	600 000
------------	---------

NyrE

Helse Nord	450 000
Prosjektmidler	50 000

Infeksjon

Barentshelseprogram og Helse Nord	870 000
NFR (Natalia Firsova UNN/UiTø)	42 000

Center for Atherothrombotic Research in Tromsø (CART)

Pfizer AS	2 000 000
Hjerte/karrådet	450 000
Senter for aldersforskning	300 000

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

Knut Rasmussen:

DSMB – IDEAL avsluttet des 05
Leder DSMB - Astami

Ulf Aasebø

Fase III studie neoadjuvant behandling ved ikke småcellet lungecancer (København)

Mesoteliomstudie (Stockholm).

Inger Marie S Dahl

Inger Marie S Dahl har forskningssamarbeid med Universitetssjukhuset i Umeå og Herlev Universitetssykehus. I tillegg har hun samarbeid med basalforskere ved immunologisk avdeling ved Herlev vedrørende genotyping og fenotyping av klonale plasmaceller.

Dag Malm

Alpha-mannosidosis: EU samarbeid med Tyskland, England, Frankrike, Sveits og Universitetet i Tromsø: Karakterisering av klinikk og naturlig forløp av sykdommen. Utvikling av storproduksjon av enzym. Klinisk utprøving av enzymsubstitusjon som behandling av tilstanden
Psykiatriske aspekt ved sykdommen, behandling og naturlig forløp
Immunsvikt ved alpha-mannosidose og lysosomenes betydning for utvikling av det spesifikke immunforsvar
Autoimmunitet og SLE.

John-Bjarne Hansen

Forskningssamarbeid med professor Bernd Jilma, Universitetet i Wien, Østerrike om antitrombotisk behandling ved systemisk inflammasjon hos mennesker. Forskningssamarbeid med Johan Bjørkgren, Karolinska Institutet, Stockholm, Sverige.

Vegard Skogen

Sexually transmitted infections in North Western Russia. Vegard Skogen er prosjektleder i et samarbeidsprosjekt mellom flere nordiske (Olafiaklinikken i Oslo, Folkehelsa, Serum instituttet i København, Universitetet i Ørebro) og russiske institusjoner (Regionsykehuset i Arkhangelsk, Helsedepartementet i Arkhangelsk. HIV senteret i Arkhangelsk og Northern State Medical University i Arkhangelsk).

Non gonococcal urethritis

Neisseria gonorrhoeae (gonococcal urethritis)

Treponema pallidum

HIV

Antibiotikaresistens i nordvest Russland. Prosjektet ledes av mikrobiologisk avdeling ved UNN.

Vegard Skogen er med i prosjektgruppa som bi-veileder for cand med Veronika Vorobieva.

Utvikle en RT-PCR for diagnostisering av Neisseria gonorrhoeae. Vegard Skogen er hovedveileder for mastergradstudent Merethe Olsen

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Aasebø, ulf; et al.. Scandinavian phase III trial of neoadjuvant chemotherapy in NSCLC stages IB-IIIa/T3. *Journal of Clinical Oncology* 2005

Acharya, Ganesh Prasad; Singh, Kulbir; Hansen, John-Bjarne; Kumar, s; Maltau, Jan Martin. Catheter-directed thrombolysis for the management of postpartum deep venous thrombosis. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 2005;84:155-158

Ahmed, Luai; Joakimsen, Ragnar M; Berntsen, Gro; Fønnebø, Vinjar Magne; Schirmer, Henrik. Diabetes mellitus and the risk on non-vertebral fractures: the Tromsø study. *Osteoporosis International* 2005(Nov 10):1-6

Ahmed, Luai; Schirmer, Henrik; Berntsen, Gro; Fønnebø, Vinjar; Joakimsen, Ragnar M. Features of the metabolic syndrome and the risk of non-vertebral fractures: The Tromsø study. *Osteoporosis International* 2005;(Dec. 31) Online

Avenarius, JS; Svendsen, John Sigurd; Malm, dag. Proton nuclear magnetic resonance spectroscopic detection of oligomannosidic N glycans in alpha-mannosidosis: A method of monitoring treatment?.

Birketvedt, GS; Shimshi, M; Thom, Erling; Florholmen, Jon. Experiences with three different fiber supplements in weight reduction. *Medical Science Monitor* 2005;11(1):5-8

Bratlid, Dag; Rasmussen, knut. Høyspesialiserte medisinske tjenester - skjevheter i pasientfordelingen. *HMT Tidsskrift for Helse Medisin Teknikk* 2005(6):4-7

Bratlid, Dag; Rasmussen, knut. Nasjonal styring av høyspesialiserte medisinske tjenester. *Tidsskrift for Den norske lægeforening* 2005;125(21):2976-2979

Breckan, Ragnar; Mortensen, Lisa; Asfeldt, anne mette; Paulssen, Eyvind J; Straume, Bjørn; Florholmen, Jon. The True Prevalence of Helicobacter Pylori in Sub-Arctic Europe [Vitenskapelig foredrag]. 15th World Congress of the International Association of Surgeons and Gastroenterologists (and Oncologists) ; 07.09.2005 - 10.09.2005

Bremnes, Roy M.; Aasebø, Ulf. Svulster i luftveiene.. I: *Kreftsykdommer-en basisbok for helsepersonell*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2005. ISBN 82-05-33494-3. s. 200-217

Bryhni, Bente; Jenssen, Trond Geir; Olafsen, K; Bendikssen, Åse. Oxidative and nonoxidative glucose disposal in elderly vs younger men with similar and smaller body mass indices and waist circumferences. *Metabolism: Clinical and Experimental* 2005;54

Bryhni, Bente; Jenssen, Trond Geir; Olafsen, Kåre Sten; Bendikssen, Åse. Oxidative and nonoxidative glucose disposal in elderly vs younger men with similar and smaller body mass indices and waist circumferences. *Metabolism: Clinical and Experimental* 2005;54:748-755

Bugge, Einar; Nicholson, IA; Thomas, SP. Comparison of bipolar and unipolar radiofrequency ablation in an in vivo experimental model. *European Journal of Cardio-Thoracic Surgery* 2005;28(1):76-80

Busund, Lill-Tove Rasmussen; Richardsen, Elin; Busund, Rolf; Ukkonen, Tanja; Bjørnsen, Tone; Busch, Christer; Stalsberg, Helge. Significant expression of IGFBP2 in breast cancer compared with benign lesions. *Journal of Clinical Pathology* 2005;58

Danilova, E; Shiryayev, A; Skogen, vegard; Kristoffersen, EK; Sjursen, H. Short-term booster effect of diphtheria toxoid in initially long-term protected individuals.. *Vaccine* 2005;23(12):1446-145
De la Salle, Henri; Mariotti, Sabrina; Angenieux, C; Gilleron, M; Garcia-Alles, LF; Malm, dag; Berg, thomas; Paoletti, S; Maitre, B; Mourey, L; Salamero, J; Cazenave, JP; Hanau, D; Mori, L; Puzo, G; De Libero, G. Assistance of microbial glycolipid antigen processing by CD1e. *Science* 2005;25(310):1321-4

Emaus, Nina; Berntsen, Gro; Joakimsen, Ragnar M; Fønnebø, Vinjar Magne. Bone mineral density measures in longitudinal studies: The choice of phantom is crucial for quality assessment. The Tromsø study, a population-based study. *Osteoporosis International* 2005;16:1597-1603

Emaus, Nina; Berntsen, Gro; Joakimsen, Ragnar M; Fønnebø, Vinjar Magne. Longitudinal changes in forearm bone mineral density in women and men aged 25-44 years. *American Journal of Epidemiology* 2005;162:633-43

Eriksen, Bjørn Odvar; Ingebretsen, ole c. Prognose av kronisk nyresykdom: en populasjonsbasert studie av effekt av kjønn og alder [Vitenskapelig foredrag]. 42 Etterutdanningskurs i medisinsk biokjemi; 11.04.2005 - 13.04.2005

Eriksen, bjØrn odvar; Ingebretsen, Ole Christian. The K/DOQI staging of chronic kidney disease: Is the requirement for three months duration of reduced GFR and/or kidney damage optimal? [Poster]. 3rd World Congress of Nephrology; 26.06.2005 - 30.06.2005

Eriksen, bjØrn odvar; Ingebretsen, Ole Christian. The prognosis of chronic kidney disease K/DOQI stage 3: A ten year population-based study of the effects of gender and age. [Vitenskapelig foredrag]. 3rd World Congress of Nephrology; 26.06.2005 - 30.06.2005

Goll, Rasmus; Husebekk, Anne; Isaksen, Vidar; Kauric, G.; Hansen, Torfinn; Florholmen, Jon. Increased frequency of antral CD4(+) T and CD19(+) B cells in patients with Helicobacter pylori-related peptic ulcer disease. *Scandinavian Journal of Immunology* 2005;61:92-97

Goll, Rasmus; Olsen, Trine; Cui, Guanglin; Florholmen, Jon. Absolute Quantification in Real-time PCR by Nonlinear Regression Analysis - is the Standard Curve Obsolete? [Poster]. 2nd International qPCR Event; 05.09.2005 - 09.09.2005

Hjelmsæth, Jøran; Asberg, Anders; Muller, Fredrik; Hartmann, Anders; Jenssen, Trond Geir. New onset postransplantation diabetes mellitus: Insulin resistance or insulinopenia? Impact of immunosuppressive drugs, cytomegalovirus and hepatitis C infection. *Current Diabetes Reviews* 2005;1:1-10

Husnes, Samira Lekhal; Borvik, T; Nordøy, Arne; Hansen, John-Bjarne. Increased postprandial concentrations of triglyceride-rich lipoproteins (TRL) and decreased LPL activity in elderly survivors of myocardial infarction. *Atherosclerosis Supplements* 2005;6:51-51

Jenssen, Trond Geir. The issue of measuring microalbuminuria. *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation* 2005;65:437-438

Jorde, Rolf; Saleh, Farahnaz Naghibi; Figenschau, Yngve; Kamycheva, Elena; Haug, E; Sundsfjord, Johan A. Serum parathyroid hormone (PTH) levels in smokers and non-smokers. The fifth Tromsø Study. *European Journal of Endocrinology* 2005;152(1):39-45

Jorde, Rolf; Saleh, Farahnaz Naghibi; Sundsfjord, Johan A; Haug, E; Skogen, Bjørn Ragnar. Coeliac disease in subjects with secondary hyperparathyroidism. *Scandinavian Journal of Gastroenterology* 2005;40(2):178-82

Jorde, Rolf; Svartberg, Johan; Sundsfjord, Johan A. Serum parathyroid hormone as a predictor of increase in systolic blood pressure in men. *Journal of Hypertension* 2005;23(9):1639-44

Jorde, Rolf; Waterloo, Knut ; Saleh, Farahnaz Naghibi; Haug, E; Svartberg, Johan. Neuropsychological function in relation to serum parathyroid hormone and serum 25-hydroxyvitamin D levels The Tromsø study.. *Journal of Neurology* 2005;Nov 14

Jorde, Rolf; Waterloo, Knut ; Storhaug, H; Nyrnes, A; Sundsfjord, Johan A; Jenssen, Trond Geir. Neuropsychological function and symptoms in subjects with subclinical hypothyroidism and the effect of thyroxine treatment.. *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism* 2005;Nov 1

Jørgensen, Lone; Engstad, Torgeir; Jacobsen, Bjarne K.. Self-reported urinary incontinence in noninstitutionalized long-term stroke survivors: A population-based study. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation* 2005;86(3):416-420

Jørgensen, Lone; Jenssen, Trond Geir; Joakimsen, Oddmund; Heuch, Ivar; Ingebretsen, Ole Christian; Jacobsen, Bjarne Koster. Glycated hemoglobin level is strongly related to the prevalence of carotid artery plaques with high echogenicity in non-diabetic individuals. The Tromsø Study. [Poster]. Den

regionale forskningskonferansen, Helse Nord; 03.11.2005 - 04.11.2005

Kamycheva, Elena; Jorde, Rolf; Haug, E; Sager, Georg B; Sundsfjord, Johan A. Effects of acute hypercalcaemia on blood pressure in subjects with and without parathyroid hormone secretion. *Acta Physiologica Scandinavica* 2005;184(2):113-119

Kamycheva, Elena; Jorde, Rolf; Haug, E; Sager, Georg B; Sundsfjord, Johan A. Effects of acute hypercalcaemia on blood pressure in subjects with and without parathyroid hormone secretion. *Journal of Hypertension* 2005;23:S94-S94

Koldingsnes, W; Jakobsen, E; Sildnes, T; Hjalmarssen, Audhild; Nossent, Hans C. Pulmonary function and high-resolution CT findings five years after disease onset in patients with Wegener's granulomatosis. . *Scandinavian Journal of Rheumatology* 2005;34(3):220-228

Koldingsnes, Wenche; Jacobsen, E. A.; Sildnes, Trude; Hjalmarssen, Audhild; Nossent, Hans. Pulmonary function and high-resolution CT findings five years after disease onset in patients with Wegener's granulomatosis. *Scandinavian Journal of Rheumatology* 2005;34:220-228

Kristiansen, Magnhild Gangsøy; Løchen, Maja-Lisa; Maltau, Jan Martin; Holdø, B.; Gutteberg, tore jarl; Mortensen, L.; Eriksen, Bjørn Odvar; Florholmen, Jon. Prevalence of hepatitis C and B in pregnant women in the Northern Norway health region [Poster]. 13th United European Gastroenterology Week; 15.10.2005 - 19.10.2005

Kronborg, Jens; Jenssen, Trond Geir; Njølstad, Inger; Toft, ingrid; Eriksen, Bjørn Odvar. The Association of Components of the Insulin Resistance Syndrome with Kidney Function in a General Non-Diabetic Population [Poster]. American Society of Nephrology Renal Week 2005; 08.11.2005 - 13.11.2005

Kronborg, Jens; Jenssen, Trond Geir; Njølstad, Inger; Toft, ingrid; Eriksen, Bjørn Odvar. The association of metabolic syndrome and albuminuria with kidney function in a general non-diabetic population [Vitenskapelig foredrag]. Nordiske nyredager; 04.05.2005 - 07.05.2005

Kuklin, vladimir; Sovershaev, Mikhail; Andreassen, thomas vennØ; Skogen, Vegard; Ytrehus, Kirsti; Bjertnaes, Lars J.. Tezosentan reduces the microvascular filtration coefficient in isolated lungs from rats subjected to cecum ligation and puncture. *Critical Care* 2005;9:R677-686

Malm, dag; Nilssen, Øivind. Alpha-Mannosidosis. *Gene Reviews at Gene Tests:Medical Genetics Information Resource. Copyright, University of Washington, Seattle, USA.* 2005

Malm, dag; Pantel, Johannes; Linaker, Olav M. Psychiatrich symptoms in alpha-mannosidosis. *Journal of Intellectual Disability Research* 2005;49:865-871

Malm, dag; Stensland, HM; Nilssen, Øivind; Edvardsen, Øyvind. The natural course of alpha-mannosidosis. *Book of abstract* 2005

Notø, Ann-Trude With; Mathiesen, Ellisiv B; Hansen, John-Bjarne. Delayed postprandial clearance of chylomicrons and decreased lipoprotein lipase (LPL) activity in persons with echolucent carotid plaques. *Atherosclerosis Supplements* 2005;6

Olsen, T; Goll, Rasmus; Cui, H; Husebekk, Anne; Florholmen, Jon. The Th1 cytokines, TNFa and INFy, and the upstream regulator IL-18 are upregulated in modest to severe untreated ulcerative colitis. [Poster]. UEGV, internasjonalt møte; 23.05.2005 - 25.05.2005

Petersen, H; Schumacher, KP; Waldum, HL; Berstad, A; Florholmen, Jon; Selbekk, B; Veenstra, M. Gjensidig evaluering som kvalitetssikringsmetode for sykehusenheter.. *Tidsskrift for Den norske*

lægeforening 2005;125(9):1201-1204

Rasmussen, knut; Bratlid, Dag. Er medisinske monopoler til pasientenes beste?. *HMT Tidsskrift for Helse Medisin Teknikk* 2005(6):8-10

Rasmussen, knut; Bratlid, Dag. Medisinske monopoler - et valg mellom kvalitet eller likhet?. *Tidsskrift for Den norske lægeforening* 2005;125(21):2980-2983

Rasmussen, Thomas; Kuehl, M; Lodahl, M; Johnsen, HE; Dahl, inger marie. Possible roles for activating RAS mutations in the MGUS to MM transition and in the intramedullary to extramedullary transition in some plasma cell tumors. *Blood* 2005;105(1):317-323

Skjelbakken, Tove; Langbakk, B; Dahl, Inger Marie; Løchen, Maja-Lisa. Haemoglobin and anaemia in a gender perspective: The Tromso Study. *European Journal of Haematology* 2005;74

Sogaard, AJ; Joakimsen, Ragnar M; Tverdal, A; Fønnebø, Vinjar Magne; Magnus, JH; Berntsen, Gro. Long-term mental distress, bone mineral density and non-vertebral fractures. The Tromsø Study.. *Osteoporosis International* 2005;16(8):887-897

Sundstrom, Gunnel; Dahl, inger marie; Hultdin, Magnus; Lundstrom, Berit; Wahlin, Anders; Engstrom-Laurent, Anna. Bone marrow hyaluronan distribution in patients with acute myeloid leukemia. *MEDICAL ONCOLOGY* 2005;22(1):71-78

Sundstrøm, Stein; Bremnes, Roy M.; Brunsvig, Paal; Aasebø, Ulf; Klepp, Olbjørn; Fayers, PM; Kaasa, Stein. Immediate or delayed radiotherapy in advanced non-small cell lung cancer (NSCLC)? Data from a prospective randomised study. *Radiotherapy and Oncology* 2005;75:141-148

Sundstrøm, Stein; Bremnes, Roy M.; Kaasa, Stein; Aasebø, Ulf; Aamdal, Steinar. Second-line chemotherapy in recurrent small cell lung cancer. Results from a crossover schedule after primary treatment with cisplatin and etoposide (EP-regimen) or cyclophosphamide, epirubicin, and vincristin (CEV-regimen). *Lung Cancer* 2005;48:251-261

Svartberg, Johan; Jorde, Rolf; Aasebø, ulf; Lindal, sigurd; Toft, ingrid; Lorentzen, Merethe. Testosterone supplementation in men with COPD and muscle morphology. *European Respiratory Journal* 2005

Søgaard, Anne Johanne; Joakimsen, Ragnar M; Tverdal, A; Fønnebø, Vinjar Magne; Magnus, JH; Berntsen, Gro. Long-term mental distress, bone mineral density and non-vertebral fractures. The Tromso Study. *Osteoporosis International* 2005;16:887-897

Toft, ingrid; Jenssen, Trond Geir. Type 2 diabetic patients have increased gluconeogenic efficiency to substrate availability, but intact autoregulation of endogenous glucose production.. *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation* 2005;65(4):307-320

Vik, A; Mathiesen, Ellisiv B; Notø, Ann-Trude With; Sveinbjørnsson, Baldur; Brox, Jan; Hansen, John-Bjarne. Serum osteoprotegerin is inversely associated with carotid plaque echogenicity in humans. *Atherosclerosis Supplements* 2005;6:91-91

Von Plessen, Christian; Bremnes, Roy M.; Aasebø, Ulf; Sundstrøm, Stein. Lungekreft. Diagnostikk og behandling. 2. utgave: www.onkologiskforum.org/lunge/handlingsplan.html 2005. 70 s.

Voytovich, MH; Simonsen, C; Jenssen, Trond Geir; Hjelmsæth, Jøran; Asberg, Anders; Hartmann, Anders. Short-term treatment with rosiglitazone improves glucose tolerance, insulin sensitivity and endothelial function in renal transplant recipients. *Nephrology, Dialysis and Transplantation*

1.8. Doktorgrader

Knut Tore Lappegård. Artificial surface-induced inflammation: Effects of complement inhibition and surface modification". Bodø juni 05

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Knut Rasmussen

- Forskningspermisjon hele året
- Leder styringsgruppen Norvit studien
- Medlem Odd Berg gruppens medisinske forskningsfond

Arne Nordøy

- Leder av styringsgruppa "Senter for aldersforskning i Tromsø" (SAT)
- Leder av styret "Center for Atherothrombotic Research in Tromsø" (CART)

Ulf Aasebø

- Leder kurs respirasjon

Bjørn Odvar Eriksen

- Medlem av kurskomiteen for nyrekurset
- Medlem av eksamenskommisjonen for Med 300
- Medlem av Faglig råd for Senter for internasjonal helse
- Medlem av styringsgruppa for Sri-Lanka prosjektet ved Senter for internasjonal helse

Ingrid Toft

- Leder for Ferdighetssenteret Med fak

Inger Marie S Dahl

- Leder kurs XI (blod og immunforsvar)
- Formann i Råd for valgfri undervisning (RVU)
- Medlem av ulike stipend- og bedømmelseskomiteer
- Medlem av UiTøs utdanningsutvalg

Rolf Jorde

- Leder av vitenskapelig råd for Forskningsposten
- Medlem av PEU
- Leder kurs XII

John-Bjarne Hansen

- Medlem eksamenskommisjonen for M-300
- Daglig leder for Center for Atherothrombotic Research in Tromsø (CART)

Dag Malm

- Koordinator Medisin grunnstudium - Mage/tarm

Ragnar Joakimsen

- Medlem av programstyret for medisin fra september 2004
- Lokal koordinator for utplassering av 5. års studenter

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Knut Rasmussen

- Leder Fagråd kardiologi, Helse Nord

Arne Nordøy

- Leder i Stiftelsen "Elisabeth-senteret"
- Nestleder i styret for Elisabethsenteret AS

Audhild Hjalmarson

- Medlem i styret for Elisabethstiftelsen

Ulf Aasebø

- Nestleder Norsk Lungekreftgruppe
- Nordisk Lungekreftgruppe (norsk repr)
- Nasjonalt Råd mot tuberkulose

Trond Jenssen

- Medisinsk medarbeider Norges Diabetesforbund
- Medlem Medisinsk fagråd Norges Diabetesforbund
- Medlem Arbeidsutvalget for Medisinsk fagråd Norges Diabetesforbund

Bjørn Odvar Eriksen

- Styremedlem i NORUT Medisin og Helse AS
- Medlem av Somatisk forskningsutvalg i Helse Nord HF
- Medlem av klinisk infrastrukturutvalg/Helse Nord
- Medlem av Spesialitetskomiteen for nyresykdommer
- Vararepresentant for UNN i Universitetssamarbeidet/Helse Nord RHF

Inger Marie S Dahl

- Leder av interessegruppe for akutt leukemi i Norden
- Representant for Helseregion Nord i Den norske stamcelletransplantasjonsgruppe
- Koordinator for Helseregion Nord i Nordisk myelomatosegruppe og Skandinavisk myelodysplasigruppe
- Medlem av Kreftforeningens vitenskapelig råd

Rolf Jorde

- Sekretær Norsk Endokrinologisk forening

Dag Malm

- Leder Spesialitetskomiteen for fordøyelsessykdommer 1998
- Leder Scientific Advisory Board i "The International Society of Mucopolysaccharidosis"
- Plasstillitsvalgt OLF gasrtromed avd 1996
- Leder Undervisningsutvalget medisinsk avdeling UNN
- Faglig ansvarlig medisin grunnstudium: Sykdomslære 2 2004

Ragnar Joakimsen

- Leder i forskningsutvalget i Norsk Osteoporose Forening

2. UNDERVISNING

Medisinsk avdeling driver utstrakt undervisning i Stadium II, III og IV. Dessuten er mange engasjert som veiledere for studentenes 5. års oppgaver. Man underviser på universitetet både på medisin, farmasi og biologi samtidig som man også underviser på Høgskolen, spesialutdannelsene i sykepleie, medisin grunnfag samt kurs i Legeforeningen og universitetsregi for videreutdanning. I tillegg har medisinsk avdeling en utstrakt internundervisning med daglig undervisning på seksjonsnivå og på avdelingsnivå.

MEDISINSK GENETISK AVDELING

0. INNLEDNING

Øivind Nilssen har vært ansatt som professor II i perioden 010105-140205, og som professor I, fra 150206. Bo Dreyer var stipendiat fram til Februar og Toril Fagerheim var post.doc i perioden 010105 – 311205. I tillegg er Malachy Okeke stipendiat (til Mars 2007) og Harald Strand Mastergradstudent (til Mai, 2006). Valeria Marton (UNN/Med.Fak.) og Mona Nystad (UNN) har bidratt i undervisning i medisinsk genetikk for medisinerstudenter.

1. FORSKNING

1.2. Forskningsprosjekter

Prosjektansvarlig: Øivind Nilssen

Utredning av mutasjonsspektrum for norske, danske og svenske pasienter med Usher syndrom type IIA. Populasjonsgenetisk studie av europeiske og amerikanske pasienter. Studien inngikk i Bo Dreyers Dr.gradsarbeide og er en omfattende molekylærgenetisk analyse av en spesifikk genetisk årsak til døvblindhet som er resessivt nedarvet og koblet til kromosom 1q41. Gjennom denne studien av 113 Scandinaviske familier analysen er det avdekket mer enn 50 forskjellige sykdomsmutasjoner. Arbeidet har betydning for forståelse av etiologi og for genetisk diagnostikk.

Cytomegalovirus-indusert kromosombrudd og betydning for utvikling av hørselshemming. Prenatal infeksjon CMV infeksjon kan føre til en rekke komplikasjoner, blant annet døvhet. CMV infeksjon av fibroblast cellekultur er vist å gi spesifikke brudd på kromosom 1, nært i et locus forbundet med arvelig døvhet. I denne studien har vi kartlagt bruddpunktet cytogenetisk. I videre studier ønsker vi å se om CMV indusert kromosombrudd rammer spesifikke gener. Prosjektet er i samarbeid med Toril Fagerheim, Mona Nystad, og Vigdis Brox.

Molekylær karakterisering av Limb Girdle muskelsydtrofi type 2I (LGMD2).

Mutasjoner i *FKRP*-genet ble først identifisert i familier med kongenital muskeldystrofi (CMDC1C) (Brockington et al, 2001a), senere viste det seg at mutasjoner i *FKRP*-genet også er årsak LGMD2I, WWS (Walker-Warburg syndrom) og MEB (Muscle-Eye-Brain disease). Dette innebærer at det kliniske spekteret forårsaket av mutasjoner i *FKRP* er stort. Et tilsvarende klinisk spektrum har ikke vært observert for andre muskeldystrofier. For å belyse sentrale molekylærbiologiske aspekter ved LGMD2I ønsker vi å undersøke FKRP's biologiske rolle og funksjon, og samtidig identifisere kandidatgener for andre neuromuskulære sykdommer. Prosjektet er i samarbeid med Marijke van Ghelue og Vigdis Brox, begge UNN.

Utredning av mutasjonsspektrum hos Europeiske mannosidose pasienter.

Alpha-Mannosidosis er karakterisert ved bl.a. mental retardasjon, skjelettforandringer og immunsvikt. Prosjektet har ledet til biokjemisk og genetisk karakterisering av alpha-mannosidosis, herunder kloning og karakterisering av det humane alpha-mannosidase gen (*LAMAN*) samt tilsvarende fra dyremodeller (bovin og felin). Prosjektet har ledet til forståelse av genomisk organisering av human og bovin *LAMAN*. Mutasjonsspekteret for alpha-mannosidosis (Europeiske pasienter) ble etablert i og danner grunnlaget for genetisk testing for denne sykdommen. Genetiske, kliniske og biokjemiske data vil bli lagt inn i en mutasjonsdatabase tilgjengelig for samarbeidspartnere (EU) i nytt prosjekt vedrørende enzym-erstatnings-terapi for denne sykdommen. Genotype/fenotype korrelasjonsstudier og undersøkelse av intracellulær transport og prosessering av mutant lysosomal alpha-mannosidase i samarbeid med partnere i EU prosjekt og lokalt i samarbeid med Dag Malm, Medisinsk avdeling, IKM, og Hilde Monica Stensland, UNN.

Prosjektansvarlig Toril Fagerheim

Isolering av et gen som påvirker utviklingen av dysleksi

5-10 % av barn i skolealder kan være rammet av dysleksi og det er vist de senere årene at det er et betydelig genetisk bidrag i utviklingen av dysleksi .

Vi har gjennom studier av en stor norsk familie hvor dysleksi nedarves dominant gjennom generasjoner, lokalisert det assosierte genet til et lite område på kromosom 2, kalt *DYX3*. *DYX3* området inneholder ca 20 gener og vi har ved en systematisk gjennomgang av disse, lett etter forandringer i genene som kan være en direkte årsak til utviklingen av dysleksi. Til sammen er 15 gener blitt undersøkt uten at det er funnet forandringer som er opplagte sykdomsfremkallende mutasjoner. I tillegg er det gjennomført supplerende undersøkelser i 170 amerikanske familier med dysleksi som viser at det er en betydelig genetisk bidrag fra *DYX3* også i denne befolkningen.

1.5. Ekstern finansiering

Øivind Nilssen.

Innvilget nytt EU prosjekt gjennom Sixth framework programme, "Life Sciences, Genomics and Biotechnology for Health" Prosjekttittel: "Towards the development of an effective enzyme replacement therapy for human alpha-mannosidosis." Øivind Nilssen er partner 8 i prosjektet og gruppeleder for delprosjektet (Wp8b): Mutation database, genetic epidemiology of human alpha-mannosidosis. Prosjektets varighet: Desember 2005-2008.

Totalt innvilget ca. 20.000.000.- NOK fordelt på til sammen 10 partnere. Acronym: HUEMAN

Terje Traavik og Øivind Nilssen.

Prosjektstart, Mars 2003: "Poxviruses in Norway: Biodiversity, characteristics and recombinations between naturally occurring and genetically modified viruses".

Totalt tildelt: 2.2 mill over en 3-årsperiode.

Tildelt 1.850.000.- NOK fra Helse Nord, på vegne av LabForum ved UNN/UiTø

Tildelt 300.000.- NOK fra HelseNords toppforskningsmidler (neuromuskulære sykdommer).

Toril Fagerheim

Tildelt midler i 2003; 2.300.000.- NOK fra *Norges Forskningsråd*, for 3-årig post.doc stilling i forbindelse med forskningsprosjekt på arvelig årsak til dysleksi. Post.doc. perioden avsluttes i Februar, 2006.

1.6.1 Deltakelser i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale.

Øivind Nilssen

ASHG, American Society of Human Genetics, Salt Lake City, Utha, USA, Oct. 2005.

ESGLD, European Study Group of Lysosomal Disorders. Oslo, Sept, 2005

Toril Fagerheim

ESHG, European Society of Human Genetics, Praha, Tsjekkia, Mai, 2005

Konferanse om Dysleksi og dyskalkuli "Legasthenie & Dyskalkulie in Wissenschaft, Schule und Gesellschaft", Berlin, Tyskland, 22. – 25. september, 2005. Internasjonalt symposium.

1.6.2 Deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid

Øivind Nilssen

Alpha-mannosidosis; En av 11 gruppeledere (wp8b) i EU prosjektet: I samarbeid med partnere fra Christian-Albrechts Universitetet i Kiel, Tyskland, Universitetet i Goettingen, Tyskland; Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS), Lille, Frankrike; HemeBiotech, København, Danmark; Manchester Children's, University Hospital, England; Johannes-Gutenberg Universitetet i Mainz,

Tyskland; Charles Universitetet, Praha, Tsjekkia; Katholieke Universiteit, Leuven, Belgia; Larix, Værløse, Danmark. I tillegg er Dag Malm UNN/Universitetet i Tromsø, partner i prosjektet.

Bo Dreyer og Øivind Nilssen

Usher syndrome type IIA i samarbeide med: Sahlgrenska University Hospital, Göteborg, Sweden; National

Eye Clinic for the Visually Impaired, Hellerup, Denmark og Universitetet i København.

Toril Fagerheim og Øivind Nilssen

Cytomegalovirus induisert hørselstap i samarbeid med University of Idaho, Moscow, ID, USA.

Toril Fagerheim

Identification of genetic factors in developmental dyslexia (Wellcome Trust, NIH, NFR) I samarbeide med: University of Oxford, Wellcome Trust Center for Human Genetics, Center for Human Genetics; University of Nebraska medical center, Omaha, USA; Institute for Behavioral Genetics, University of Colorado, Boulder, USA; Department of Colorado, University of Denver, Colorado, USA.

1.7 Rapportering av forskningsvirksomheten

Vitenskapelige artikler:

Simon C. Weli, **Øivind Nilssen** and Terje Traavik (2005).

Evidence of Complete Avipox Multiplication in a Mammalian Cell Line.

Virus Research. Apr. 109 (1): 39-49.

Abstracts:

Okeke M. I., **Nilssen, Ø.** and Traavik, T. 2005. Poxvirus vectored vaccines: Benefits and Risks. Genøk/UNEP International Bio safety Course on holistic foundations for assessment and regulation of genetic engineering and genetically modified organisms. Science Park and University of Tromsø, Norway, 22 August-2 September 2005.

Malm D, Stensland HM, **Nilssen Ø**, Edvardsen Ø, The Natural Course of alpha-Mannosidosis.ESGLD Oslo Sept, 2005

Rendtorff ND, Zhu M, **Fagerheim T**, Antal T, Jones M, Teslovich TM, Gillanders EM, Barmada M, Teig E, Trent JM, Friderici K, Stephan DA and Tranebjærg T. A novel missense mutation in the gamma-actin 1 gene (ACTG1) is the cause of dominant, late-onset progressive, hearing loss in a large Norwegian family linked to DFNA20/26. Genes, Hearing and Deafness- from Molecular Biology to Clinical Practice, Caserta, Italy, 17-19 mars, 2005

Avhandlinger:

Bo Dreyer disputerte for Dr.Scient. graden den 20 Januar, 2005. Avhandlingens tittel: "Molecular Genetic Aspects of Usher Syndrome type II". Medisinsk genetisk avdeling, IKM Universitetet i Tromsø og Universitetssykehuset i Nord-Norge.

Elektroniske publikasjoner:

Dag Malm and **Øivind Nilssen** (Invited) (2001, updated Dec.2003 and Dec. 2005).

Alpha-Mannosidosis,

GeneClinicsTM: Clinical Genetic Information Resource (Peer-reviewed database online). Copyright, University of Washington, Seattle. Available at <http://www.genetics.org/profiles>.

Okeke, Malachy; **Nilssen, Øivind**; Traavik, Terje I. Modified vaccinia virus Ankara multiplies in rat IEC-6 cells and limited production of mature virions occurs in other mammalian cell lines. *Journal of*

General Virology, e-pub ahead of print, Nov. 2005.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Øivind Nilssen

- Medlem av fagutvalg tilknyttet GenØk, Norsk Institutt for Genøkologi. MH-bygget Breivika, 9037 Tromsø.
- Medlem av regional faggruppe for FUGE: Strategi for en satsing på funksjonell genomforskning (FUGE) i Nord-Norge (fram til Mars, 2005).
- Medlem av FoU arbeidgruppe oppnevnt av SMS, UNN (repr. IKM).
- Medlem av MedFaks biobankutvalg.

1.10 Representasjon i organer utenom universitetet

Øivind Nilssen

- Leder for LabForum, UNN fram til Mars, 2005
- Fast ”reviewer” for tidsskriftet: **Human Genetics**. Human Genetics, Springer-Verlag New York Inc, 69042 Heidelberg, Germany.

Toril Fagerheim

- International Journal of Audiology

2. UNDERVISNING

Øivind Nilssen

Veileder for Dr.Scient student Bo Dreyer.

Veileder for Dr. Scient student Malacy I. Okeke.

Veileder for Mastergradsstudent Harald Strand.

Undervisning medisinsk genetikk for medisinerstudenter og tannlegestudenter, med-100, stadium I.

Undervisning medisinsk genetikk for medisinsk grunnstudium, med-1102.

Mona Nystad, UNN,

har bidratt med undervisning ved med-100.

Valeria Marton, UNN/ISM

har utført undervisningen ved kursene; med-400 og med-500.

NEUROLOGISK AVDELING

0. INNLEDNING

Nevrologisk avdeling som en del av Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Tromsø, skal samarbeide med sykehusavdelingen ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN) for å fremme forskning, undervisning og formidling om nevrologi regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Nevrologisk avdeling tar imot voksne pasienter med nevrologiske sykdommer til undersøkelse og behandling. Dette gjelder for pasienter fra befolkningen i Troms og Finnmark og til dels Nordland fylke i egenskap av universitetssykehus. Avdelingen mottar også pasienter fra andre deler av landet som en del av Det nasjonale nevromuskulære kompetansesenter. Når det er snakk om prøvetaking med henblikk på muskel- og nervebiopsi, der kompetansesenteret har spesielle nasjonale ressurser for et omfattende undersøkelsesprogram på høyt nivå. Medarbeiderne ved nevrologisk avdeling med spesiell interesse for og kompetanse i nevromuskulære sykdommer har organisert seg i en nevromuskulær klinikk og en nyorganisering og forbedring av denne virksomheten er startet opp i 2005.

Så langt det er mulig tilrettelegges det for at de fleste pasienter kan undersøkes og behandles poliklinisk. Avdelingen legger særlig vekt på god pasientinformasjon, til dels skriftlig, om det undersøkelses- og behandlingstilbud pasientene kan få. Det er også et mål å ha et godt samarbeid med kommunehelsetjenesten og andre helseinstitusjoner, bl.a. slik at disse i større grad kan ta seg av oppfølging og kontroll av pasienter med nevrologiske sykdommer. Det er et hovedmål å ha høy kvalitet på den nevrologiske service, og som en del av dette tilbyr avdelingen faglig utvikling av alt personell, og utarbeider systemer for kvalitetssikring. Avdelingen søker å tilrettelegge et best mulig arbeidsmiljø ved å utvikle og beholde personalet gjennom delegering og samarbeid på alle plan.

Nevrologisk avdeling har en hjerneslagenhet på 8 senger, og sengeposten er totalt på 23 senger. Med den opptrapping som skjer med hensyn til studenttall er likevel sengetallet marginalt til å gi grunnlag for optimal klinisk undervisning i nevrologi. I noen grad kan dette kompenseres ved praktisk studentundervisning på poliklinikken, men problemet her er plassituasjonen og at det ikke finnes egne rom hvor studentene kan undersøke pasienter. Det er planlagt et eget undersøkelsesrom for studentene ved poliklinikken, som vil lette situasjonen i betydelig grad, men planer om ytterligere opptrapping til nærmere 120 studenter vil nødvendiggjøre utvidelse av avdelingen med ytterligere lokaler for studentundervisning. Situasjonen i dag er helt marginal for å kunne gi adekvat praktisk klinisk undervisning med pasienter. Det er dessverre vårt inntrykk av studentenes evaluering at kvaliteten på den kliniske undervisningen er blitt dårligere de siste årene nettopp på grunn av mindre pasienteeksponering per student enn tidligere.

MS-klinikken ved Nevrologisk avdeling, UNN, består av en tverrfaglig gruppe med leger, sykepleiere og annet fagpersonale, som spesielt skal ta seg av pasienter med multippel sklerose og i særlig grad de som får behandling med betainterferon.

Som det fremgår av ovenstående har Nevrologisk avdeling spesielle forpliktelser i forhold til undervisning av studentgrupper og forskning i nevrologi.

Nevrologisk avdeling, IKM, har for en stor del drevet kliniske forskningsprosjekter som krever utstyr og vedlikehold av kostbart utstyr, og de tildelte økonomiske ressurser i 2004 har i hovedsak vært tilstrekkelig for å oppnå de resultater som var planlagt. Også fra forskningssynspunkt er det imidlertid bekymringsfullt at klinisk nevrofysiologisk utstyr som ble anskaffet i forbindelse med innflytting i RiTø nå begynner å bli helt utdatert og til dels ubrukbart. Viktige nyanskaffelser av utstyr til klinisk nevrofysiologisk laboratorium kom også i 2005 (nytt utstyr for kvantitativ sensorisk testing som i utstrakt grad også brukes i forskning).

Det ble i 2005 tatt initiativ for nyanskaffelse av nytt ultralydapparat med funksjoner som gjør oss i stand til fortsatt å være blant landets ledende sykehus innen diagnostikk og forskning på

cerebrovaskulære sykdommer og basal forskning innen aterosklerose og ateroskleroserelaterte sykdommer. Nytt utstyr innen ultralyd med muligheter for online lagring av forskjellige parametre innen de ulike aterosklerosevariablene og med kompatibilitet med statiske analyseprogrammer vil også gjøre det langt enklere å utføre vitenskapelige analyser både av aterosklerosevariabler.

Nevrologisk forskningslaboratorium, MH-bygget, er assosiert med Nevromuskulært kompetansesenter, kfr. ovenfor. Laboratoriet yter først og fremst forskningsassistanse i prosjekter på tynnfibernevropati, bl.a. ved SLE, Sjögrens syndrom og diabetes mellitus. Utviklingen av metodikk for undersøkelse av hudnerver ved såkalte stansebiopsier har også stor praktisk betydning for andre pasienter med perifere nervesykdommer.

1. FORSKNING

1.2. Forskningsprosjekter

Aterosklerose i halspulsårene – “Ultralydsprosjektet”

Nevrologisk avdeling er sterkt involvert i epidemiologisk ateroskleroseforskning ved Universitetet i Tromsø. Som ledd i den fjerde befolkningsundersøkelsen i Tromsø (“Tromsøundersøkelsen”) i 1994 ble 6727 personer undersøkt med ultralyd av høyre halspulsåre (karotis). To av avdelingens leger gjorde ultralydsundersøkelsene og disputerte for den medisinske doktorgraden i 2000. En tredje disputerte i 2001 på et delprosjekt utgått fra denne studien. Denne legen er nå engasjert i videre forskning som post-doc.stipendiat.

Den femte Tromsøundersøkelsen ble gjennomført i 2001, med ny ultralydsundersøkelse av de samme personene. To av avdelingens leger er nå engasjert som doktorgradsstipendiater på dette prosjektet. De tre legene med doktorgrad utgått fra prosjektet er veiledere for tre doktorgradskandidater.

Forskjellige aterosklerosevariabler studeres i dette prosjektet; intima-media-tykkelse (av arterieveggen i karotis, som indikator på tidlig systemisk aterosklerose), aterosklerotiske plakk (størrelse og tilstedeværelse) og stenose (innsnevring av karlumen). Disse tre variablene kan ses på som et kontinuum av økende grad av aterosklerose. I tillegg undersøkes plakkmorfologi (basert på ultralyd-ekkoegenisitet) i ikke-stenotiske og stenotiske plakk. Dette er en mer kvalitativ evaluering av de aterosklerotiske forandringene. Plakkmorfologi bedømmes både ved subjektiv visuell scoring og mer objektivt computerbasert scoring av digitaliserte bilder. Et av prosjektene de to doktorgradskandidatene skal se på er sammenhengen mellom den visuelt og computerbaserte scoringen av morfologiske kriterier (reproduserbarhet).

De forskjellige aterosklerosevariablene brukes i forskningssammenheng både som endepunkter for en rekke forskjellige risikofaktorer (livsstilsvariabler, lipider, trombosefaktorer, infeksjoner, hormoner, genetiske markører, etc.) og som prediktorer for sykdom (hjerneslag, hjertesykdom, benskjørhet, kognitiv svikt, etc.).

Pga. “Ultralydsprosjektets” prospektive design er det mulig å se på *endringer* i aterosklerosevariablene. Det er av interesse å undersøke både hvilke faktorer som predikerer endring, og i hvilken grad endringer er assosiert med kliniske hendelser som hjerneslag, hjerteinfarkt, kognitiv svikt og død.

Det er etablert deltakelse i GENERALE studien, som er en prospektiv europeisk multisenter studie der man vil se på betydningen av genetiske faktorer og livsstil på progresjon av aterosklerose og insidens av aterosklerose-relatert sykdom. En av legene ved nevrologisk avdeling er nasjonal leder for denne studien. Ultralydsprosjektet har i tillegg samarbeid med en rekke andre forskergrupper, bl.a. flere grupper ved Universitetet i Tromsø, ved Hematologisk avdeling ved Ullevål sykehus, Lipidklinikken ved Rikshospitalet, Glostrupundersøkelsen i Danmark og Wallenberg-laboratoriet i Göteborg.

“Ultralydsprosjektet” har nå en av verdens største databaser med repeterte ultralydsmålinger av aterosklerose i halskar. Denne forskningen representerer en betydelig vitenskapelig aktivitet relatert til Nevrologisk avdeling. Vi forventer at forskningsaktiviteten på ultralydmaterialet vil øke i årene fremover.

Hodepine i Nord-Norge

Nevrologisk avdeling i Tromsø og Bodø har gått sammen om å gjennomføre en klinisk studie der vi studerer sammenhengene mellom migrenesyntomer og lyspåvirkning gjennom årstider i Nord-Norge. Vi skal også undersøke sammenhengen mellom menstruasjon-relatert migrene og variasjon av symptomer i årstidene. Studien ble påbegynt i 2004, og er beregnet avsluttet i 2007. Vi gjennomfører også en tilsvarende studie blant innbyggere på Svalbard. Dette er en epidemiologisk studie der vi selekterer pasienter gjennom invitasjon til alle innbyggerne på Svalbard. Studien startet i 2004, og er beregnet avsluttet i sin nåværende form i løpet av 2007.

Kvalitetssikringsundersøkelse blant pasienter henvist til Nevrologisk poliklinikk. Er henvisning til nevrologisk spesialistundersøkelse nyttig for pasientene?

Norge er blant de land som fremdeles har et 2-delt helsevesen der pasientene blir henvist til spesialistundersøkelse. Gradvis endres dette bildet ved at privat virksomhet etableres i økende grad, men i Nord-Norge er det fortsatt lite eller ingen privatpraktiserende spesialister i nevrologi. Dette muliggjør studier av henvisningspraksis til spesialist. Vi har tidligere undersøkt kvaliteten av søknadene til avdelingen, og holder nå på med å videreføre prosjektet ved blant annet å studere effekten av å purre på timen, kartlegging av hvilke pasientgrupper som representerer spesielt diagnostiske vanskeligheter og i tillegg er det gjort en spørreundersøkelse blant primærlegene i Troms og Finnmark med tanke på å forbedre tilbudet til pasientene i Nord-Norge. Vi holder nå på med en studie der vi ser på kvaliteten på innkomne søknader over tid, om henvisningspraksisen endrer seg (hvilke pasienter som henvises) og om det er ulik henvisningspraksis i Troms og Finnmark siden alle nevrologene arbeider i Troms, mens Finnmark ikke har egne spesialister.

Multipel sklerose

Studier av sammenheng mellom pasientens opplevelse av helsetilstand, kostvaner, solpåvirkning og andre parametre startet i begynnelsen av 2003. Det arbeides videre med klinisk forskning som går ut på kvantifisering av nevrologisk funksjonssvikt hos MS-pasienter under behandling med betainterferon. Det foregår også et samarbeidsprosjekt på MS sammen med leger i Karasjok, Haukeland sykehus og Rikshospitalet med henblikk på å undersøke forekomst av ulike vevstypeantigener i en samisk befolkningsgruppe og for å kunne sammenligne dette med multipel sklerose-pasienter. Bakgrunnen er den relativt sjeldne forekomst av MS hos samer. Data for nye epidemiologiske undersøkelser av multipel sklerose i Troms og Finnmark innsamles som ledd i registrering ved Det nasjonale multipel sklerose register.

Ved IKM, Nordlandssykehuset er det gjennomført en epidemiologisk studie av forekomst av MS i

Nordland fylke 1980-1999, publisert i Tidsskrift for Den norske lægeforening i 2005.

Nevrologiske manifestasjoner ved SLE og Sjögrens syndrom.

En stor del av dette arbeidet som ble startet i midten av 80-årene er slutført, og det pågår nå et nytt oppfølgende prosjekt med en rekke medarbeidere og metoder for å kartlegge hvordan SLE og Sjögrens syndrom påvirker nervesystemet.

Vi viste i 1996 at SLE-pasienter har høyere terskler for varmesmertepersepsjon enn kontroller, noe som tyder på at de såkalte C-fibre i huden var påvirket (tydende på såkalt tynnfiberneuropati) hos disse pasientene. Dette er blitt konfirmert ved vår undersøkelse av epidermal nervefibertetthet som viser seg å være lavere hos SLE-pasienter enn hos kontroller. Mange SLE-pasienter behandles med medikamenter og kan ha manifestasjoner ved sykdommen som har en påvirkning både på sentralnervesystemet og det perifere nervesystem. Hittil har vi ikke funnet evidens for dette, og det er derfor viktig å ekspandere pasientmaterialet for om mulig å kunne påvise slike påvirkninger. En undersøkelse med pasienter fra Rogaland fylke er derfor i gang, og noe av vevsanalysene vil bli utført ved vårt laboratorium her i Tromsø. Dette nye oppfølgende prosjekt med en rekke medarbeidere og metoder tar sikte på å kartlegge hvordan SLE og sykdommen Sjögrens syndrom påvirker nervesystemet. To leger ved Stavanger Universitetssjukehus tar sikte på doktorgradsprosjekt med biveiledning fra Nevrologisk avdeling i Tromsø.

Tynnfiberpåvirkning som ledd i polyneuropati

Dette prosjektet ble startet i 2003 og to doktorgradsstipendiater er i gang med dette prosjektet. Hensikten er å belyse hvilke former for påvirkning av det perifere nervesystem som involverer tynne (bl.a. smerteførende nervefibre) og hvordan de ulike aktuelle målemetodene (inklusive måling av nervefibertetthet i huden) er assosiert med hverandre. Både et blandet polyneuropatimateriale så vel som pasienter med diabetes mellitus type 1 og 2 ble påbegynt 2004 og fortsatte også i 2005. Et annet prosjekt for å belyse betydningen av relativ vitamin B12-mangel med forhøyet homocystein, metylmalonsyre og hypertriglyceridemi på de tynne nervefibrene er også startet opp.

Andre nevromuskulære sykdommer

I forbindelse med en omfattende og forbedret reorganisering av Nevrologisk avdelings deltakelse i Nevromuskulært kompetansesenter er det også planlagt ulike utviklings- og forskningsprosjekter innenfor andre deler av den nevromuskulære sykdomsgruppen. En overlege med bistilling som førsteamanuensis er frikjøpt i 50 % for dette arbeidet.

1.5 Ekstern finansiering

Helse Nord/Nevromuskulært kompetansesenter (NMK) 381 460.

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser – internasjonale og nasjonale

Svein Ivar Bekkelund:

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Oddmund Joakimsen:

Hjerneuken 2005, Tromsø. 16.03.2005.

Den regionale forskningskonferansen, Helse Nord, Tromsø. 03.-04.11.2005.

Margitta Kampman:

Norsk Epilepsiselskaps møte i Tromsø. 27.05.05.

Norsk nevrologisk forenings vårmøte i Tromsø. 04.06.05.

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Ellisiv B. Mathiesen:

Hjerneslag 2005. Den nasjonale hjerneslagskonferansen i regi av Norsk forening for hjerneslagssykdommer. Oslo 25.-27. okt. 2005.

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Svein Ivar Mellgren:

Norsk-russisk nevromuskulær videokonferanse, Tromsø. 02.03.2005.

PEP Arena 2005, Tromsø. 16.-18.09.2005.

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Maria Nebuchennykh:

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Rolf Salvesen:

Hjerneuken 2005, Bodø. 16.03.2005.

Nord-Norsk Ambulansekonferanse, Bodø. 25.05.2005.

Kystsymposiet for allmennleger i Nord-Norge, Hurtigruten. 08.10.2005.

Den IX. Bergenskonferanse om cerebrovaskulære sykdommer, Bergen. 13.-14.10.2005.

Hjerneslag 2005. 26.-28.10.2005.

Eva Stensland:

Hjerneuken 2005, Tromsø. 16.03.2005. se ovenfor

De XVIII. årlige Nevrodager, Oslo. 21.-25.11.2005.

Torberg Torbergsen:

Norsk-russisk nevromuskulær videokonferanse, Tromsø. 02.03.2005.

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

Ultralyd av carotis-prosjektet deltar i flere internasjonale prosjekter innen genetisk epidemiologi og aterosklerose i carotis. Følgende prosjekter skal bli/er igangsatt:

- **GENERALE** - internasjonal studie som undersøker sammenhengen mellom en rekke kandidatgener og aterosklerose i carotis, samt kliniske endepunkter (hjerteinfarkt, hjerneslag). Dette arbeidet er i analyse-/skrivefasen. Se for øvrig ovenfor.
- **CEUS (Collaboration of European Ultrasound Studies):** Gene-gene and gene-environment interactions in early and advanced carotid artery disease. Dette prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom flere europeiske populasjonsbasert ultralydsstudier. Studien ledes av prof. Stefan Kiechl ved Universitetet i Innsbruck, Østerrike. Arbeidet er i planleggingsfasen.
- **GENAMI (Genomics of Acute Myocardial Infarction):** Dette er en multisenterstudie med 8 europeiske deltakerland hvor hovedmål er å avdekke majoriteten av gener som forårsaker hjerteinfarkt. Vi vil studere relasjonen mellom gener, aterosklerose målt i carotis og coronar hjertesykdom, og skal delta med blodprøver og spørreskjema-data fra et utvalg av ultralydskohorten i Tromsøundersøkelsen. Studien ledes av prof. Jukka Salonen, Universitet i Kuopio.
- **Genvariasjon for inflammasjonsmarkører.** Vi har innledet samarbeid med dr. Stefan Blankenbergs gruppe ved Johannes Gutenberg Universitetet i Mainz, Tyskland, hvor hensikten er å studere relasjonen mellom ateroskleroseutvikling og biomarkører for inflammasjon, vaskulær remodellering og oksydativt stress.

1.7 Rapportering om forskningsvirksomheten (vitenskapelige artikler/abstracts etc.)

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning:

Alstadhaug KB, Salvesen R, Bekkelund SI. Seasonal variation in migraine. *Cephalgia* 2005; 25: 811-816.

Egge A, Sjøholm H, Waterloo K, Solberg T, Ingebrigtsen T, Romner B. Serial single-photon emission computed tomographic and transcranial doppler measurements for evaluation of vasospasm after aneurysmal subarachnoid hemorrhage. *Neurosurgery* 2005; 57 (2): 237-242.

Egge A, Waterloo K, Sjøholm H, Ingebrigtsen T, Forsdahl S, Jacobsen EA, Romner B. Outcome 1 year after aneurysmal subarachnoid hemorrhage: relation between cognitive performance and neuroimaging. *Acta Neurologica Scandinavica* 2005; 112 (2): 76-80.

Ingebrigtsen T, Müller K, Waterloo K, Romner B. Mild head injury. *Journal of Neurosurgery* 2005; 102 (1): 184-185.

Johnsen SH, Joakimsen O, Fosse E, Arnesen E. Sex differences in plaque morphology may explain the higher male prevalence of myocardial infarction compared to angina pectoris. The Tromsø Study. *Scandinavian Cardiovascular Journal* 2005; 39 (1-2): 36-41.

Johnsen SH, Fosse E, Joakimsen O, Mathiesen EB, Stensland-Bugge E, Njølstad I, Arnesen E. Monocyte Count Is a Predictor of Novel Plaque Formation. A 7-Year Follow-up Study of 2610 Persons Without Carotid Plaque at Baseline. The Tromsø Study. *Stroke* 2005; 36: 715-719.

Johnsen SH, Mathiesen EB, Fosse E, Joakimsen O, Stensland-Bugge E, Njølstad I, Arnesen E. Elevated high-density lipoprotein cholesterol levels are protective against plaque progression: a follow-up study of 1952 persons with carotid atherosclerosis. The Tromsø study. *Circulation* 2005; 112 (4): 498-504.

Jorde R, Waterloo K, Saleh F, Haug E, Svartberg J. Neuropsychological function in relation to serum parathyroid hormone and serum 25-hydroxyvitamin D levels The Tromsø study. *J Neurol*. 2005 Nov 14; [Epub ahead of print]

Kampman M, Johansen S-V, Stenvold H, Acharya G. Management of Women with Epilepsy: Are Guidelines Being Followed? Results from Case-note Reviews and a Patient Questionnaire. *Epilepsia* 2005; 46 (8): 1286-1292.

Lauria G, Cornblath DR, Johansson O, McArthur JC, Mellgren SI, Nolano M, Rosenberg N, Sommer C. EFNS guidelines on the use of skin biopsy in the diagnosis of peripheral neuropathy. *European Journal of Neurology* 2005; 12: 747-758.

Omdal R, Brokstad K, Waterloo K, Koldingsnes W, Jonsson R, Mellgren SI. Neuropsychiatric disturbances in SLE are associated with antibodies against NMDA receptors. *European Journal of Neurology* 2005; 12: 392-398.

Omdal R, Sjöholm H, Koldingsnes W, Sundsfjord JA, Jacobsen EA, Husby G, Mellgren SI. Fatigue in patients with lupus is not associated with disturbances in cerebral blood flow as detected by SPECT. *Journal of Neurology* 2005; 252: 78-83.

Salvesen R, Ruzic Z, Teigland GS. Intracranial hypotension following repeated epidural injections of steroids. *Cephalalgia* 2005; 25: 1179-1181.

Torkildsen Ø, Utsi E, Harbo HF, Mellgren SI, Vedeler CA, Myhr K-M. Ethnic Variations of IL-10 Polymorphisms in a Sami and Norwegian Population. *Scandinavian Journal of Immunology* 2005; 62: 71-74.

Torkildsen Ø, Utsi E, Mellgren SI, Harbo HF, Vedeler CA, Myhr K-M. Ethnic variation of Fcγ receptor polymorphism in Sami and Norwegian populations. *Immunology* 2005; 115: 416-421.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning:

Alstadhaug KB, Olavsen J, Salvesen R. Forekomst av multipel sklerose i Nordland 1970-1999. *Tidsskriftet for den Norske Lægeforening* 2005; 125 (4): 431-433.

Carlsson M, Moland J, Salvesen R. Operativ behandling av carotisstenose ved et sentralsykehus. *Tidsskriftet for den Norske Lægeforening* 2005; 125 (9): 1153-1155.

Tingvoll SH, Bekkelund SI. Idiopatisk intrakranial hypertensjon. *Tidsskriftet for den Norske Lægeforening* 2005; 125 (5): 578-580.

Abstracts/konferansebidrag (publiserte):

Alstadhaug KB, Salvesen R, Bekkelund SI. Seasonal variations occur in migraine and may be due to hyperexcitability of the occipital cortex. *Neurology* 2005; 64 Suppl 1: A400

Bekkelund SI, Alstadhaug KB, Salvesen R. Menstruation-related migraine is more common in light-sensitive than in light-indifferent migraine patients. *European Journal of Neurology* 2005; 12 Suppl 2: 198

Bertelsen AK, Ericson ME, Benlhabib E, Hordinsky MK, Mellgren SI, Wilcox GL. Immunohistochemical assessment of epidermal nerve fibers in males and females with Fabry disease. *Journal of the Peripheral Nervous System* 2005; 10 (Supplement): 7.

Gøransson LG, Herigstad A, Tjensvoll AB, Mellgren SI, Harboe E, Omdal R. The spectrum of peripheral neuropathy in primary Sjögren's syndrome. *Journal of the Peripheral Nervous System* 2005; 10 (Supplement): 28.

Gøransson LG, Tjensvoll AB, Herigstad A, Mellgren SI, Omdal R. A selective loss of small-diameter nerve fibers in systemic lupus erythematosus. *Journal of the peripheral nervous system* 2005; 10.

Hovland A, Nielsen EW, Klüver J, Salvesen R. EEG should be performed during induced hypothermia.. *Resuscitation* 2005; nov 29.

Kampman MT, Sivertsen K, Uppheim A, Wilsgaard T. Summer outdoor activities reduce multiple sclerosis risk north of Arctic circle. *Journal of Neurology* 2005; 252: 109.

Lauria G, Cornblath DR, Johansson O, McArthur JC, Mellgren SI, Nolano M, Rosenberg N, Sommer C. EFNS guidelines on the use of skin biopsy in the diagnosis of peripheral neuropathy. *Journal of the Peripheral Nervous System* 2005; 10 (Supplement): 50.

Løseth S, Lindal S, Stalberg E, Mellgren SI. Intraepidermal nerve fibre density, quantitative sensory testing and nerve conduction studies in patients with symptoms and signs of sensory polyneuropathy. *Journal of the Peripheral Nervous System* 2005; 10 (Supplement): 55.

Notø A-TW, Mathiesen EB, Hansen J-B. Delayed postprandial clearance of chylomicrons and decreased lipoprotein lipase (LPL) activity in persons with echolucent carotid plaques. *Atherosclerosis Supplements* 2005; 6.

Ruzic Z, Eldoen G, Salvesen R. Perfusion CT in acute stroke - a prospective study. *European Journal of Neurology* 2005; 12 Suppl 2: 167.

Svartberg J, von Mühlen D, Mathiesen E, Joakimsen O, Bønaa K, Stensland-Bugge E. Low testosterone levels are associated with carotid atherosclerosis in men. *European Congress of Endocrinology, Göteborg, September 3-7, 2005. Oral presentation.*

Vik A, Mathiesen EB, Notø A-TW, Sveinbjørnsson B, Brox J, Hansen J-B. Serum osteoprotegerin is inversely associated with carotid plaque echogenicity in humans. *Atherosclerosis Supplements* 2005; 6: 91.

Foredrag ved norske konferanser (upubliserte):

Aarseth JH, Midgard R, Nyland H, Grytten N, Dahl J, Beiske A, Bjelland S, Bjørnå IK, Celius EG, Dahl OP, Dueland AN, Eikeland R, HogenEsch I, Hognestad T, Hovdal H, Jensen D, Kristensen T, Mellgren SI, Mørland T, Olavsen J, Selseth B, Skogen P, Tandberg E, Telstad W, Torp EA, Vatne A, Myhr K-M. Fødselsmåner til norske multipel sklerose pasienter. De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Albretsen C, Hansen OA, Tingvoll S-HH, Bekkelund SI. Varierer henvisningshyppigheten til nevrologisk poliklinikk mellom kommuner i Troms og Finnmark? De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Arntzen KA, Albretsen C, Bajic R. Posteriori Reversibelt Encephalopati Syndrom (PRES). En kasuistikk. De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Bekkelund SI, Jonsrud C, Lindal S. God diagnostikk av nevromuskulære sykdommer – et spørsmål om tverrfaglig samarbeid. Tromsø

Hald EM, Løchen M-L, Njølstad I, Mathiesen EB. Antitrombotisk behandling ved atrieflimmer. Følges terapianbefalingene? De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.11.2005 - 25.11.2005

Hansen OA, Tingvoll S-HH, Albretsen C, Bekkelund SI. Inneholder søknaden til nevrologisk poliklinikk tilstrekkelige opplysninger til å foreta riktig prioritering? De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Joakimsen O. Symptomer ved hjerneslag. Hjerneuken 2005, Tromsø. 16.03.2005.

Jørgensen L, Jenssen TG, Joakimsen O, Heuch I, Ingebretsen OC, Jacobsen BK. Glycated hemoglobin level is strongly related to the prevalence of carotid artery plaques with high echogenicity in non-diabetic individuals. The Tromsø Study. [Poster]. Den regionale forskningskonferansen, Helse Nord; 03.-04.11.2005

Kampman MT. Behandling av kvinner med epilepsi: blir retningslinjene fulgt? Norsk Epilepsiselskaps møte, Tromsø. 27.05.05.

Kampman MT. MS – beskytter sola? Norsk nevrologisk forenings vårmøte i Tromsø, Tromsø. 04.06.06.

Kampman MT, Lindekleiv H. Trenger kvinner som behandles med antiepileptika folsyretilskudd? De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Løseth S, Nebuchennykh M, Mellgren SI. Medial plantar nerve action potential testing in diabetes and controls. De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Mathiesen EB. Tidlig carotisendarterektomi ved hjerneslag – tør vi og bør vi? Norsk nevrologisk forenings vårmøte. Tromsø 3.-5.juni 2005.

Mathiesen EB. Carotisstenose - årsak til svekkede nevropsykologiske funksjoner? Pfizer Neuroscience Specialistsymposium 2005, Oslo 4.-5. mars 2005.

Mathiesen EB. Kvinner og hjerneslag. Hjerneslag 2005: Årsaker, akutt behandling og rehabilitering. Nasjonal konferanse i regi av Norsk forening for hjerneslagssykdommer. Oslo 25.-27. okt. 2005.

Mellgren SI. Diabetesnevropati. Hvilke symptomer bør primærlegen kartlegge. Minimumsstandard for klinisk undersøkelse. PEP Arena 2005, Tromsø. 16.-18.09.2005.

Mellgren SI, Bindoff L, Dahl A, Lindal S, Tranung I. Planlagt nasjonalt register for arvelige og medfødte nevromuskulære sykdommer. De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Moxnes WS, Mellgren SI. Nervebiopsiteknikk og Perifere nervepatologi. Norsk-russisk nevromuskulær videokonferanse. 02.03.2005.

Salvesen R. Klasehodepine. Hjerneuken 2005, Bodø. 16.03.2005.

Salvesen R. Trombolysebehandling – ikke bare en hjertesak. Nord-Norsk Ambulansekonferanse, Bodø. 25.05.2005.

Salvesen R. Moderne migrenebehandling. Kystsymposiet for allmennleger, Hurtigruten. 08.10.2005.

Salvesen R. Vertebrobasilarisokklusjon [Vitenskapelig foredrag]. Den IX. Bergenskonferanse om cerebrovaskulære sykdommer. 13.-14.10.2005

Salvesen R. Migrene og økt risiko for hjerneslag. Hjerneslag 2005. 26.-28.10.2005 Foredragene på denne konferansen var for fagfolk, har derfor tillatt meg å slette karakteristikken Populærvitenskapelig.

Stensland E, Bekkelund SI, Lindal S. Inklusjonslegeme myositt i Troms og Finnmark. Et kasusistisk materiale ved nevromuskulært kompetansesenter (NMK). De XVIII. årlige Nevrodager 2005, Oslo. 21.-25.11.2005.

Stensland-Bugge E. Akuttbehandling ved hjerneslag. Hjerneuken 2005, Tromsø. 16.03.2005. Egen heading? - populærvitenskapelig

Torbergsen T. Diagnostikk ved Limb Girdle muskeldystrofi. Norsk-russisk nevromuskulær videokonferanse, 02.03.2005.

Tranung I, Mellgren SI. Planlagt Nasjonalt pasientregister for arvelige og medfødte nevromuskulære sykdommer. Tromsø

1.8 Doktorgrader

Stein Harald Johnsen: Repeated ultrasound measurements of carotid artery plaques in a general population. The Tromsø Study 1994-2001. ISM skriftserie Nr. 83. 2005.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Svein Ivar Bekkelund

- Leder av Organkurs V – CNS
- Medlem i arbeidsgruppe for tannlegeutdanning ved UiTø

Ellisiv B. Mathiesen

- Medlem av Undervisningsutvalget
- Medlem Vitenskapelig råd for forskningsposten, UNN
- Medlem av Klinisk infrastrukturutvalg
- Medlem av Regional komite for NevroNor

Svein Ivar Mellgren

- Leder for Det medisinske fakultets utvalg for legers videre- og etterutdanning
- Vararepresentant til Instituttstyret IKM
- Medlem av Regional komite for NevroNor

Knut Waterloo

- Medlem/varamedlem, Regional komite for medisinsk forskningsetikk, Helseregion Nord

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Svein Ivar Bekkelund

- Styreleder Nevroforum Nord

Margitta Kampman

- Medlem internasjonal arbeidsgruppe ”Vitamin D and development of MS”

Ellisiv B. Mathiesen

- Leder av Norsk nevrologisk forening
- Leder av Regional komite for medisinsk forskningsetikk, Nord-Norge
- Medlem av programplankomiteen for ”Klinisk praksis”, Norges forskningsråd
- Nasjonal delegat til Nordisk Nevrologisk Forening
- Vararepresentant for nasjonal delegat til World Federation of Neurology
- Vararepresentant for nasjonal delegat til European Federation of Neurology
- Faglig medarbeider i Tidsskrift for Den norske lægeforening
- Referee i forskjellige norske og internasjonale tidsskrifter
- Medlem av styret for Inger og Jacob Valsøs stiftelse
- Medlem av komiteen for GlaxoSmith Klines forskningspris i nevrologi
- Medlem av komiteen for Pfizers forskningspris i nevrologi
- Medlem av komiteen for Scheringprisen i nevrologi
- Medlem av Abortnemnda ved UNN

Svein Ivar Mellgren

- Medlem i European Board of Neurology
- Corresponding Fellow in American Academy of Neurology (innvalgt).
- Active Member of European Neurological Society (innvalgt).
- Member of Peripheral Nerve Society.
- Member of Movement Disorder Society.
- Faglig medarbeider i Tidsskrift for Den norske lægeforening.
- Medlem av Interessegruppen for Parkinsons sykdom i Norge.
- Styremedlem Nevroforum Nord.
- Medlem av EFNS (European Federation of Neurological Societies) Research Group on Peripheral Neuropathies.
- Referee i forskjellige norske og internasjonale tidsskrifter.
- Medlem av Rådgivende utvalg for Det Nasjonale MS Register
- Medlem av Spesialitetsrådet, Den norske lægeforening
- Medlem av ”task force to develop EFNS guidelines on the use of skin biopsy in the diagnosis of peripheral neuropathy”

Rolf Salvesen

- Nestleder i Hodepineforum Nord
- Leder av Spesialitetskomiteen i nevrologi
- Medlem av American Academy of Neurology
- Medlem International Headache Society
- Medlem International Stroke Society
- Medlem American Headache Society
- Referee i forskjellige norske og internasjonale tidsskrifter.

Torberg Torbergsen

- Medlem av European Federation of Neurology’s Research Group on Clinical Neurophysiology
- Referee i forskjellige norske og internasjonale tidsskrifter

Knut Waterloo

- Leder av Nasjonal bedømmelseskomité for tilsetting i stipendiatstillinger ved de 4

universitetene

- Medlem Den Rettsmedisinske kommisjon
- Medlem Nasjonal bedømmelseskomité for opprykk til professor
- Referee i forskjellige norske og internasjonale tidsskrifter
- Medlem International Neuropsychological Society (INS)
- Medlem American Academy of Neuropsychology
- Medlem New York Academy of Science
- Medlem American Association for the advancement of Science
- Medlem Forum of European Neurosciences
- Rådgiver for Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

2. UNDERVISNING

Undervisning i nevrologi i CNS-kurs og Stadium IV for medisinerstudenter. Avdelingen bruker i utstrakt grad Nevrologisk poliklinikk for pasientorientert undervisning for 6. års medisinerstudenter. I tillegg til at studentene må ha skrevet to nevrologiske journaler på innlagte pasienter er det også innført krav om deltakelse ved samtale med og undersøkelse av fire (minimum 3) polikliniske pasienter. Hensikten er å ytterligere forbedre studentenes fortrolighet med praktisk nevrologisk undersøkelsesteknikk og tolking av funn. Studentdeltakelsen ved poliklinikken i det omfang det har fått er svært ressurskrevende, og krever ikke minst jevn og god tilgang av pasienter. Systemet er derfor nokså sårbart ved legefravær på grunn av kurs, avspasering eller sykdom. I stadium IV er det et evalueringsselement i slutten av hver modul med såkalt prøveeksamen.

Dessuten gir nevrologisk avdeling undervisningstilbud for psykologistudenter, for sykepleie-, fysioterapi- og ergoterapistudenter ved Høgskolen i Tromsø.

Avdelingen har også store undervisningsforpliktelser i nevrologi i forbindelse med legers spesialistutdannelse ved nevrologisk avdeling, UNN som gruppe I-avdeling.

NEVROKIRURGISK AVDELING

0. INNLEDNING

Nevrokirurgisk avdeling ved Universitetssykehuset har som mål å tilby nevrokirurgisk vurdering, behandling, forskning og undervisning som dekker behovet i Nord-Norge. Avdelingen har en ambisjon om å være ledende i Norge og i kontakt med frontlinjen internasjonalt på noen spesialområder. Nevrokirurgisk avdeling ved IKM har i overensstemmelse med dette lagt stor vekt på klinisk forskning med tanke på kvalitetssikring og forenkling av kirurgiske prosedyrer. Avdelingen er sterkt engasjert i undervisningen av studenter, og er aktiv i etterutdanningen av egne medarbeidere. Rekrutteringen er god. Vi har som mål at alle leger i utdanningsstilling skal opparbeide dobbeltkompetanse (doktorgrad og klinisk spesialitet).

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekter

1.2.1 Nye diagnostiske metoder for påvisning av svulster i sentralnervesystemet

Doktorgradstudent: Assistentlege Tor Brommeland
Veileder: Professor Rune Hennig

Arbeidene har ført til utvikling av nye teknikker både for prøvetaking og undersøkelse av bl.a. hjernesvulster. Kandidaten arbeider nå med undersøkelser av tumormarkører i blod og spinalvæske. Disse siste arbeidene skjer dels på selvstendig grunnlag, dels i samarbeid med prof. Sigurd Lindal på Patologisk anatomisk avdeling. Prosjektet har vært videreført i 2005 med inklusjon av flere pasienter. Tor Brommeland forventes å disputere i 2006.

1.2.2 Prehospital behandling og transport av pasienter med alvorlige hodeskader

Doktorgradstudent: Overlege Snorre Sollid (ikke formelt registrert)
Veileder: Førsteamanuensis Tor Ingebrigtsen

En retrospektiv studie som beskriver prehospital behandling og transport ble publisert i 2004. Vi har nå gjennomført en prospektiv klinisk studie i samarbeid med Anestesiavdelingen. Vi kartlegger epidemiologi, prehospital behandling og transportkjeden for pasienter med alvorlige hodeskader i Helseregion Nord. Datainnsamlingen er avsluttet og Sollid arbeider med bearbeiding av data, men fremdriften har vært begrenset i 2005 på grunn av stort arbeidspress i pasientrettet arbeid. Det planlegges perioder med forskningspermisjon for Sollid i 2006 med tanke på analyse- og skrivearbeid.

1.2.2 Patofysiologi og sluttresultat hos pasienter med lette hodeskader (hjernerystelse)

Doktorgradstudent: Konst. overlege Kay Müller (ikke formelt registrert)
Veileder: Førsteamanuensis Tor Ingebrigtsen
 Professor Bertil Romner

Prospektiv klinisk studie som viderefører tidligere forskning ved avdelingen. Vi benytter biokjemiske hjerneskademarkører, genetisk kartlegging, nevreradiologiske undersøkelser (CT og MR) og nevropsykologiske undersøkelser for å kartlegge omfanget av hjerneskade hos pasienter med lette hodeskader. Hjerneskadens betydning for sluttresultatet analyseres for om mulig å identifisere faktorer som har betydning for behandlingen. Europeisk multisenterstudie (EURO Hits) som ledes fra Tromsø. Prosjektet er videreført i 2005 og det er utarbeidet tre artikler som er sendt inn til vurdering. Müller forventes å disputere i 2007.

1.2.3 Ryggsykdommer – Kvalitetsregisteret for ryggkirurgi

Doktorgradstudenter: Overlege Tore Solberg
 Assistentlege Andreas Sørleie (ikke formelt registrert)

Veiledere: Professor Rolf Salvesen, Nevrologisk avdeling, IKM
Fra 2006: Førsteamanuensis Tor Ingebrigtsen

Prospektiv registrering av symptomer og livskvalitet før og etter ryggkirurgi. Prospektiv randomisert studie av chymopapaininjeksjon versus mikrokirurgi ved lumbalt skiveprolaps. Studier av kostnad-nytteeffekt ved ryggoperasjoner. Det er etablert en klinisk database som danner grunnlag for fremtidige prospektive randomiserte kliniske forsøk. Vår kliniske database ble i 2005 formelt vedtatt opprettet som et nasjonalt kvalitetsregister for ryggkirurgi i samarbeid med Helse Nord RHF og Sosial- og helsedirektoratet. Metodeartikler som beskriver databasen ble publisert i begynnelsen av 2005. Registeret skal i løpet av 2006 tilby registreringer for alle landets sykehus. Solberg er 50 % frikjøpt i 2006 for å arbeide med registeret og Sørli skal ha permisjon fra klinisk arbeid i perioder for å arbeide med dataanalyse.

1.2.4 Subaraknoidalblødning

Doktogradstudent: Assistentlege Jørgen Isaksen
Veileder: Førsteamanuensis Tor Ingebrigtsen
Professor Bertil Romner

Studier av epidemiologi og risikofaktorer for subaraknoidalblødning basert på Tromsø-undersøkelsene (i samarbeid med ISM). Det er etablert samarbeid med SINTEF Helse, Simula Research og University of Sydney, Australia, vedrørende videre studier av hemodynamiske risikofaktorer for utvikling av aneurismer på intrakraniale arterier. I 2005 ble det gjennomført metodeutvikling av en såkalt FEM-analyse for beregning av overflatespenning i aneurismeveggen og utviklet en numerisk simulator for simulering av blodflyt i circulus Willisi. Det ble også, i samarbeid med det finske aneurismeregisteret, utviklet en database for registrering av pasienter med intrakraniale aneurismer. Metodeutviklingen fortsetter i 2006 samtidig som vi starter prospektiv registrering i databasen.

1.5 Ekstern finansiering

Avdelingen disponerer et forskningsfond ved TTO Nord. Disse har i 2005 mottatt mindre pengegaver fra private givere (pasienter og pårørende). Disponibel sum ved utgangen av 2005 var 48 000 kroner.

Kvalitetsregisteret for ryggkirurgi og hodeskadeprojektet har mottatt finansiering fra Helse Nord RHF.

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Avdelingen har vært representert på en rekke symposier, kurs og konferanser, men det har ikke vært ført systematisk oversikt over disse aktivitetene. Listen under er derfor ikke utfyllende.

1. EANS training course: Spine surgery. Budapest, Ungarn 22-25.02.05. Tor Ingebrigtsen, teacher and faculty member.
2. Nordisk utdanningskurs i nevrokirurgi. Beitostølen, 14-16.03.05. Tor Ingebrigtsen, lærer og medlem i kurskomiteen.
3. Scandinavian Neurosurgical Society. Oslo, 2-5.05.05. Kay Müller, Jørgen Isaksen, Tiril Sandell, Snorre Sollid og Tor Ingebrigtsen. Flere presentasjoner av abstracts.
4. EANS training course: Intracranial vascular surgery. Thessaloniki, Hellas, 21-26.08.05. Tor Ingebrigtsen, teacher and faculty member.
5. Biochemical markers of brain disease. Boothbay Harbour, Maine, USA, 7-10.09.05. Tor Ingebrigtsen, invited speaker og faculty member. Kay Müller, invited speaker og presentasjon av abstracts.
6. Høstmøtet i Norsk nevrokirurgisk forening. Snorre Sollid og Tor Ingebrigtsen.

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

EURO Hits

Europeisk multisenterstudie av sammenhengen mellom serumkonsentrasjon av protein S100B etter hodeskade og forekomsten av patologiske CT funn. Studien ble avsluttet i 2005. Den har vært ledet fra Tromsø, hatt deltakere fra Sverige, Sveits og Storbritannia og vært finansiert av Sangtec / Diasorin gjennom TTO. Det er skrevet en artikkel som er sendt inn til vurdering.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereordning (fagfelleevaluering)

Egge A, Waterloo K, Sjøholm H, Ingebrigtsen T, Forsdahl S, Jacobsen EA, Romner B. Outcome one year after aneurismal subarachnoid hemorrhage: relation between cognitive performance and neuroimaging. Acta Neurol Scand 2005; 112:76-80.

Egge A, Sjøholm H, Waterloo K, Solberg T, Ingebrigtsen T, Romner B. Serial SPECT and transcranial SPECT measurements for evaluation of vasospasm after aneurismal subarachnoid hemorrhage. Neurosurgery 2005; 57: 237-42.

Solberg T, Olsen J-A, Ingebrigtsen T, Hofoss D, Nygaard ØP. Health-related quality of life assessment by the EuroQol-5D can provide cost-utility data in the field of low-back surgery. Europ Spine J 2005; 14: 1000-7.

Solberg TK, Sjaavik K, Nygaard ØP, Hofoss D, Ingebrigtsen T. The risk of “getting worse” after lumbar microdiscectomy. Europ Spine J 2005; 14: 49-54.

Undén J, Bellner J, Eneroth M, Alling C, Ingebrigtsen T, Romner B. Raised serum S100B levels after acute bone fractures without cerebral injury. J Trauma 2005; 58: 59-61.

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereordning (fagfelleevaluering)

Sandell T, Isaksen J, Bajic R, Ingebrigtsen T. Behandling av intrakraniale aneurismer ved Universitetssykehuset Nord-Norge etter innføring av endovaskulær behandling [Management of intracranial aneurysms at the University Hospital of North Norway after introduction of endovascular treatment]. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 36-9.

Abstracts/konferansebidrag (som er publisert) og foredrag ved konferanser (upubliserte)

Avdelingen har deltatt på konferanser og kurs med en lang rekke foredrag, men disse aktivitetene er dessverre ikke registrert systematisk.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Tor Ingebrigtsen

- Medlem i Fakultetsstyret Det medisinske fakultet

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Rune Hennig

- Medlem av faggruppen for CNS svulster hos barn

Snorre Sollid

- Kasserer og styremedlem, Norsk nevrokirurgisk forening
- Kasserer og styremedlem, Scandinavian Neurosurgical Society
- Medlem, Scandinavian Neurotrauma Committee

Tor Ingebrigtsen

- Leder, Norsk nevrokirurgisk forening
- Medlem, Spesialitetskomiteen i nevrokirurgi
- Norsk representant i European Association of Neurosurgical Societies' Training Committee
- Medlem, Scandinavian Neurotrauma Committee
- Medlem i kurskomiteen for de årlige nordiske utdanningskursene i nevrokirurgi

Jens Munch-Ellingsen

- Styremedlem, Norsk spinalkirurgisk forening

Roar Kloster

- Medlem i Nasjonal faggruppe for CNS svulster hos voksne

2. UNDERVISNING

Professor Rune Hennig, som har hovedansvaret for vår undervisning av medisinstudentene, har hatt overlegepermisjon i store deler av 2005 og oppholdt seg i Frankrike. Undervisningen har vært fordelt på legene ved Nevrokirurgisk avdeling UNN. Vi mener at dette har gått bra.

ORTOPEDISK KIRURGISK AVDELING

0. INNLEDNING

Avdelingen har arbeidet behandling av bruskskader, vedlikeholdt aktivitet på laboratoriet for brusksdyrking, videreført forskningsprosjekter på både basalfaglig og klinisk nivå. Vi arbeider for å etablere og utvikle internasjonale kontakter. I vitenskapelig sammenheng ønsker vi å knytte sammen basalfaglig og klinisk forståelse av sykdommer.

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekt

I klinisk forskning leder Ortopedisk avdeling en norsk multisenter randomisert studie der en sammenligner to typer behandling for bruskskader, autolog bruskcelleimplantasjon og mikrofraktur. To års resultater er publisert (JBJS), og avdelingen arbeider nå med fremstilling av fem års resultater. Det har vært stor interesse omkring dette arbeidet på kongresser der studien har blitt presentert, og det har kommet en rekke invitasjoner til å legge frem resultatene fra mange sentre rundt om i verden.

I tillegg deltar Gunnar Knutsen i en EU og Forskningsrådsfinansiert studie (ACTIVE) der pasienter som tidligere har hatt et ikke vellykket forsøk på bruskbehandling, blir randomisert til enten autolog bruskcelleimplantasjon eller et annet alternativ. Her deltar Tromsø og Trondheim fra Norge, og i tillegg deltar en rekke engelske sykehus i studien. Laboratoriet i Tromsø dyrker brusk for implantasjon i Trondheim i denne studien, og det illustrerer en nær forbindelse og et godt samarbeid med kolleger i Trondheim og i England.

Ortopedisk avdeling har basalfaglig forskning knyttet opp mot kliniske problemstillinger. Et forhold som har motivert til slik forskning, er data samlet i kliniske studier. Vi ser at det er potensiale for forbedringer i de moderne metodene for bruskbehandling. For eksempel kan overflaten på det reparerte området bli mer glatt som ved normal brusk, og kvaliteten på det vevet som dannes ved bruskimplantasjon vurdert histologisk kan bli bedre. For eksempel kan sannsynligvis måten å dyrke brusk på, forbedres. Dette er vi i ferd med å gjøre studier på. Vi etablerer også analysemetoder som vil kunne sette oss på sporet av fysiologiske prosesser som kontrollerer celledeling og celledifferensiering når vi har chondrocytter i kultur i laboratoriet. I dette holder vi nær kontakt med professor Raafat El-Gewely på avdeling for molekylær bioteknologi, og også med forskere på andre basalfaglige avdelinger.

Vi har i mange år samarbeidet med professor Raafat El-Gewely i forsøk på å forstå mekanismene bak artrose. Dette samarbeidet fortsetter, og Forskningsparken i Tromsø har bidratt med å finansiere slik forskning. Noen av funnene som er gjort kan bli viktige i fremtiden.

Ortopedisk avdeling har vært tilknyttet et spennende prosjekt med studier av hva placeboeffekter kan bety for smertepersepsjon. Vi driver laboratoriestudier i samarbeid med professor Magne Flaten ved Psykologisk Institutt og Forskningsavdelingen ved UNN

Vi er åpne for internasjonalt samarbeid, og har kontakter i flere land i Europa og også i USA.

1.5 Ekstern finansiering

”Method for the improvement of ACI technique related to tissue engineering on human chondrocytes.”
Helse Nord/ Universitetssykehuset Nord-Norge HF 250 000. Beløpet brukes til drift/ utstyr.

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

Øyer konferansen NFR, 13.- 15.2. 2005:

(poster):

Aslaksen PM, Finset A, Simonsen T, Johansen O, Flaten MA. Emotional and cognitive factors in placebo analgesia.

Meeting of the American Psychosomatic Society, Vancouver, Canada, 25-28/3:

Finset, A., Aslaksen, P.M., Simonsen, T., Johansen, O., & Flaten, M.A. The effect of stress and information on pain and placebo analgesia..

International College of Psychosomatic Medicine meeting, Kobe, Japan, 21-26/8

Finset, A., Aslaksen, P.-M., Simonsen, T., Johansen, O., & Flaten, M.A. Effects of drug-related information and support on placebo analgesia.

Meeting of the Society for Psychophysiological Research, Lisboa, 22-25/9:

Flaten, M.A., Aslaksen, P.M., Simonsen, T., Finset, A., & Johansen, O. Cognitive and emotional factors in placebo analgesia.

Society for Neuroscience meeting, Washington, D.C., 12-16/11:

Aslaksen, P.M., Simonsen, T., Finset, A., Johansen, O., & Flaten, M.A. Information about drug and information about pain both reduce perceived pain..

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter

Andjelkov N, Elvenes J, Martin J, Johansen O. Opiate regulation of IL-1beta and TNF-alpha in cultured human articular chondrocytes.

Biochem Biophys Res Commun. 2005 Aug 12;333(4):1295-9.

Andjelkov N, Elvenes J, Figenschau Y, Bjorkoy G, Knutsen G, Seternes T, Johansen O. Detection of mRNA transcripts of truncated opiate precursor (POMC) in human cartilage.

Cell Biochem Funct. 2005 May 16;

Smith, GD; Knutsen, Gunnar; Richardson, JB. A clinical review of cartilage repair techniques.. Journal of Bone and Joint Surgery, British Volume 2005;87(4):445-449

Smith, GD; Taylor, J.; Almqvist, KF; Erggelet, C; Knutsen, Gunnar; Garcia Portabella, M; Smith, T. Arthroscopic Assessment of Cartilage Repair: A Validation Study of 2 Scoring Systems. Arthroscopy 2005;21(12):1462-1

Abstracts/konferansebidrag

Flaten, M.A, Aslaksen, P.M., Simonsen, T., Finset, A., & Johansen, O. Information about drug and information about pain both reduce perceived pain. In: Press Book from the Society for Neuroscience meeting (abstract)

Gunnar Knutsen, Jon Olav Drogset, Lars Engebretsen, Torbjørn Grøntvedt, Vidar Isaksen, Tom C. Ludvigsen, Sally Roberts, Eirik Solheim, Torbjørn Strand and Oddmund Johansen. ACI v Microfracture – the picture at 5 years

Foredrag med abstract Sports Knee Surgery Warwick UK 31.10-01.11 2005

Gunnar Knutsen, Jon Olav Drogset, Lars Engebretsen, Torbjørn Grøntvedt, Vidar Isaksen, Tom C. Ludvigsen, Sally Roberts, Eirik Solheim, Torbjørn Strand and Oddmund Johansen ACI v Microfracture – the picture at 5 years

UNN Tromsø Norway (G.K, V.I, O.J), Ullevål Oslo Norway (L.E, TCL), St. Olav Trondheim Norway (J.O.D, T. G), Diakonhjemmets sykehus Haraldsplass Bergen Norway (T. S, E. S), RJA Orthopaedic Hospital Oswestry UK (S. R). Foredrag med abstract: International Arthroscopy symposium Aarhus Danmark 12.12.2005

Foredrag ved konferanser

Gunnar Knutsen: Siste nytt om brusk kirurgi. Norsk artroskopiforenings vintermøte Hafjell 28.01-30.01.2005

Gunnar Knutsen: Bruskskader. Obligatorisk kurs for ortopeder: Leddskader og artroskopisk kirurgi. Bløtdelsskader Oslo 12-16. september 2005

Gunnar Knutsen, Jon Olav Drogset, Lars Engebretsen, Torbjørn Grøntvedt, Vidar Isaksen, Tom C. Ludvigsen, Sally Roberts, Eirik Solheim, Torbjørn Strand and Oddmund Johansen UNN Tromsø Norway (G.K, V.I, O.J), Ullevål Oslo Norway (L.E, TCL), St. Olav Trondheim Norway (J.O.D, T. G), Diakonhjemmets sykehus Haraldsplass Bergen Norway (T. S, E. S), RJA Orthopaedic Hospital Oswestry UK (S. R). ACI versus Microfracture 5 års resultater Foredrag med abstract Høstmøtet norsk kirurgisk forening Oslo 26.10.2005

2. UNDERVISNING

Ortopedisk avdeling underviser studenter fra ulike årskull på mange måter. På poliklinikken følger gjerne en student en lege i møte med problemer pasienter presenterer. Innlagte pasienter blir ofte møtt av studenter som skriver journaler og deltar i undersøkelser ved innleggelse. Studentene kan også følge vakthavende leger og delta i operasjoner. Videre er det forelesninger på ulike trinn i medisinerutdanningen. I løpet av andre og siste studieår er hver student med på flere seminarer med et begrenset antall studenter der pasientdemonstrasjoner inngår. Ellers deltar legene fra avdelingen i undervisning av sykepleiere, hjelpepleiere og andre grupper både innad i avdelingen og utenfor sykehuset.

REGIONSENTER FOR BARN OG UNGES PSYKISKE HELSE (RBUP-NORD)

0. INNLEDNING

Regionsenter for barn og unges psykiske helse, helseregion nord (RBUP Nord) ble opprettet i 1992, som det første av fire regionsenter. Målsetting for virksomheten er å bidra til bedre kvalitet på tjenestetilbudene til barn og unge som har psykiske helseproblemer eller som er i risiko for å få slike problemer i helseregion nord.

RBUP Nord er organisatorisk lagt under Institutt for klinisk medisin ved Det medisinske fakultet, Universitetet i Tromsø.

Avdelingen ledes av et lederteam som i 2005 bestod av:

Gørill Warvik Vedeler (avdelingsleder og undervisningsleder (sistnevnte frem tom 30. april)

Willy-Tore Mørch (professor/faglig leder)

Hanne Berg Lorentsen (undervisningsleder fra 1. mai 2005)

Aud Karin Bjørn (forsker)

RBUP har i 2005 hatt følgende personell ansatt ved avdelingen:

Amy Holtan	førsteamanuensis
Andre Sourander	professor (40%)
Andrea Jennerwein	førstekonsulent
Anita Lervik	førstekonsulent
Anitra Lykke	vitenskapelig assistent (startet 15. august)
Aud Karin Bjørn	forsker
Berit Sivertsen Sørvig	universitetslektor (15%) (sluttet 30. juni)
Bjørge Grova	universitetslektor (20%) (sluttet 30. juni)
Bjørn Helge Handegård	førstekonsulent/statistiker
Børge Warvik	avdelingsingeniør (permisjon fra 15. oktober)
Charlotte Reedtz	stipendiat
Frode Adolfsen	rådgiver (startet 1. august)
Gørill Warvik Vedeler	avdelingsleder
	undervisningsleder (frem til 31. april)
Hanne Berg Lorentsen	prosjektleder mastergrad (frem til 31. april)
	undervisningsleder (fra 1. mai)
Helene Eng	førstekonsulent (startet 1. oktober)
John A. Rønning	professor (permisjon)
Jorunn Tunby	forskningssykepleier (formelt ansatt ved UNN)
Kåre Olafsen	stipendiat
Kirsti Lenschow	prosjektleder
Laila Aamodt	universitetslektor (40%) (sluttet 30. juni)
Leif Martin Haugen	vitenskapelig assistent (sluttet 31. juli)
Morten Devold	konsulent (startet 1. oktober)
Randi Haugland	forsker (sluttet 31. desember)
Roman Koposov	forsker (startet oktober)
Simon-Peter Neumer	førsteamanuensis II (20 %)
Sissel Frantzen	førstekonsulent
Siv Kvernmo	førsteamanuensis II (20 %) (fra 15. juni)
Sofie Norman	universitetslektor (40%) (sluttet 30. juni 2005)
Stein Erik Ulvund	professor II (20 %)
Sturla Fossum	stipendiat
Ståle Luther	prosjektleder
Sverre Utseth	amanuensis II (20 %)
Toril Bertheussen	førstekonsulent (sluttet 1. september)
Toril Jenssen	førsteamanuensis (startet 1. september)

Vigdis Stordahl
Willy-Tore Mørch

førsteamanuensis (permisjon fra 1. mai)
professor

Avdelingen har i tillegg engasjert et stort antall personer som foredragsholdere og timelærere ved våre etter- og videreutdanningskurs.

1. FORSKNING

1.2 Forsknings- og fagutviklingsprosjekt

Prosjekt tidlig intervensjon 2000 (oppstart 01.03.1999)

Kan tidlig intervensjon forebygge psykologiske utviklingsforstyrrelser/forsinkelser og forbedre helsetilstanden hos for tidlig fødte barn? Prosjektet, som er et randomisert kontrollgruppedesign, vil både prøve tidlig intervensjon og utvikle risikoindekser for tidlig intervensjon hos en gruppe barn som har høy forekomst av medisinske og psykososiale problemer.

Prosjektledelse: John A. Rønning (IKM), Lauritz Bredrup Dahl (IKM/UNN), Per Ivar Kaaresen (IKM/UNN) og Stein Erik Ulvund (RBUP Nord).

Delprosjekt: Doktorgradsarbeid ved Kåre Olafsen: Temperament hos premature og fullterminbarn i det første leveåret: betydning for kognitiv og kommunikativ kompetanse. Gjennomført skåringer av ca 200 videoopptak av ettåringer som ble testet med en kommunikasjonsoppgave. Gjennomført interrater reliabilitet av 20% av opptakene i samarbeid med hovedoppgavestudent.

Samarbeid: Samarbeidsprosjekt med Universitetssykehuset Nord-Norge, Barneavdelingen, hvor prosjektledelsen også er lokalisert.

Finansiering: Prosjektet er finansiert av Helse Nord.

De utrolige årene. Behandling og referering av små barn med atferdsforstyrrelser (oppstart 08.2001)

Prosjektet er et randomisert kontrollgruppedesign der effekten av forelderintervensjon og en kombinasjon av forelderintervensjon og barneintervensjon (Dinosaurusskolen) sammenlignes med en ventelistekontroll.

Prosjektleder: Willy-Tore Mørch

Styringsgruppe: Willy-Tore Mørch (RBUP-Nord), Graham Clifford (RBUP Midt-Norge), Gørill Warvik Vedeler (RBUP Nord), Sverre Utseth (RBUP Midt-Norge)

Delprosjekter: Doktorgradsarbeid ved Sturla Fossum: Gjennomført datainnhenting av ett års oppfølging, inkl diagnostisk intervju og hjemme- og klinikkobservasjoner. Deltatt i klargjøring av database for "DE utrolige årene". Ferdiggjort koding og registrering av data, 53 studier i meta-analyse og gjennomført interrater reliabilitet av 20% av arbeidene som inngår i meta-analysen.

Doktorgradsarbeid ved Charlotte Reedtz: Forebygging av atferdsvansker hos barn mellom 2-8 år. Randomisert kontrollgruppedesign med sikte på å måle effekten av et universaltiltak i Tromsø kommune ved bruk av en kortversjon av forelderintervensjonen i De utrolige årene.

Samarbeid: Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom UiTø/RBUP, NTNU/RBUP, Universitetsspoliklinikkene ved UNN og St.Olavs Hospital og Barnevernets utviklingssenter i Midt og Nord-Norge.

Finansiering: Hovedprosjekt og implementering er finansiert av Sosial- og helsedirektoratet. Doktorgradsarbeidet til Sturla Fossum er finansiert av Norges forskningsråd.

Implementering og uttesting av "De utrolige årene" i Karelen, Russland

Prosjektet er en import og implementering av De utrolige årene ved republikksenteret "Sampo" i Petrosavodsk. Prosjektet innebærer opptrening av russiske terapeuter, veiledning av behandling og evaluering av effekter av programmet i en russisk kontekst. Prosjektet inkluderer en russisk normering av Eyberg Child Behavior Inventory.

Prosjektledelse: Willy-Tore Mørch, Pål Christian Bergstrøm, Erik Jarle Jakobsen og Vadim Kolsenikov

Samarbeid: UiTø/RBUP Nord, Bufetat Region Nord, Universitetet i Petrosavodsk, Helse-og Sosialministeriet i Republikken Karelen (Petrosavodsk)

Finansiering: Prosjektet er finansiert av Barentsprogrammet.

Forebygging av psykiske helseproblemer hos barn og unge (Forebyggingsenheten)

Høsten 2003 fikk RBUP Nord i oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet å utvikle en ny nasjonal enhet for forebygging av psykiske helseproblemer for barn og unge.

Prosjektleder: Aud Karin Bjørn

Forebyggingsnettverket: Aud Karin Bjørn, Toril Jenssen, Roman Kuposov, Frode Adolfsen, Helene Eng, Simon-Peter Neumer, Sverre Utseth, Hanne Braarud, Charlotte Reedtz, Kirsti Lenschow, Willy-Tore Mørch.

Delprosjekter:

Forebyggingsbasen.no: Etablering av en Nasjonal database med kartlegging av forsknings- og prosjektaktivitet innenfor fagfeltet forebyggende psykisk helse for barn og unge er startet opp.

Prosjekt modelldistrikt: Et omfattende innovasjonsprosjekt med hensikt å forebygge barn og unges psykiske helse i avgrensede distrikter. Gjennom utprøving av forskningsbasert kunnskap, opprettelse av faglige nettverk, kompetanseheving og innsamling og systematisering av risikofaktorer gi bedre og mer tilgjengelige tjenester for barn, unge og deres familier. Samarbeidspartnere: BUP Storslett og BUP Storsteinnes samt involverte kommuner. Istitutt for samfunnsmedisin, Utø, Prosjektleder: Frode Adolfsen

Finansiering: Enheten er finansiert av Sosial- og helsedirektoratet.

Barnevernforskning

Utfall og opplevelse av fosterhjemstiltak. En forløpstudie om barn og unge i fosterhjem. Prosjektet studerer utfall og opplevelse av fosterhjemstiltak med et longitudinelt design og bygger på data fra doktorgradsprosjektet "Barndom i fosterhjem i egen slekt" (Holtan 2002). Planlagt gjennomføring er 2006 – 2010. Prosjektet skal ha et særskilt fokus på barn i fosterhjem i egen slekt. Deler av prosjektet er planlagt gjennomført som et doktorgradsprosjekt, og det ble i 2005 tilsatt universitetsstipendiat (som tiltrådte 2006).

Prosjektleder: Amy Holtan

Delprosjekter: Kjønn i barnevernet. Studie av fylkesnemndas beslutninger i samværssaker. Ansvarlig Renee Thørnblad.

Finansiering: Midler til skriving av artikkel fra RBUP No

Samisk psykiatri

Utvikling av en mer kultursensitiv barne- og ungdomspsykiatrisk tjeneste for den samiske befolkning. Løpende prosjekt. Inngår bl.a. som en del av bistillingsarbeidet til Stordahl ved BUP-Karasjok.

Prosjektledelse: Vigdis Stordahl
Samarbeidspartner: BUP- Midt-Finnmark

The Challenge of Indigenousness: Politics of Rights, Resources and Knowledge

Prosjektets mål ”is to study the emergence and development of indigenousness at the international, national and local level”.

Prosjektledelse/styringsgruppe: Henry Minde (Historisk institutt), Svein Jentoft (Institutt for planlegging), Terje Brantenberg (Institutt for museumsvitenskap), Harald Gaski (Samisk institutt), Georges Midre (Institutt for sosiologi), Vigdis Stordahl (RBUP Nord).

Finansiering: Prosjektet er innvilget finansiering av Norges forskningsråd.

Prosjekt Forsøk med familiesenter

Forsøk med familiesentre har vært et treårig prosjekt i seks kommuner med utgangspunkt i Opptrappingsplanen for psykisk helse (1999 – 2006) St.Prp nr 63. Hensikten er å prøve ut en modell for samordning av tjenester på kommunalt nivå i samhandling med andrelinjetjenesten for barn og unges psykiske helse. Familiesenteret skal gi lett tilgjengelig og kvalitativt gode tilbud til barn, unge og dere familier, der brukermedvirkning står i fokus.

Prosjektleder: Kirsti Lenschow

Prosjektansvarlig: John A. Rønning

Styringsgruppe: Jan Tvedt (SHdir), Unni Aker (SHdir), Astrid Hernes Kvalsnes (SHdir), Peder Stokke (Læringssenteret), Kristina Kvåle (BFD), Eirunn Lysø (BFD), Randi Talseth (Voksne for barn), Kirsti Lenschow (RBUP Nord), John Rønning (IKM) og Gørill Warvik Vedeler (RBUP Nord).

Delprosjekt: Evalueringsarbeid v/Randi Haugland: I samarbeid med SINTEF og NIBR, som evaluerer 3 andre kommuner hver. Det har vært en følgeevaluering, der ansatte i poliklinikker for psykisk helsevern for barn og unge (BUP) og ansatte i kommunal helsesøster-, barnevern- og PP-tjenesten er intervjuet 3 ganger i løpet av forsøksperioden. Brukere av de seks familiesentrene er intervjuet en gang. Delrapport nr 2 med foreløpige resultater er sendt oppdragsgiver om prosjektkommunene i oktober 2004. Sluttrapport vil foreligge i august 2005.

Finansiering: Prosjektet er finansiert av Sosial- og helsedirektoratet.

Prosjekt Støtte til seksuelt misbrukte barn

Formålet med prosjektet er å bidra til kompetanseheving innenfor tverretattlig arbeid med seksuelle overgrep mot barn, familievold og andre former for barnemishandling. Det er etablert et konsultasjonsteam som er tilgjengelig for konsultasjon en gang pr uke. Konsultasjonen gis til hjelpeapparatet, skole, barnehage etc. i saker der man har mistanke, er i ferd med å avdekke og oppfølging av seksuelle overgrep, vold og barnemishandling. Teamet består av representanter fra: Statens barne- og familievern, psykiske helsevern for barn og unge, psykisk helsevern for voksne, politiet, helsesøstertjenesten, barnelege/pediatri.

Prosjektleder: Ståle Luther

Styringsgruppe: Amy Holtan (RBUP Nord), Jørn Jensberg (BUPA Bodø), Wenche Figenschou (BUS), Marianne Nordmo Fredriksen (BUK), Ståle Luther (RBUP Nord)

Delprosjekt: Utarbeidelse av en kognitiv atferdsterapeutisk behandlingsmanual for barn med grenseoverskridende seksuell atferd. Samarbeid mellom RBUP Øst/Sør, BUP Tromsø, Betanien BUP og RBUP Nord.

Seksuelle overgrep og vold i ungdomsgruppen – hvor stort er omfanget, hvem blir utsatt og hva slags konsekvenser gir det for den utsatte? Et samarbeid mellom RBUP Nord, Folkehelseinstituttet og Institutt for samfunnsmedisin, Samisk helseforskning

Finansiering: Hovedprosjekt finansiert av Sosial- og helsedirektoratet. Delprosjekt finansiert av RBUP Nord.

Barn av foreldre med psykiske lidelser

Prevalens og insidens av foreldre med psykiske lidelse ved Psykiatrisk avdeling ved UNN.

Prosjektledelse: Willy-Tore Mørch og Vidje Hansen

Samarbeid: RBUP-Nord og AKP (UiTø)

1.5 . Ekstern finansiering

RBUP Nord er finansiert av Sosial- og helsedirektoratet. Totalt til disposisjon i 2005 var på kr. 34 474 497.

- Drift/ramme kr 14 345 030
- Stimuleringsmidler kr 6 111 000
- Enhet for forebygging kr 3 677 862
- ”De utrolige årene” kr 7 521 149
- Støtte til seksuelt misbrukte barn kr 1 335 000
- Forsøk med familiesenter kr 1 484 456

Prosjektet ”Prosjekt tidlig intervensjon 2000” er finansiert gjennom tilskudd fra Helse Nord. Prosjektet administreres av UNN.

Doktorgradsprosjektet til Sturla Fossum er finansiert av Norges forskningsråd.

1.6.2. Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

Amy Holtan

- Nordic Campbell Center, København. Systematic review, child welfare.

Andre Sourander

- Barnepsykiatrisk epidemiologisk studie i Litauen. (Litauen, Storbritannia, Finland, Danmark, Norge)
- Visiting professor, Department of Child and Adolescent Psychiatry, Columbia University, New York
- Senior researcher, Nordic Study on use of Strengths and Difficulties Questionnaire
- Preparation of Epidemiological Study on Children and Adolescent in Argangelsk, Russia
- Director and main researcher, Longitudinal Finnish Birth Cohort Study (birth cohort study from age 8 to adulthood)
- Director and main researcher, Finnish Child Psychiatric Time Trend Study
- Director and main researcher, Finnish National Study on Treatment Practices in Child and Adolescent Psychiatry
- Senior Researcher, Finnish National Competence Study (birth cohort study from antenatal period to adolescence)

Stein Erik Ulvund

- Samarbeider med professor Mikael Heimann ved Universitetet i Gøteborg om en studie av tidlig kommunikasjon.

Willy-Tore Mørch

- University of Washington, Seattle: Treatment and referral of small children with conduct disorders. Professor Carolyn Webster Stratton. Funding: NFR, UiTø, NTNU, UNN and Ministry of Health.
- University of Petrosavodsk and the Karelian Ministry of Health and Social Affairs. Import, implementering og evaluering av De utrolige årene I Karelen. Funding: Barentsprogrammet.

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter

Bryhni, Bente; Jenssen, Trond Geir; Olafsen, Kåre Sten; Bendikssen, Åse. Oxidative and nonoxidative glucose disposal in elderly vs younger men with similar and smaller body mass indices and waist circumferences. *Metabolism: Clinical and Experimental* 2005;54:748-755

Curtis T, Kvernmo S, Bjerregaard P.: *Int J Circumpolar Health*. 2005 Dec;64(5):442-50. Changing living conditions, life style and health.

Ellila H, Sourander A, Valimaki M, Piha J. Related Articles, Links. Characteristics and staff resources of child and adolescent psychiatric hospital wards in Finland. *J Psychiatr Ment Health Nurs*. 2005 Apr;12(2):209-14. PMID: 15788039 [PubMed - indexed for MEDLINE]

Holtan, Amy; Rønning, John Andreas; Handegård, Bjørn Helge; Sourander, Andre. A comparison of mental health problems in kinship and nonkinship foster care. *European Child and Adolescent Psychiatry* 2005; 14(5):200-207

Holtan A, Ronning JA, Handegard BH, Sourander A. Related Articles, Links. A comparison of mental health problems in kinship and nonkinship foster care. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2005 Jul;14(4):200-7. PMID: 15981131 [PubMed - indexed for MEDLINE]

Holtan, Amy; Rønning, John Andreas; Handegård, Bjørn Helge; Sourander, Andre. A comparison of mental health problems in kinship and nonkinship foster care. *European Child and Adolescent Psychiatry* 2005;14(5):200-207

Hukkanen R, Sourander A, Santalahti P, Bergroth L. Related Articles, Links. Have psychiatric problems of children in children's homes increased? *Nord J Psychiatry*. 2005;59(6):481-5. PMID: 16316901 [PubMed - in process]

Haavisto A, Sourander A, Multimaki P, Parkkola K, Santalahti P, Helenius H, Nikolakaros G, Moilanen I, Kumpulainen K, Piha J, Aronen E, Puura K, Linna SL, Almqvist F. Related Articles, Links. Factors associated with ideation and acts of deliberate self-harm among 18-year-old boys. A prospective 10-year follow-up study. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2005 Nov; 40 (11):912-21. Epub 2005 Oct 25. PMID: 16245189 [PubMed - in process]

Jenssen, TS: Cool and Crazy: Anthropological Film at the Point of Convergence between Humanities and Social Science. *Visual Anthropology* 2005;18:291-308

Multimaki P, Parkkola K, Sourander A, Haavisto A, Nikolakaros G, Helenius H. Related Articles, Links. Military fitness class of Finnish 18-year-old men--prediction of military fitness class at call-up with the YASR and sociodemographic factors. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. 2005 Jan;40(1):57-63. PMID: 15624076 [PubMed - indexed for MEDLINE]

Niemela SM, Sourander A, Poikolainen K, Elonheimo H, Helenius H, Sillanmaki L, Multimaki P, Parkkola K. Related Articles, Links Adaptive Functioning, Psychopathology and Service Use Among 18-Year-old boys with Drunkenness-Related Alcohol use. *Alcohol*. 2006 Jan 5; [Epub ahead of print] PMID: 16396922 [PubMed - as supplied by publisher]

Ristkari T, Sourander A, Helenius H, Nikolakaros G, Salanterä S, Multimäki P, Parkkola K. Related Articles, Links. Sense of coherence among Finnish young men - A cross-sectional study at military call-up. *Nord J Psychiatry*. 2005;59(6):473-80. PMID: 16316900 [PubMed - in process]

Santalahti P, Aromaa M, Sourander A, Helenius H, Piha J. Related Articles, Links. Have there been changes in children's psychosomatic symptoms? A 10-year comparison from Finland.. *Pediatrics*. 2005 Apr;115(4):e434-42. PMID: 15805346 [PubMed - indexed for MEDLINE]

Sourander A, Helstela L. Related Articles, Links. Childhood predictors of externalizing and internalizing problems in adolescence. A prospective follow-up study from age 8 to 16. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2005 Dec;14(8):415-23. PMID: 16341497 [PubMed - in process]

Sourander A, Haavisto A, Ronning JA, Multimäki P, Parkkola K, Santalahti P, Nikolakaros G, Helenius H, Moilanen I, Tamminen T, Piha J, Kumpulainen K, Almqvist F. Related Articles, Links. Recognition of psychiatric disorders, and self-perceived problems. A follow-up study from age 8 to age 18. *J Child Psychol Psychiatry*. 2005 Oct;46(10):1124-34. PMID: 16178937 [PubMed - indexed for medline]

Sourander A, Multimäki P, Nikolakaros G, Haavisto A, Ristkari T, Helenius H, Parkkola K, Piha J, Tamminen T, Moilanen I, Kumpulainen K, Almqvist F. Related Articles, Links. Childhood predictors of psychiatric disorders among boys: a prospective community-based follow-up study from age 8 years to early adulthood. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2005 Aug;44(8):756-67. PMID: 16034277 [PubMed - in process]

Voutilainen A, Sourander A, Lundström B. Related Articles, Links. [Attention deficit-hyperactivity disorder among children in a neuropsychiatric problem]. *Duodecim*. 2005;120(22):2672-9. Review. Finnish. No abstract available. PMID: 15656424 [PubMed - indexed for MEDLINE]

Artikler i nasjonale vitenskapelige tidsskrifter

Fossum, Sturla; Mørch, Willy-Tore. "De utrolige årene" - empirisk dokumentert og manualisert behandling av atferdsforstyrrelser hos små barn . *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005(Vol. 42, nr 3):195-203

Fossum, Sturla; Mørch, Willy-Tore. "De utrolige årene" - empirisk dokumentert og manualisert behandling av atferdsforstyrrelser hos små barn . *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005(Vol. 42, nr 3):195-203

Mørch, Willy-Tore. Behandling av ungdom i institusjon. Hva sier forskningen. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005(11):1037-1038

Stordahl, Vigdis. Harald Eidheims betydning for studiet av samiske forhold sett fra et samisk ståsted. *Norsk antropologisk tidsskrift* 2005;16(4):229-238

Abstracts/konferansebidrag (publisert)

Nabuzoka, Dabie; Rønning, John Andreas; Handegård, Bjørn Helge; et al.. Reactions of Children Experiencing or Witnessing Incidents of Bullying [Vitenskapelig foredrag]. XII European Conference on Developmental Psychology; 24.08.2005 - 28.08.2005. Publisert i: *Conference abstract book*; 2005

Foredrag ved konferanser (upublisert)

Holtan A. (2005). A comparison of mental health problems in kinship and non-kinship foster care. Kristiansand, 25.11.05. FORSA Seminaret 2005, *Kunnskap i sosialt arbeid. Utfordringer for forskning og praksis*. Høgskolen i Agder, Kristiansand.

Holtan A. (2005). "Etikk og forskning med barn", Tromsø 17.11.2005. Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Tromsø. Doktorgradskurs: *Vitenskapsteori med etikk*.

Holtan A. (2005). Samarbeid mellom fosterhjemmene og barneverntjenesten. Molde 11.11. 2005. Norsk fosterhjemforening Møre og Romsdal i samarbeid med Bufetat, Molde kommune og Møre og Romsdal fylke.

Holtan A. (2005). Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid i barnvernet med fokus på hvilke fordeler fosterhjemsplasserte barn har av tverretatlig hjelp. Kongsberg 18.10. 2005. Norsk Fosterhjemforening, Landsforeningen for barnevernsbarn: *FAGKONFERANSEN 2005: "Nye utfordringer i barnevernet"*.

Holtan A. (2005). Slektsplasseringer i barnevernet. Harstad 26.9.2005. Høgskolen i Harstad, Barnevernlinja. Jubileumskonferanse.

Dahl, Lauritz Bredrup; Kaaresen, Per Ivar; Tunby, Jorunn; Handegård, Bjørn Helge; Kvernmo, Siv; Rønning, John Andreas. Emosjonelle og atferdsmessige problemer og sosial og akademisk kompetanse hos VLBW ungdom. En populasjonsbasert studie. [Vitenskapelig foredrag]. Perinataldagene; 09.11.2005 - 11.11.2005

Stordahl, V: Hidden transcript of oppression: how can we get at the sensitive messages? Experiences from studies of Sami communities [Vitenskapelig foredrag]. Trauma as oppression: Qualitative studies of trauma victims stuck in poverty and mine felts; 17.02.2005 - 17.02.2005
Nationbuilding through knowledge building: the discourse of Sami higher education and research in Norway [Vitenskapelig foredrag]. The discourse of "Indigenism"; 02.10.2005 - 04.10.2005

Fagbøker og lærebøker

Stein Erik Ulvund

Forstå barnet ditt (5-8): Cappelen 2005. ISBN 82-02-23494-8. 143 s.

Kapitler i fagbøker og lærebøker

Sturla Fossum

Fossum, Sturla; Mørch, Willy-Tore. "De utrolige årene": Webster-Strattons foreldre-, barn- og lærerbaserte metoder for behandling av små barn med atferdsforstyrrelser. I: *Nye metoder i et moderne barnevern*. Oslo: Fagbokforlaget 2005. ISBN 82-7674-979-8. s. 152-169

Toril Synnøve Jenssen

Jenssen, Toril Synnøve. Kulturanalytisk tilnærming i sosialt arbeid.. I: *Kritisk sosialt arbeid: å analysere i lys av teori og erfaringer*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2005. ISBN 82-05-32599-5. s. 136-153

Jenssen, Toril Synnøve. Viten om vern av barn. I: *Kritisk sosialt arbeid: å analysere i lys av teori og erfaringer*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2005. ISBN 82-05-32599-5. s. 247-259

Fossum, Sturla; Mørch, Willy-Tore. "De utrolige årene": Webster-Strattons foreldre-, barn- og lærerbaserte metoder for behandling av små barn med atferdsforstyrrelser. I: *Nye metoder i et moderne barnevern*. Oslo: Fagbokforlaget 2005. ISBN 82-7674-979-8. s. 152-169

Mørch, Willy-Tore. Forord til den norske utgaven. I: *Hvordan fremme sosial og emosjonell kompetanse hos barn*. Oslo: Gyldendal Akademisk 2005. ISBN 82-05-32982-6. s. 11-13

1.9. Representasjon i Universitetets organer

Amy Holtan

- Leder av styringsgruppa for prosjektet Støtte til seksuelt misbrukte barn

Aud Karin Bjørn

- Medlem av lederteam ved RBUP Nord

Gørill Warvik Vedeler

- Leder av lederteam ved RBUP Nord

Hanne Berg Lorentsen

- Medlem av lederteamet ved RBUP Nord

Vigdis Stordahl

- Medlem av styringsgruppa for prosjektet ”The Challenge of Indigenousness: Politics of Rights, Resources and Knowledge”

Willy-Tore Mørch

- Medlem av lederteam ved RBUP Nord (faglig leder)
- Medlem av instituttstyret ved IKM (frem til juni)
- Vara til AU IKM
- Vara til tilsettingsutvalg Medfak

1.10. Representasjon i organer utenom Universitetet

Aud Karin Bjørn

- Medlem av arbeidsgruppen for etablering av Regionalt Volds- og traumesenter, UNN, Region Nord.

Gørill Warvik Vedeler

- Medlem av styringsgruppe og undervisningsutvalg i utdanningsprosjektet Rekruttering og spesialisering av leger til barne- og ungdomspsykiatri i Helseregion Nord (forankret i Helse Nord)
- Medlem av styringsgruppe for Prosjekt Forsøk med familiesenter (forankret i Sosial- og helsedirektoratet)
- Medlem av styringsgruppe for Prosjekt De utrolige årene:

Kirsti Lenschow

- Medlem av styringsgruppe for Prosjekt Forsøk med familiesenter (forankret i Sosial- og helsedirektoratet)

Kåre Olafsen

- Leder for arbeidsgruppe: Planlegging av ny barnepsykiatrisk universitetsavdeling i BUK. I denne forbindelse veiledet kartlegging av henvisningsmønsteret til barne- og ungdomspsykiatrien i Nord-Norge. (oppdrag fra UNN)

Sturla Fossum

- Medlem av forskningsutvalget i psykiatri ved NNPF

Vigdis Stordahl

- Medlem av programstyret for samisk forskning i Norges forskningsråd
- Medlem av psykiatrisk forskningsutvalg for Helseregion V (tidligere Nord-Norsk psykiatrisk forskningssenter)
- Styreleder for De samiske samlinger, oppnevnt av Sametinget

Willy-Tore Mørch

Medlem av forskernettverk i Utdanningsdirektoratet

Leder av styringsgruppen til prosjekt "De utrolige årene" (samarbeid med RBUP Midt)

2. UNDERVISNING

2.1. Grunnutdanning

Embetsstudiet i medisin

RBUP Nord har undervist i emnene utviklingspsykologi (livsløpkurset), atferdsteori (livsløpkurset) og barne- og ungdomspsykiatri (psykiatrikurset).

2.2. Videreutdanning

Videreutdanning i sosialt arbeid

20 deltakere. Faglig ansvarlig: Amy Holtan. Seminarleder: Laila Aamodt og Sofie Normann

Fordypningssekvens for psykologer, familieterapi

10 deltakere. Faglig ansvarlig: Willy-Tore Mørch. Seminarleder: Berit Sivertsen Sørvik

Videreutdanning i kognitiv atferdsterapi for barn og unge

11 deltakere. Faglig ansvarlig og seminarleder: Bjørg Grova

Videreutdanning i miljøterapi

20 deltakere. Seminarleder: høyskolelektor Kate Medvik. Samarbeid med Høgskolen i Bodø

2.3. Etterutdanning

- Nettverkskonferanser, Familiesenter. 537 deltakere. Faglig ansvar: Prosjektleder Kirsti Lenschow
- Startkurs i "De utrolige årene". 122 deltakere. Faglig ansvar: Professor Willy-Tore Mørch
- Dommeravhør og skade på barn som følge av mishandling. 59 deltakere. Faglig ansvarlig: Aud Karin Bjørn
- Erfaring med implementering og klinisk nytte av HONoSCHA i rutineevaluering. 22 deltakere. Faglig ansvarlig:
- Just Therapy- A matter of culture, belonging and social justice. 57 deltakere. Faglig ansvarlig:
- Behandlingskonferanse - Utviklingsperspektiv på skolevegringsproblematikk. 22 deltakere. Faglig ansvarlig: Stipendiat/nevropsykolog Kåre Olafsen
- Behandlingskonferanse – Sjenanse. 35 deltakere. Faglig ansvarlig: Stipendiat/nevropsykolog Kåre Olafsen
- Angst og sosiale vansker; "Friends", et forebyggende manualisert program. 52 deltakere. Faglig ansvarlig: Amanuensis Bjørg Grova
- Intelligenstesting av barn og ungdom. 50 deltakere. Faglig ansvarlig: Psykologspesialist Jørgen Sundby og sjefpsykolog Håkan Person
- Utviklingsperspektiver på psykopatologi. Eksemplifisert ved autismespektrumforstyrrelser hos jenter og antisosial atferd hos unge menn. 38 deltakere. Faglig ansvarlig: Stipendiat/nevropsykolog Kåre Olafsen
- Behandlingskonferanse - Autismespekterforstyrrelser. Variasjon, komorbiditet og grenseoppganger. 28 deltakere. Faglig ansvarlig: Stipendiat/nevropsykolog Kåre Olafsen
- Seminar: Prosjektarbeid og skriving om temaet barn i omsorgssviktende miljøer. 16 deltakere. Faglig ansvarlig førsteamanuensis Amy Holtan og førsteamanuensis Merete Saus
- Kommunikasjon med barn - på oppdagelsesreise i barndommens rike. 55 deltakere. Faglig ansvarlig:
- "Nå gjelder det Asperger". 116 deltakere. Faglig ansvarlig: Kåre Olafsen
- Unge overgripere. 34 deltakere. Faglig ansvarlig: Aud Karin Bjørn

2.3. Konferanser

- Regionkonferansen 2005; Resiliens og mestring som innfallsvinkel til forebygging og behandling av psykiske vansker hos barn og unge. 109 deltakere. Faglig ansvarlig: Programkomite
- Tverrfagligkonferanse 2005: Seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner: Hvordan forstå og hjelpe barn i voldsfamilier. 232 deltakere. Faglig ansvarlig: Prosjektleder Ståle Luther

3. SERVICE OG FORMIDLING

3.3. Populariseringsarbeid

Stein Erik Ulvund

- Advarer mot søskensjalousi. VG [Avis] 08.12.2005
- Alt du ikke trenger å bekymre deg for. KK [Avis] 02.05.2005
- Angst og fobier. God morgen Norge, TV2 [TV] 23.05.2005
- Angst og fobier. Foreldre & Barn 2005(08)
- Ansatte i SFO mangler fagutdanning. VG [Avis] 20.11.2005
- Baby for alle penga. Aftenposten Aften [Avis] 01.04.2005
- Barn ingen hindring. Stavanger Aftenblad [Avis] 27.05.2005
- Barn og søvn. Foreldre & Barn [Avis] 28.02.2005
- Barn som filosofer. God morgen, Norge TV2 [TV] 18.10.2005
- Barnehager, foreldre og barneoppdragelse. NRK Standpunkt [TV] 15.11.2005
- Barnehager best i vest. Dagsavisen [Avis] 30.08.2005
- Bra med ulydige barn. Dagbladet [Avis] 20.03.2005
- Bør alle barn gå i barnehage?. Holmgang TV2 [TV] 16.11.2005
- Debatt om adopsjon for homofile og lesbiske. NRK Standpunkt [TV] 12.04.2005
- Debatt om barneoppdragelse. NRK Standpunkt [TV] 25.01.2005
- Debatt om barneoppdragelse på reality-TV. P4 Sytten tretti [Radio] 18.02.2005
- Debatt om bruk av fysisk straff i oppdragelsen. TV2 Tabloid [TV] 03.02.2005 -
- Debatt om "Nannyhjelpen" på TV3. Her og Nå NRK P1 [Radio] 17.08.2005
- Debatt om småbarnforeldre som statsråder. Syttentretti på P4 [Radio] 26.10.2005
- Debatt om å fjerne leksene. Sytten treitti P4 [Radio] 29.09.2005
- Den menneskelige kuvøsen. VG [Avis] 28.02.2005
- Den nye Clemet-skolen skaper flere tapere. VG [Avis] 19.08.2005
- Den nye skolereformen. God morgen, Norge TV2 [TV] 22.08.2005
- Det handler om likestilling. Stavanger Aftenblad [Avis] 25.11.2005
- Ekspertene som påvirker deg. Foreldre & Barn [Avis] 01.10.2005
- Elektronisk overvåkning av barn. Kanal 24 Nyhetspuls [Radio] 09.02.2005
- En av åtte småskolebarn er ensomme. Stavanger aftenblad [Avis] 05.09.2005
- Ensomme skolebarn. Norgesglasset NRK P1 [Radio] 05.09.2005
- Er det foreldrenes skyld at ungdom drikker?. Holmgang TV2 [TV] 05.11.2005
- Er det lov å rise barn?. Sytten Tretti P4 [Radio] 18.11.2005
- Er det lov å rise barn?. Dagsavisen [Avis] 01.12.2005
- Er kontantstøtte skadelig for barn fra risikofamilier?. Kanal 24 [Radio] 05.11.2005
- Etterlyser barnehageforskning. Dagbladet [Avis] 23.11.2005
- Fagfolk advarer mot Harry Potter. VG [Avis] 17.11.2005
- Flere foreldre søker hjelp med barneoppdragelsen. Norgesglasset, NRK P1 [Radio] 18.08.2005
- Foreldre for proffhjelp barneoppdragelse. VG-nettavisen [Internett] 18.08.2005
- Gjør barn trygge på PC'en. VG [Avis] 12.12.2005
- Gutter i rosa. Puls [Avis] 24.05.2005
- Hele familien i senga. Dagbladet/mgasinet [Avis] 11.06.2005

- Hva forstår barn av politikk?. God morgen, Norge TV2 [TV] 12.09.2005
- Hvert åttende skolebarn er ensomt. Glåmdalen [Avis] 05.09.2005
- Hvert åttende småskolebarn er ensomt. Aftenposten [Avis] 05.09.2005
- Hvordan bruke "timeout" riktig?. God morgen, Norge TV2 [TV] 07.11.2005
- Hvordan kan du fremme intelligensen hos babyen din?. God morgen, Norge TV2 [TV] 10.10.2005
- Hvordan kan du hjelpe barnet med leksene?. TV2 God morgen Norge [TV] 21.02.2005
- Hvordan kan du snakke med babyen din?. God morgen Norge TV2 [TV] 04.04.2005
- Hvordan lære barn bordskikk?. God morgen, Norge TV2 [TV] 21.11.2005
- Hvordan takle kjøpepresset fra barn og unge?. God morgen, Norge TV2 [TV] 24.10.2005
- Hvordan unngå å bli stresset som forelder?. KK [Avis] 02.05.2005
- Høyesterett avgjør om du kan gi barnet ris. Dagsavisen [Avis] 18.11.2005
- Ingen lek å være barn. Dagbladet [Avis] 31.03.2005
- Intervju om atferdsproblemer i skolen. Dagbladet [Avis] 20.02.2005
- Intervju om boka Forstå barnet ditt 2-5. TV Norge [TV] 10.02.2005
- Intervju om boka Forstå barnet ditt 5-8 år. TV Norge Barnemagasinet [TV] 14.04.2005
- Intervju om bruk av fysisk straff i oppdragelsen. Rogalands Avis [Avis] 04.02.2005
- Intervju om eneggede tvillinger. TV2 God morgen, Norge [TV] 07.03.2005
- Intervju om foreldre som bruker lekebutikker som barnevakt. TV2 Nyhetene [TV] 24.04.2005
- Intervju om upopulære barn. Kanal 24 [Radio] 31.03.2005
- Jesper Juuls råd. A-magasinet Aftenposten 2005
- Julefeiring i skilsmissefamiliwe. VG [Avis] 04.12.2005
- Julestjerne til barneombudet. Dagbladet 2005
- Kritikk av "Nannyhjelpen" på TV3. Journalisten [Avis] 17.08.2005
- Kritikk av "Nannyhjelpen" på TV3. Dagsnytt NRK P1 [Radio] 17.08.2005
- Kritiserer "Nanny-hjelpen". Dagens Næringsliv [Internett] 18.08.2005
- Kronprinsparet venter barn. VG [Avis] 26.04.2005
- Lange dager på skolen. Fædrelandsvennen [Avis] 06.09.2005
- Leier hjelp til oppdragelsen. P4-nyhetene [Radio] 18.08.2005
- Lekebutikker som barnevakt. TV2 Nettavisen [Internett] 23.04.2005
- Mange småbarn er ensomme. Bergens Tidene [Avis] 05.09.2005
- Myndige foreldre får glade barn. Dagbladet [Avis] 04.07.2005
- Nanny på norsk. Dagbladet 2005
- Nannyhjelpen får massiv kritikk. VG [Avis] 17.08.2005
- Når kan barn begynne i barnehage?. Nyhetspuls Kanal 24 [Radio] 28.11.2005
- Om barns bidrag til husarbeid. Aftenposten [Avis] 05.11.2005
- Om tvillinger. God morgen, Norge TV2 [TV] 07.03.2005
- Populære og upopulære barn. Foreldre & Barn 2005(04)
- Pubertet hos gutter. TV2 God morgen, Norge [TV] 02.05.2005
- Pubertet hos jenter. TV2 God morgen, Norge [TV] 18.04.2005
- Raser mot Nannyhjelpen. Foreldre & Barn [Avis] 02.09.2005
- Rising av barn. Dagsavisen [Avis] 01.12.2005
- Råd for sommerferie med barn. God morgen Norge, Tv2 [TV] 20.06.2005
- Råd når barnet er sjenert. God morgen, Norge TV2 [TV] 30.08.2005
- Seksualitet hos barn. TV2 God morgen Norge [TV] 07.02.2005
- Sjenerte ungdommer. TV2 "God morgen Norge" [TV] 24.01.2005
- Sjømann i hjertet. Dagsavisen [Avis] 21.08.2005
- Skolestart for seksåringer. God morgen, Norge TV2 [TV] 22.08.2005
- Slik bruker du timeout riktig. Dagsavisen [Avis] 01.11.2005
- Slik former vi gutter og jenter. Foreldre & Barn [Avis] 01.12.2005
- Slik får barnet ditt en god skolestart. Dagbladet [Avis] 08.08.2005
- Sliter med depresjon. VG [Avis] 12.10.2005
- Småbarnsforeldre som statsråder. Nyhetspuls Kanal 24 [Radio] 24.10.2005
- Snurr film. Vårt Land [Avis] 13.11.2005
- Søkensjalusi i forbindelse med den nye prinsen. God morgen, Norge TV2 [TV] 05.12.2005
- Testing av førskolebarn. Varden [Avis] 24.01.2005

- Timeout bør bare brukes sjelden. Dagsavisen [Avis] 29.10.2005
- Trist PFU-klage. Dagbladet [Avis] 30.08.2005
- TV3s reality-serie om barneoppdragelse. P4 [Radio] 15.08.2005
- Tøffen og Tulla. Dagbladet [Avis] 19.07.2005
- Ulovlig registrering av barnehagebarn. VG [Avis] 23.10.2005
- Vi skal ikke ha slike programmer. Klassekampen [Avis] 29.08.2005
- Viktige prinsipper i barneoppdragelsen. Aftenposten [Avis] 23.06.2005
- Vil ikke gjøre lekser. Dagbladet [Internett] 17.11.2005
- Å leve med barn som har Down syndrom. God morgen Norge, TV2 [TV] 20.06.2005
- Å leve med et barn som har autisme. God morgen Norge TV2 [TV] 28.09.2005

Willy-Tore Mørch

- Barna gråter for sine Idoler. Dagbladet [Avis] 03.04.2005
- Barneoppdragelse. NRK Sånn er livet [Radio] 26.07.2005
- Et undertrykt behov. VG [Avis] 17.09.2005
- Fedre og døtre på rett kurs. Lærer å snakke bedre sammen.. Dagbladet [Avis] 29.05.2005
- Foreldre må lære å lese barnas uttrykksformer. VG [Avis] 07.06.2005
- Jenter bør sterilisere seg. Psykisk utviklingshemmede kan stort sett ikke ta være på barn. Dagbladet [Avis] 12.05.2005
- Milde ødelegger noe i deltagerne. VG [Avis] 25.02.2005
- Nå kommer kurset som skal gi harmoniske barn. VG [Avis] 15.02.2005
- Overse uønsket oppførsel hos barn. Dagbladet [Avis] 15.03.2005
- Sett av 10 min. til lek med barna. Dagbladet [Internett] 14.03.2005
- Søk hjelp dersom barnet er aggressivt. VG [Avis] 12.04.2005
- Tenåringsjenter og fedre kan bety bråk. Dagbladet [Avis] 29.05.2005
- Tromsøforeldre får kurs i barneoppdragelse. Dagbladet [Avis] 06.01.2005
- Opplæring av foreldre med barn med ADHD. Helsemagasinet Puls [TV] 02.05.2005

Toril Synnøve Jensen

- Byen for de unge brukere. *Nordlys* 2005:3-3

3.4. Nettverk

Familiesenternettverk

Faglig nettverk av kommuner som er i gang med eller i planleggingsfasen med etablering av familiesentre. Finansieres av Sosial- og helsedirektoratet.

Nord-norsk forum for utviklingsvansker

Stiftet i 1997. Formål: Øke kunnskapene om utviklingsvansker hos barn og unge. Bidra til standarder for utredning og behandling/tiltak. Holde oversikten over hvor kompetansen for de ulike områdene befinner seg. Medlemmer: Kåre S. Olafsen, leder, stipendiat/nevropsykolog, RBUP, UiTø, Trude Raht Olsen, barnelege/genetiker, UNN, Tone Klæboe, barnepsykiater, BUPA, Bodø, Fritz Johnsen, Cand. spec. paed., senterleder PPD Sortland, Tone Sand Teige, nevropsykolog, BUP Gravdal, Jørgen Sundby, nevropsykolog, IPS, UiTø, Morten Karlsen, barne- og ungdomspsykolog, BUP Hammerfest

SO-prosjektets nettverk

Faglig nettverk omkring Seksuelle overgrep og vold mot barn, består av ca. 30 personer fra Nordland Troms, Finnmark og Svalbard. Nettverket møtes to ganger pr. år. Nettverksmedlemmene brukes som ressurspersoner i sitt fagmiljø på feltet Seksuelle overgrep og vold mot barn. Finansieres av Sosial- og helsedirektoratet.

Tverrfaglig nettverk for barnevernsforskning

Forskningsnettverk med representanter fra Barnevernets utviklingssenter i Nord-Norge, Barneavdelingen ved Universitetspsykihuset Nord-Norge og Universitetet i Tromsø representert ved Institutt for Psykologi, Det juridiske fakultet og RBUP Nord. Deltakere fra RBUP Nord: Amy Holtan og Randi Haugland.

REVMATOLOGISK AVDELING

O. INNLEDNING

Reumatologisk avdeling ved Universitetet i Tromsø hadde i 2005 ansatt i full stilling: en professor (J Nossent), en klinisk stipendiat (Andrea Becker-Merok), en amanuensis på eksterne forskningsmidler (Cathrin Nikolaisen) og en bioingeniør (K Nilsen) i 75 % stilling. Fra august 2005 er det i tillegg ansatt en universitetslektor på eksterne forskningsmidler (Gro Østli Eilertsen). Professor J Nossent har fra juli 2005 ett års forskningsopphold i Adelaide, Australia. I hans fravær er A Becker-Merok fungerende avdelingsleder.

Avdelingens samarbeid med det basale immunologiske forskningsmiljø ved IMB, UiTø er kontinuert gjennom en del fellesprosjekter og et reuma-immunologisk forum, hvor det legges frem egne prosjekter og diskuteres felles problemstillinger i ukentlige seminarer (som er åpne for alle interesserte).

Avdelingen arrangerte i september 2005, i DNLF regi, for 38 deltagere fra hele landet det obligatoriske "Bindevev kurset" for reumatologer under utdanning.

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekter (pågående i 2005)

- Skadeutvikling og dens faktorer hos SLE pasienter (A Becker Merok, J Nossent)
- Kardiovaskulære hendelser og forebygging av disse hos SLE pasienter (A Becker Merok, J Nossent)
- Lupus nefritt utvikling og anti-dsDNA dannning (J Nossent, OP Rekvig)
- RF subtypering og sykdomsforløpet ved RA (C Nikolaisen, J Nossent)
- Diagnostisk og prognostisk verdi av antistoffer mot cyklisk citrulinert peptide (anti-CCP) (C Nikolaisen, J Nossent)
- Diagnostisk betydning av anti-dsDNA antistoffer (J Nossent, OP Rekvig)
- M Bekterew Insidens og prevalens i Nord Norge (G Bakland, J Nossent, J Gran)
- Spyttkjertel scintigrafi ved M Sjøgren (AM Henriksen, J Nossent) -avsluttet i 2005
- Adult onset Still's sykdom i Nord Norge (K Evensen, J Nossent) -avsluttet i 2005
- Alfa-actinin antistoffer ved SLE (A Becker-Merok, J Nossent)
- B-lymphocyte activating factor (BAFF) in systemic autoimmune disease (J Nossent, A Becker-Merok, C Nikolaisen)
- Spondylodiscitt ved ankyloserende spondylitt (C Nikolaisen, J Nossent) -avsluttet i 2005
- Kronisk anemi ved Reumatoid Artritt (C Nikolaisen, J Nossent)
- Epidemiologi og klinisk presentasjon av SLE i Nord-Norge (GØ Eilertsen, J Nossent)
- Hypokomplementært, urtikarielt vaskulitt syndrom (HUVS), SLE og erythroleukemi- en kasuistikk (GØ Eilertsen, J Nossent)

1.5 Ekstern finansiering

All ekstern finansiering ved Reumatologisk avdeling har vært regnskapsført ved Uitø eller ved UNN (for Helse Nord midler).

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser - internasjonale og nasjonale

C Nikolaisen

Obligatorisk sikkerhets opplæring i laboratorium, BIO-3309, 14.02.-18.02.2005, UiTø.

Kurs "Immunological methods", 13.04-15.04.2005, Bergen, Norge.

Kurs "Medical and life- science writing in English", apr. -05, UiTø, Norge.

Konferanse "EULAR 2005", Wien, Austria, 8.-11. June 2005.

Kurs "Anvendt medisinsk immunologisk diagnostikk for klinikere", okt. -05, Oslo.

I samarbeid med pasient partnere seminarer i "Leddundersøkelsesteknikk", sept. -05 i Tromsø, nov.-05 i Harstad og Stamsund.

A Becker-Merok

Obligatorisk sikkerhets opplæring i laboratorium, BIO-3309, 14.02.-18.02.2005, UiTø.
BSR Advanced course in autoimmune rheumatic diseases, 1.-2. mars 2005, London, UK.
6th European Lupus Meeting, London, Storbritannia, 03.-05. Mars 2005.
Kurs "Immunological methods", 13.04-15.04.2005, Bergen, Norge.
Konferanse "EULAR 2005", Wien, Austria, 8.-11. June 2005.
Kurs Systemiske bindevevssykdommer, 14.09.05-16.09.05, Tromsø, Norge.
ACR Congress 12.-17. nov 2005, San Diego, California, USA.

J Nossent

NRF vårmøte Kristiansand, 20-21 april 2005; Autoimmunitetsdag, Oslo, 2 mai 2005.
SA Rheumatology Association annual meeting, Adelaide 18 nov 2005

1.6.2 Deltakelse i internasjonale forskningssamarbeid

- Randomised trial on proliferative lupus nephritis (Sendoxan pulse therapy versus Azathioprine) samarbeid med Dutch Working Party on SLE, Utrecht, Nederland. avsluttet i 2005
- Skandinavisk Anti-dsDNA –prosjekt (samarbeid med IMB, Uitø, Reumatologisk Avd, Lund Universitet, Sverige, Autoimmun seksjon Statens Serum Institutt og Reumatologisk Avd, Rikshospitalet, København, Danmark)
- Disease activity in early onset SLE – koordinering for EULAR-ESCISIT (H Nossent) avsluttet i 2005 !
- Causes of death in SLE (EULAR) –koordinering for EULAR-ESCISIT (H Nossent) avsluttet i 2005!
- Correlation of antinuclear autoantibody testing (CLB, Amsterdam, the Netherlands)
- BAFF polymorphism in systemic autoimmune disease; samarbeid med The Arthritis Research laboratory /dr M Rischmueller and S Lester) at the Hanson Research Institute, Adelaide, Australia

1.7. Rapportering om forskningsvirksomheten

Artikler i internasjonale vitenskapelige tidsskrifter med refereeordning (fagfelleevaluering)

Bakland G, Nossent HC, Gran JT. Incidence and prevalence of ankylosing spondylitis in Northern Norway. *Arthritis Rheum.* 2005 Dec 15;53(6):850-5

Becker-Merok A, Nossent HC. Antiphospholipid antibody syndrome in autoimmune hepatitis. *Isr Med Assoc J.* 2005 Apr;7(4):268-9

Van den Berg L, Nossent H, Rekvig O. Prior anti-dsDNA antibody status does not predict later disease manifestations in systemic lupus erythematosus. *Clin Rheumatol.* 2005 Nov 23;1-6 [Epub ahead of print]

Koldingsnes W, Jacobsen EA, Sildnes T, Hjalmarsen A, Nossent HC. Pulmonary function and high-resolution CT findings five years after disease onset in patients with Wegener's granulomatosis. *Scand J Rheumatol.* 2005 May-Jun;34(3):220-8.

Nikolaisen C, Rekvig OP, Nossent H. Rheumatoid Factor by laser nephelometry and Waaler-Rose assay: prognostic value in patients with recent-onset rheumatoid arthritis. Scand J Rheumatol 2005. Jul-Aug;34:269-276.

Nikolaisen C, Nossent HC. Early histology in ankylosing spondylitis related spondylodiscitis supports its inflammatory origin. Scand J Rheumatol. 2005 Sep-Oct; 34: 396-398.

Nossent HC, Rekvig OP. Is closer linkage between systemic lupus erythematosus and anti-double-stranded DNA antibodies a desirable and attainable goal? Arthritis Res Ther. 2005;7(2):85-7. Epub 2005 Feb 10. Review.

Abstracts/konferansebidrag (som er publisert)

Becker-Merok A, Kalaaji M, Rekvig OP, Nossent HC. Alpha-actinin binding is not restricted to patients with systemic lupus erythematosus, but denotes a susceptibility to renal affection. Lupus, March 2005;14(3):257. Abstract/Poster ved 6th European Lupus Meeting, 03.-05. mars 2005, London, UK.

Becker-Merok A., Nossent HC. B-cell activating factor (BAFF) serum levels in SLE and correlations with disease activity and autoantibodies. Annals of the Rheumatic Diseases, 2005 Jul;64(3 supplement):246. Abstract/Poster ved EULAR Congress 8.-11. juni 2005, Vienna, Austria.

Becker-Merok A., Nossent H C. Time Dependent SLEDAI Derivation and Outcome in Systemic Lupus Erythematosus. Arthritis & Rheumatism, 2005 Sept, vol;52(9 supplement):188. Abstract/Poster ved ACR congress 12.-17. november 2005, San Diego, California

Nikolaisen C, Nossent HC. Serum-levels of B-cell activating factor, disease activity and autoantibodies in patients with rheumatoid arthritis. Annals of the Rheumatic Diseases, 2005 Jul;63 supplement 3:141-142. Abstract/Poster ved EULAR Congress 8.-11. juni 2005, Vienna, Austria

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Nossent J

- medlem Eular Standing Committee on international clinical trials
- medlem Eular Standing Committee on Investigative Rheumatology
- medlem i referansegruppen for Nasjonalt Reumatologisk Rehabiliterings og Kompetansesenter, Oslo. (fram til 1-6-2005)
- referee forskjellige reumatologiske tidsskrifter
- Leder Spesialitetskomiteen for Reumatologi ved DNLF (fram til 1-6-2005)
- Styremedlem Einar Munthe's Minnefond
- Vararepresentant, forskningsutvalg Norsk Reuma Forbundet
- Medlem Editorial board , Scand J Rheumatology
- Fagmedarbeider, Tidsskriftet DNLF

Nikolaisen C

- Styremedlem Norsk Reumatologisk Forening
- Lokal representant/kontaktperson for Pasient Partnere
- Styremedlem i SURF (Selskap for Unge Reumatologer i Fremgang)

Becker-Merok A

- Kursleder Obligatorisk kurs Bindevevssykdommer

2. UNDERVISNING

Det nye undervisningsopplegget på avdelingen for 6. års medisin embetes studenter, introdusert i 2003 og som vellykket evaluert i 2004, ble i 2005 videreført. Systematisk innsamling av studentenes vurderinger også gjennom høsten 2005, har vist stor grad av tilfredshet med gjennomføringen, selv om de fleste fortsatt mener at denne undervisningen burde ha kommet mye tidligere i studiene og skulle ha en større tidsramme enn 4 dager. Evalueringene har hele veien bidratt til finjusteringer av ukeprogrammet underveis. Opplæring i leddstatus undersøkelse gjennomføres i grupper på 6-7 studenter med praktisk assistanse fra "Pasient Partnere", som studentene kan lære av og øve leddstatus på. Undervisningen i andre praktiske ferdigheter (som leddpunksjon på modeller, mikroskopering av leddvæske, ryggundersøklese, innføring i bruk av ultralyd maskin) foregår i små grupper på 4-5 studenter. Teoretisk og praktisk veiledning ved journalopptak samt undersøkelse av egne pasienter ved 2 polikliniske konsultasjoner sikrer at studentene får innsikt i det viktigste praktiske emnene innen reumatologi. For utdyping av de teoretiske kunnskapene får studentene i oppgave å gjennomføre en litteratur studie i løpet av undervisningsuka og presentere resultatet i en PowerPoint fremvisning på ca. 10 min. for resten av gruppen. Selv om dette opplegget er nokså intens for både studenter og undervisere, gir det oss muligheten til god kontakt med studentene og god kontroll over veiledningsprosessen og dermed kan vi sikre kvaliteten i undervisningen, som definert i Kvalitets Reformen. Imidlertid har antallet studenter per kull økt det siste året og kommer til å øke ytterligere de neste årene. I tillegg er antallet innlagte pasienter på avdelingen synkende, disse overføres til poliklinisk behandling. Derfor kommer vi i 2006 å tilpasse studentundervisningen ved uketjenesten til disse forandringene, slik at vi også fremover kan stå inne for en god kvalitet av vår undervisning.

Type	Antall timer
Medisin studenter	520
Medisin grunnfag	45
Fysio-ergoterapeuter	10
Sykepleier	20
Leger ved UNN avdelingen	100
Forskerveiledning	160
Videre-etterutdanning leger	80
Totalt	935

3. SERVICE OG FORMIDLING

3.3 Populariseringsvirksomhet

- Becker-Merok A. Foredrag for pasienter i "Oslo og Akershus Lupusgruppe", medlem av Norsk Revmatikerforbund, 26.11.05, Oslo. Tema: Lupus og hjerte-karsykdommer (45 min x 3)
- Nossent J. Autoimmunitetsdag, Oslo mai 2005: Anti-CCP Antistoff testning anno 2005
- Nossent J. Grand Round presentation Royal Adelaide Hospital, 12 nov 2005: Biomarkers in Rheumatology
- Nossent J. Rheumatology Seminar Adelaide, 19 nov 2004: ANA-testing; what we (do not) need?

4. UNIVERSITETET SOM ARBEIDSPASS

4.2 Tiltak for å skape helhetstenkning og fellesskapsfølelse blant ansatte og studenter

- Arbeids -og miljøtur til UiTø's feldstasjon i Skibotn, Nord-Troms, 6.-8.12.2005.

ØRE-NESE-HALSAVDELINGEN

0. INNLEDNING

ØNH-avdelingen hadde følgende bemanning på universitetssiden i 2005:

Professor II Einar Laukli (avd.leder)
Førsteamanuensis II Niels Christian Stenklev
Amanuensis II Ole Vik
Amanuensis II Gregor Bachmann-Harildstad
Amanuensis II Elin Myrvoll
Univ.lektor II Oddveig Leknessund (fra 1.5)
Ledende forskn.tekniker Ronald Andersen (50 % fra kval.reformmidler)

1. FORSKNING

1.2 Forskningsprosjekt

Gregor Bachmann-Harildstad

1. Diagnostikk av CSF-lekkasje (Dr.gradsprosjekt, veileder N.C. Stenklev)
2. Perilymfelekkasje

Einar Laukli

1. Frekvensspesifikk auditiv elektrofysiologi
2. Binaural høreapparatilpasning i ekkofritt rom

Oddveig Leknessund

1. Orofaryngeal cancer (prosj.koordinator L. Uhlin-Hansen)

Elin Myrvoll

1. Audiologiske parametre ved mekaniske hørseltap og mellomøresykdom (Dr.gradsprosjekt, veileder N.C. Stenklev).

Niels Chr. Stenklev

1. Hørsel hos torsk

1.6.1 Deltakelse i symposier/konferanser – internasjonale og nasjonale (det vises for øvrig til 1.7 Abstracts der øvrig deltakelse er listet)

Gregor Bachmann-Harildstad

Surgical approaches to the skull base. University of St. Louis, USA 14.- 6.4.

Oddveig Leknessund

Nordisk ØNH-kongress, Reykjavik 15.-19.6.

Høstmøtet ØNH-foreningen (NOLF), Oslo 21.-22.10.

Elin Myrvoll

IFOS verdenskongress, Roma 25.-30.6.

Ole Vik

Nordisk ØNH-kongress, Reykjavik 15.-19.6.

Høstmøtet ØNH-foreningen (NOLF), Oslo 21.-22.10.

Congestion and inflammation summit, Berlin 1.-3.12.

1.7 Rapport om forskningsvirksomhet

Artikler i vitenskapelige tidsskrifter

Bachmann-Harildstad G, Wenus S, Vik O. Behandling av Freys syndrom med botulinumtoksin. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 19: 2624-6.

Michel O, Petereit H, Klemm E, Walther LE, Bachmann-Harildstad G. First clinical experience with beta-trace protein (prostaglandin D synthase) as a marker for perilymphatic fluid fistula. J Laryngol Otol 2005; 119:765-9.

Foredrag/abstracts

Bachmann-Harildstad G, Bajic R, Kloster R. CSF rhinoré fra midtre skallegrop i en geriatrisk pasient. Høstmøtet NOLF, Oslo, 21.-22.10.

Fuhr, T, Stenklev NC, Aas-Hansen Ø, Damsgård B, Laukli E. ABR hos torsk (Gadus Morhua). Høstmøtet, Oslo 21.-22.10.

Laukli E. Stimulus waveforms used in Evoked Response Audiometry. Standardization and Calibration. 19. IERASG Biennial Symposium, Havana, Cuba 12.-16.6.

Laukli E. Neonatal hørselscreening. Nordisk høreapparatteknikermøte (NHAT) Örebro 25.-28.9.

Laukli E. Neonatal hørselscreening, Høstmøtet NOLF, Oslo 21.-22.10.

Laukli E. Stimuli benyttet i objektive målinger. Audiologisk etterutdanningskurs Gardermoen 27.-29.10

Laukli E. Stenklev NC. ABR hos torsk. Audiologisk etterutdanningskurs Gardermoen 27.-29.10

Laukli E. Neonatal hørselscreening. Sesjonsleder ved audiologisk etterutdanningskurs Gardermoen 27.-29.10

Laukli E. Aldring og hørseltap. GN Nordic Audiology College, Helsingør, Danmark 24.-25.11

Michel O, Bachmann G. Beta-trace protein – an immunological marker as advanced diagnostic for CSF-leaks. 7th Congress of the European Skull Base Society, Fulda, Germany, 18.-21.5.

Myrvoll E, Elverland H, Bajic R. Beindefekt av øvre buegang. Høstmøtet NOLF, Oslo 21.-22.10.

Stenklev NC, Fuhr T, Sørlie G, Laukli E, Aas-Hansen Ø, Damsgård B. ABR In The Atlantic Cod (Gadus Morhua). IERASG biennial symposium, Havana, Cuba 12.-16.06.

Stenklev NC, Myrvoll E, Laukli E. TEOAEs and Tympanic Membrane Perforations - A Clinical Study. IERASG biennial symposium, Havana, Cuba 12.-16.06.

1.9 Representasjon i Universitetets organer

Elin Myrvoll

– Medl. i eksamenskommisjonen for MED-200.

Niels Chr. Stenklev

– Repr. for midlertidig vitenskapelig ansatte, Arbeidsutvalget, IKM. til 31.07.05
– Repr. For midlertidig vitenskapelig ansatte, IKM styre fra 01.08.05

Ole Vik

- Medl. i Programstyret for Master i Odontologi.

1.10 Representasjon i organer utenom Universitetet

Gregor Bachmann-Harildstad

- Medl. av Norsk forening for otorhinolaryngologi, hode- og halskirurgi (NOLF)
- Medl. av tysk forening for otorhinolaryngologi, hode- og halskirurgi
- Medl. av tysk forening for skallebasiskirurgi
- Medl. av europeisk laryngologisk forening
- Medl. av tysk legeforening for akupunktur

Einar Laukli

- Formann i Nordisk Audiologisk Selskap
- Associate Editor i International Journal of Audiology
- Reviewer i The Lancet og Acta Otolaryngologica
- Norsk repr. og past president i European Federation of Audiology Societies (EFAS)
- Council medl. i International Evoked Response Audiometry Study Group
- Medl. av Collegium ORLAS
- Convenor i ISO/TC43/WG1 (Threshold of hearing)
- Convenor i IEC/TC29/WG10 (Audiometric equipment)
- Medl. i IEC/TC29/WG13 (Hearing aids)
- Medl. i IEC/TC29/WG21 (Head and ear simulators)
- Medl. i Norges Byggstandardiseringsråd, Akustikkutvalget
- Medl. i Norsk Elektrotekn. komité, NK29 Elektroakustikk
- Medl. i International Society of Audiology
- Medl. i American Academy of Audiology
- Medl. i European Acoustics Association
- Medl. i Norsk Akustisk Selskap

Elin Myrvoll

- Medl. i kvalitetsforbedringsutvalget i NOLF.

Niels Chr. Stenklev

- Representant i NOLFs (ØNH-foreningen) Audiologiske utvalg
- Varamedlem, fondsutvalg, Legeforeningens utdanningsfond I

Ole Vik

- Medl. i rådgivende utvalg for hode-halskreft i NOLF (ØNH-foreningen).
- Medlem i spesialitetskomiteen i ØNH.

2. UNDERVISNING

Stadium II, kurs 4 Øye/ØNH

Stadium II, kurs 5, CNS

Stadium IV

Med. grunnstudium

Undervisningen for medisinerstudentene og i medisin grunnstudium har fulgt samme opplegg som året før. Undervisningsbelastningen er betydelig, og det er spesielt krevende med kurs 4 i januar. Det er dessuten en uheldig overlapp mellom kurs 5 og Stadium IV i februar.

Avholdte kurs

Obligatorisk kurs i nese-bihulekirurgi for utdanningskandidater i ØNH-sykdommer (ansv. Ole Vik)

Annen undervisning/kurs

Laukli E. Audiologisk forskning i Norge. Innlegg på møte arrangert av Hørselshemmedes Landsforbund, Oslo 16.3.

Laukli E. Aldring og hørsel. Kompetanseprogram i geriatri, Univ. I Tromsø, Åsgård 19.5.

Laukli E. Hørsel hos eldre. Helsefaghøgskolen i Tromsø 20.5.

Laukli E. Hørselscreening. Undervisning ved Audiografutdanningen, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim 26.5.

Laukli E. Sentrale hørselbaner og sentralt testbatteri. Undervisning ved Audiografutdanningen, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim 26.5.

Laukli E. Hjernestamme-audiometri. Undervisning ved Audiografutdanningen, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim 26.5.

Laukli E. Presbycusis og støyskade. Undervisning ved Audiografutdanningen, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim 26.5.

Laukli E. Audiometri. Undervisning ved Arbeids- og Miljømed. Avd. 1.9.

Laukli E. Pårørendes situasjon vedr. hørseltap. HLF Tromsø, 12.10.

Laukli E. Tinnitus-kurs. Lærings- og mestringssenteret, UNN 13.-14.10.

ØYEAVDELINGEN

0. INNLEDNING

1. Ansatte

Øye/ IKM hadde per 30.12.2005 fire ansatte ved avdelingen.

Torkel Snellingen Førsteamanuensis dr. Med
Li Ruomei, Lektor , Medisinsk Forskningskandidat
Xipu Liu Førsteamanuensis Dr Med
Terje Christoffersen, Amanuensis, Overlege Øyeavdelingen, UNN

2. FORSKNING tilknyttet IKM og UNN

1.2. Forskningsprosjekt

Basal Forskning - Alders-relatert makula-degenerasjon (AMD)

Alders-relatert makula-degenerasjon (AMD) representerer den vanligste formen for synstap hos eldre i Norge og andre vestlige land. For dem som på denne måten får sitt sentralsyn betydelig svekket, blir kommunikasjons- og bevegelses-muligheter vesentlig redusert, og livskvaliteten reduseres i mange tilfeller dramatisk. Det eksisterer idag ingen effektiv medisinsk behandling som kan stoppe eller reversere utviklingen av AMD. De behandlinger som tilbys, er ofte svært kostbare, og vil i beste fall kun forsinke utviklingen noe.

For å kunne utvikle en vellykket behandling eller forebygging av AMD, er det absolutt nødvendig å kjenne til de mekanismer som fører til utvikling av AMD. Og for å forstå en slik sykdomsutvikling er det helt nødvendig å kartlegge den normale funksjon i de celler og vev som er involvert. Slik kunnskap finns ikke idag. På tross av en eller to hypoteser som det arbeides etter, vet man altså ikke idag hvilke molekyllære og cellulære mekanismer som fører til AMD. På denne bakgrunn erkjennes det at det er behov for nytenkning og oppstilling av nye hypoteser. Med erfaring fra annen paraklinisk forskning, i kombinasjon med kunnskap fra øye-spesialister, presenterer vi her et prosjekt bygget på ideer som er helt nye innen AMD-feltet.

Dette prosjektet videreføres mot Dr Grad og har i tillegg til det tette samarbeid med Professor Bård Smedsrød, Peter McCourt and Karen Sørensen etablert et samarbeid med Prof Robert S. McCuskey, Dept. Cell Biology and Anatomy, University of Arizona, USA, Prof. Ningpu Liu, Vitreo-Retinal Services, Tong Ren Hospital, Capital University of Medical Science, China og Prof. Sergij Goerdts, Dept. Dermatology and Venereology, University of Heidelberg, Germany

Isolering av choriocapillaris CCE i dyrermodeller (primært storfe) ble etablert i løpet av høsten 2002 og våren 2003. Dette er en metode som ikke beherskes av andre laboratorier, og som derfor gir oss en unik mulighet til å studere disse cellene i en utstrekning som ingen andre vil være istand til. Preparering av RPE, som er en relativt enkel metode, benyttes av flere andre laboratorier. Vi preparerer RPE både fra gris og storfe. De første forsøkene viser at det foreligger receptor mediert endocytose i RPE. I tillegg er spesifikke reseptorer blitt karakterisert som medierer opptak (endocytose) av avfallstoffer i CCE and RPE celler.

Finansiering av prosjektet er enda en utfordring i det ikke ble bevilget eksterne midler i denne perioden. Forskningskandidaten er ansatt over vår stillingshemler.

Formidling og publisering.

Foreløpig data ble presentert i poster ved 2005 ARVO (Association for Research on Vision and Optics).

ENDOCYTOSIS OF ADVANCED GLYCATION END PRODUCTS IN BOVINE CHORIOCAPILLARY ENDOTHELIAL CELLS

R. Li, P. McCourt, X. Liu, B. Smedsrød, K. K. Sørensen

Department of Ophthalmology, Institute of clinical medicine, University of Tromsø, Tromsø, NORWAY,

Department of Experimental Pathology, Institute of Medical Biology, University of Tromsø, Tromsø,

NORWAY.

2.1 Forskning på Refraktær Kirurgi

Alex Stojanovic Leder for Synslaser er knyttet til IKM/UNN siden 2004 og forsker nå på problemstillinger knyttet til refraktær hornhinne kirurgi. Gjennom hans engasjement er vi nå et av de sentrale miljø innen forskning og utvikling av refraktær kirurgi.

Formidling og publisering.**Foredrag**

Videorefrattiva 2005 i Milano (2 foredrag og live surgery)

APAO (Asia Pacific Academy of Ophthalmology) 2 foredrag

PAACO (Pan Arabic and African Congress of Ophthalmology) 2 foredrag

Kurs

"Custom ablation in surgical treatment of irregular astigmatism" som var på det offisielle programmet ved årsmøte av ESCRS (European Society of Cataract and Refractive Surgery) i Lisbon i September 2005 Alex Stojanovic - Kursleder

Sertifiserings kurs" i "customized ablation med LaserSight laser" for to kirurger fra Beijing.

Internasjonalt Samarbeid

I samarbeid med College of Ophthalmology and Optometry, Wenzhou i Kina, en optometri master grad student utfører sin obligatorisk 9-måneders klinisk praksis ved SynsLaser.

Publikasjoner

Stojanovic A., Suput D. Strategic Planning in Customized ablation of secondary irregular astigmatism [*J Refract Surg.*2005;21:369-376.]

Stojanovic A. Use of Orbscan elevation topography for customized ablation planning in treatment of induced irregular astigmatism after excimer laser surgery *Mularoni A, Tassinari G. Review of Modern Cornea Topography: Fabiano Editore S.r.l. Reg.San Giovanni, 2/b 14053 Canelli (AT) Italy 2005.*]

KLINISK FORSKNINGSPOST

0. INNLEDNING.

I 2005 flyttet Forskningsposten til nye lokaler i UNN på plan 6 fløy C. Lokalene er større og bedre med tanke på HMS forhold for de ansatte. Men, lokalene ga oss ikke flere behandlings rom, slik at behandlings- sengekapasiteten er den samme som tidligere og fortsatt en flaskehals i tider med høy aktivitet.

Forskningsposten har sammen med de andre enhetene i Klinisk Forskningssenter fortsatt markedsføringen av senterets tjenester overfor forskere og ledere ved avd. på UNN og i helseforetak i helseregionen..

Det har fortsatt vært noe lavere aktivitet med hensyn til antall pasientbesøk dette året sammenliknet med tidligere år. Dette skyldes bl.a. forsinket oppstart av prosjekt som ble søkt inn i 2004. Disse forsinkelsene skyldes ulike forhold utenfor avd. kontroll.

Forskningspostens visjon/overordnede målsetting

Forskningsposten skal være en del av et Forskningssenter som skal bidra til gjennomføring av forskningsprosjekter av høy internasjonal standard i Helseregion Nord.

Vi skal bidra til å videreutvikle et forskningsstøttetilbud, tilpasset den enkelte forskers behov gjennom alle ledd av forskningsprosessen.

Ved fokus på kvalitet, kompetanse, fleksibilitet og service skal vi være blant de beste i verden.

Formål

Vi vil medvirke til at ny kunnskap utvikles og at klinisk forskning i Nord Norge fremmes.

Virksomhetsidé

Forskningsposten tilbyr hjelp til planlegging, tilrettelegging og gjennomføring av kliniske forskningsprosjekter.

Avdelingens fortrinn er mulighet for 24 timers monitorering, erfaring med gjennomføring av komplekse prosjekter, avansert medisinsk teknisk utstyr og laboratorietjenester.

Målgruppen er forskere/helsearbeidere som arbeider innen klinisk forskning/helseforskning i helseregion Nord.

Virksomheten skal være preget av kvalitet, fleksibilitet, service, tverrfaglig samarbeid, forskningsetisk bevissthet og felles ansvar. Den skal være forankret i verdier som likeverd, respekt, medbestemmelse og omsorg.

Siden oppstarten i 1992 og til 01.01.06 har det vært søkt inn totalt 183 ulike forskningsprosjekter for gjennomføring ved Forskningsposten. Av disse har 150 prosjekter startet opp. Ca. 25 % (26,7 %) av alle studiene som har vært søkt inn har vært oppdragsforskning for industrien. De øvrige er initiert av forskere ved UiTø/UNN.

2005 ble et år med lavere aktivitet enn tidligere år for Forskningsposten. Etterspørselen etter våre tjenester ser likevel ut til å ha stabilisert seg på et høyt nivå. En utflating dette året regner vi som en naturlig svingning over tid. Aktiviteten var stigende høsten 2005 og det ble søkt inn 17 nye prosjekter i løpet av året så vi forventer et oppsving igjen i 2006.

I 2005 har vi hatt i alt 793 pasientbesøk. Disse fordeler seg slik;

Heldøgnsopphold;	75
Dagbesøk (mer enn 5 timer);	149
Poliklinisk besøk;	569

I løpet av året ble altså 17 nye prosjekter søkt inn, 8 nye prosjekter startet opp og 9 avsluttet. Ved årsskiftet 2005/2006 pågikk 16 ulike forskningsprosjekter.

Organisering

Avdelingen er organisert som en av tre enheter/seksjoner ved Klinisk Forskningssenter, med Bjørn Odvar Eriksen som Avdelingsleder for hele senteret.

Det Vitenskapelige rådet ved posten bestod uforandret gjennom 2004.

Rådet ble oppnevnt i april 2003. Rådets medlemmer er;

Medlem: Rolf Jorde, Med. avd., IKM (leder) – Vara: John Bjarne Hansen

Medlem: Truls Myrmel, Kirurgisk avdeling, IKM (nestleder) – Vara: Arthur Revhaug

Medlem: Terje Risberg, Kreftavdelingen, IKM – Vara: Tone Nordøy

Medlem: Ole Kristian Tollersrud, Med. biokjemi, IMB – Vara: Anne Ørbo

Medlem: Egil Arnesen, ISM – Vara: Ellisiv Mathiesen

Anne Ørbo og Ellisiv Mathiesen har møtt som faste medlemmer i 2005.

Sekretær: Seksjonsleder Elin Evensen hadde permisjon til 1.8.05. Anne-Sofie Sand vikarierte i stillingen som Seksjonsleder.

Rådets mandat:

Rådet vurderer og godkjenner prosjektsøknader og foretar prioriteringer mellom disse. Rådets vurderinger skal følges opp i den daglige driften av Forskningsposten. Rådets prioriteringer kan bare fravikes dersom det foreligger tungtveiende grunner for dette og bare etter drøfting med rådets leder, seksjonsleder og avdelingsleder for Klinisk Forskningssenter.

Rådets arbeidsutvalg:

Rådets leder *eller* nestleder kan, sammen med seksjonsleder og ansattes representant godkjenne uproblematisk prosjektsøknader for gjennomføring ved Forskningsposten. Prosjekter som blir godkjente på fullmakt refereres i rådet.

Møter i 2005: 3 møter med hele rådet og 1 i rådets AU.

Stillinger:

Seksjonen har i 2005 hatt følgende stillingsfordeling:

Seksjonsleder	1/1 stilling
Avdelingssykepleier	1/1 stilling
Sykepleiere	6/1 stillinger
Sekretær	½ stilling
Regional studiesykepleier	1/1 stilling (finansiert av KIP midler, Helse Nord)
Bioingeniør	½ stilling (finansiert av KIP midler, Helse Nord)

Seksjonsleder er tilsatt ved IKM, mens lønn til øvrig personell og resten av driften belastes UNN.

Seksjonsleder Elin Evensen var i permisjon til 1.8.05. Anne-Sofie Sand vikarierte som seksjonsleder.

1. FORSKNING.

1.2 Forskningsprosjekter.

Aktiviteten fordeler seg på følgende prosjekter:

Prosjektnummer og navn. (Prosjektnummer refererer til søknads nr./år ved Forskningsposten)
6/99 "POTA"

Preoperativ octeotridbehandling av pasienter med veksthormonproduserende hypofysesvulster (akromegali).

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Johan Svartberg.

Endokrinologisk seksjon, Med. B.

3/00 "SSMS 995 0802 Sandostatin LAR, Øye".

A randomized, controlled, study on the efficacy and safety of Sandostatin LAR in the therapy of patients with moderately severe or severe non-proliferative diabetic retinopathy (NPDR) or low risk proliferative diabetic retinopathy (PDR).

Hoved og gjennomføringsansvarlige forskere: Ole Harald Helgesen, Kristian Fossen, Thor Trovik.

Øye avd. og Med. avd.
Initiert av Novartis.

6/02 "NILS" Norwegian Immunosuppression Lowering Study

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Bjørn Odvar Eriksen
Nyremedisinsk avdeling.

5/03 "SHARP"

Study of Heart and Renal Protection.

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Bjørn Odvar Eriksen
Nyremedisinsk avdeling.

9/03 "NORMIMS studien"

Nordic Trial of Methylprednisolone as add-on therapy to Interferon-beta for the Treatment of Relapsing-Remitting Multiple Sclerosis.

NB! Forskningsposten utfører bare bentetthetsmåling i denne studien.

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Svein Ivar Mellgren
Avdeling: Nevrologisk avdeling.

11/03 "Arteria radialis som graft ved CBP.

Hovedansvarlig forsker: Kristian Bartnes.
Gjennomføringsansvarlig forsker: Truls Myrmel.
Avd. for hjerte/lunge og karkirurgi.

2/04 "POPPE studien- a single-blind, randomised placebo-controlled multicentre Proof-of-principle study in patients with acute symptomatic Pulmonary Embolism".

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Trond Børvik.
Med. B.
Initiert av AstraZeneca.

4/04 "Pancreonstudien"

NB! Forskningsposten utfører kun BMD målingene i denne studien.
Hoved og gjennomføringsansvarlig: Øyvind Irtun
Gastrokirurgisk avdeling.

5/04 "Cardiovascular status in women with a previous history of severe preeclampsia".

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Berit Aune.
Kvinneklinikken.

7/04 "Torcetrapib/Atorvastatin studien"

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: John Bjarne Hansen.
Med. avd. UNN/UiTø.
Initiert av Pfizer.

9/04 "Pålitelighet i gassleveranse".

Hoved og gjennomføringsansvarlig: Ellinor Heitmann.
Lungeseksjonen, Med. avd.

10/04 "Norwegian study of bone metabolism in Addison's disease".

Hoved og gjennomføringsansvarlig: Johan Svartberg,
Endokrinologisk seksjon, Med. B.

11/04 "Disperse II – A double blind, double dummy, Parallell group, randomised, Dose Confirmation, and feasibility study of AZ614 + ASA compared with clopidrogel + ASA in Patients with non-ST Elevation Acute Coronary syndromes"

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Geir Heggelund.
Hjertemedisinsk avdeling.
Initiert av AstraZeneca.

12/04: "Epoc studien".
NB! Forskningspostens rolle begrenset.
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Tore Knutsen.
Avdeling: Urologisk avdeling.
Initiert av AstraZeneca.

1/04 "Hypothalamiske-hypofyse-akse hos underernærte pasienter.
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Jon Florholmen.
Med. avd.

13/04 "WA 17823B Dobbel blind parallell studie av recombinant humant monoklonalt antistoff mot Interleukin-6 reseptor ved Revmatoid artritt".
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Wenche Koldingsnes,
Revmatologisk avdeling.

14/04 "Predictive values of strain- and strain-rate echocardiography with dobutamine challenge in surgical revascularization".
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Assami Rösner.
Avdeling for hjerte, lunge og karkirurgi.

15/04 "Efficacy of 6 mo. treatment Diazoxide at bedtime preventing betacell demise in newly diagnosed subjects with type 1 diabetes".
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Johan Svartberg.
Endokrinologisk seksjon., Med. B.

1/05 "Persistens av MA og betydningen av MA for endring i glukosetoleranse, insulinfrigjøring, insulinfølsomhet og nyrefunksjon over en 13 års periode: en 13 års follow-up studie"
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Ingrid Toft/ Marit Solbu
Nyremedisinsk avdeling.

2/05 "Eldre menn og testosteron"
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Johan Svartberg
Endokrinologisk seksjon., Med. B.

3/05 "Behandling av overvekt vitamin D"
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Rolf Jorde
Endokrinologisk seksjon., Med. B.

6/05 "Metforminbehandling av gravide kvinner med PCOS"
Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Kari Flo
Kvinneklinikken

Prosjekter som ble søkt inn i løpet av året men som **ikke** startet opp i løpet av 2005:

08/05 "A randomized phase II study comparing Imatinib and the combination of Imatinib and Pegylated Interferon alpha-2B in newly diagnosed non-high risk CML patients in complete hematological remission after Imatinib induction therapy".
Hovedansvarlig forsker: Franz Gruber
Gjennomføringsansvarlig: Anders Vik
Avd. for immunologi og transfusjonsmedisin/ Medisinsk avd.

09/05 "A phase III study comparing Imatinib standard dose (400 mg/day) vs Imatinib high dose (800 mg/ day) in the treatment of newly diagnosed high risk CML in chronic phase".

Hovedansvarlig forsker: Franz Gruber, Blodbanken
Gjennomføringsansvarlig: Anders Vik, Med. avd.
Avd. for immunologi og transfusjonsmedisin/ Medisinsk avd.

12/05 "Natto supplementation to prevent loss of bone mass in women immediately after menopause, a double-blind placebo-controlled randomised controlled trial".

Hovedansvarlig forsker: Vinjar Fønnebø

Gjennomføringsansvarlig forsker. Nina Emaus , NAFKAM

14/05 "Effectiveness of acupuncture-care for treatment of hot flushes among postmenopausal women"

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Anne Sameline Grimsgaard

Klinisk forskningssenter

15/05 "Effekten av kjønn til subjekt og kjønn til eksperimentator på placebo analgesi"

Hoved og gjennomføringsansvarlig forsker: Magne Arve Flaten

Institutt for psykologi

3.0 SERVICE OG FORMIDLING

Arbeidet med å profilere og markedsføre Forskningsposten og Klinisk forskningssenter internt på UNN og i Helse Nord, startet i 2003 og fortsatte også i 2005.

I løpet av 2005 ble det avviklet møter med forskere ved Hålogalandssykehuset HF, NLS HF og en presentasjon på forskningskonferansen på Helgeland. I tillegg ble det avholdt møter med ISM, og med IKM, UiTø og med flere avdelinger ved UNN.

Leder ved Forskningsposten (KFS) arrangerte i samarbeid med ressursgruppen for sykepleieforskning ved UNN og sykepleiefaglig rådgiver ved UNN et Dags seminar om Helsefaglig forskning ved UNN 10.10.05. Et seminar det var stor interesse rundt og som må anses som en suksess.

Det å gjøre senteret og dets tjenester bedre kjent i hele helseregionen med tanke på økt forskningsaktivitet er fortsatt en aktuell og prioritert oppgave for hele Forskningssenteret.